

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Andrea Berniová

**Zobrazení vybraného regionu, města či země
v agenturním zpravodajství na příkladě
Velké Británie**

Bakalářská práce

Praha 2012

Autor práce: **Andrea Berniová**

Vedoucí práce: **PhDr. Ludmila Trunečková**

Rok obhajoby: 2012

Bibliografický záznam

BERNIOVÁ, Andrea. *Zobrazení vybraného regionu, města či země v agenturním zpravodajství na příkladě Velké Británie*. Praha, 2012. 57 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ludmila Trunečková.

Abstrakt

Bakalářská práce *Zobrazení vybraného regionu, města či země v agenturním zpravodajství na příkladě Velké Británie* se zabývá zahraničním zpravodajstvím České tiskové kanceláře vydaným v prvním čtvrtletí roku 2011, které se týká Velké Británie. Práce se zaměřuje pouze na všeobecné slovní zpravodajství (ne na fotografie, audiozáznamy ani videa), nezabývá se tudíž textovými zprávami z ekonomiky ani sportu. Podává informace o zpravodajských agenturách obecně a o České tiskové kanceláři, zvláště o jejím zahraničním zpravodajství. Věnuje se i reáliím Velké Británie a následně bilaterálním vztahům mezi touto zemí a Československem, později Českou republikou. Vydané zprávy jsou zařazeny do tabulek podle jejich kategorií, priorit a zdrojů. Následně se práce zabývá analýzou zpráv vydaných Českou tiskovou kanceláří v uvedeném období. Hledá rozdíly mezi zprávami, které napsal zpravodaj ČTK působící v Londýně, a těmi, které vydala zahraniční redakce z Prahy. Hledá znaky typické pro tyto dva způsoby vydávání zpráv ze zahraničí, porovnává zdroje i témata zpráv, věnuje se zastoupení bohemik a slovenik ve zpravodajství. Zachycuje rozdíly mezi zpravodajstvím od Čecha, který zažívá každodenní realitu v zemi, o které píše, a univerzálním zpravodajstvím od zahraničních zpravodajských agentur. Ty obsah zpráv nepřizpůsobují českému publiku a některé obecně méně důležité zprávy, které se ale týkají České republiky, někdy ani nepřinášejí.

Abstract

Bachelor thesis called *Display of a selected region, town or country in an agency press service presented on case of Great Britain* deals with foreign coverage of the Czech News Agency concerning Great Britain which was published in a first term of the year

2011. Thesis is focused on written news only (not on photographs, audio or video), it is not focused on economic news and sport news. It brings information about news agencies in general and about the Czech News Agency, particularly about its foreign coverage. It is dedicated to area studies of Great Britain and consequently to bilateral relations among this country and Czechoslovakia, later the Czech Republic. Numbers of published news are filed into tables according to their categories, priorities and sources. Next step is to deal with an analysis of news published in the given period. It looks for differences among the news written by the foreign correspondent of the Czech News Agency working in London and those written by foreign redaction in Prague. The bachelor thesis searches signs which are typical for these two ways of publishing news from abroad, compares sources and topics of the news and attends to a representation of bohemics and slovenics in the coverage. It screens out the differences among the coverage from a native Czech who lives in an everyday reality in the country he is writing about and the universal coverage from foreign news agencies. They do not adapt the content of news to the Czech audience and some of the news which are not so important in general (but they concern the Czech Republic) the foreign news agencies sometimes do not bring at all.

Klíčová slova

zahraniční zpravodajství, zahraniční zpravodaj, zpravodajské agentury, zdroje zpravodajství, Česká tisková kancelář

Keywords

foreign coverage, foreign correspondent, news agencies, news sources, the Czech News Agency

Rozsah práce: 110 291 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 17. 5. 2012

Andrea Berniová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní doktorce Ludmile Trunečkové, která mi svými cennými radami trpělivě pomáhala při psaní mé diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat panu Stanislavu Mundilovi, který mi odpověděl na všechny otázky týkající se postu zahraničního zpravodaje a také Velké Británie.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT:

Příjmení a jméno diplomanta:

Berniová Andrea

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomanta:

2009

E-mail diplomanta:

A.Berniova@seznam.cz

Studijní program/studijní obor:

Žurnalistika

Předpokládaný název práce v češtině:

Zobrazení vybraného regionu, města či země v agenturním zpravodajství na příkladě Velké Británie

Předpokládaný název práce v angličtině:

Display of a selected region, town or country in an agency press service presented on case of Great Britain

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012)

LS 2012

Jedná se o téma (zakřížkujte platnou odpověď):

navrhované studentem

z nabídky IKSŽ

Příjmení a jméno pedagoga, který téma vypsál: PhDr. Trunečková Ludmila

Pedagog, s nímž byly teze konzultovány (příjmení, jméno, pracoviště – vzor: Bednářová, Petra, KŽ IKSŽ UK FSV):

PhDr. Trunečková, Ludmila, KŽ IKSŽ UK FSV

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Síť zahraničních zpravodajů České tiskové kanceláře se v poslední době zužuje. Ve Velké Británii však stále její zahraniční zpravodaj působí. Zprávy týkající se Velké Británie ale ČTK kromě toho přebírá i od zahraničních zpravodajských agentur, případně čerpá informace z jiných zahraničních médií. Cílem mé práce proto bude především porovnat témata či pojetí zpráv českého zpravodaje ve Velké Británii a zpráv převzatých ze zahraničních zdrojů. Práce by měla na příkladě Velké Británie ověřit tezi, že zahraniční síť doplňuje zpravodajství světových agentur z hlediska českých potřeb, že se víc než v minulosti orientuje na bohemika a slovenika, jak už v 2. pol. 90. let konstatovala Výroční zpráva o činnosti a hospodaření ČTK.

Zdůvodnění výběru tématu práce, včetně stručného popisu řešení nejvýznamnějších otázek vztahujících se k tématu v odborné literatuře oboru (rozsah max. 1000 znaků):

Důvodem výběru tohoto tématu je má obliba Velké Británie a také zájem postihnout rozdíly mezi zpravodajstvím od člověka, který má k České republice vztah, a zpravodajstvím zahraničních agentur.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

1. Zahraniční zpravodajství a jeho zdroje

1.1 Role zpravodajských agentur

2. Česká tisková kancelář

- 2.1 Současná produkce zpráv ze zahraničí
- 2.2 Zahraniční zpravodajství z Velké Británie
- 2.3 Formáty zpravodajství
- 2. Velká Británie
  - 2.1 Současnost země a způsob vlády
  - 2.2 Vztahy s ČR
  - 2.3 Přírodní podmínky, kultura, hospodářství
- 3. Zpravodajství ČTK o Velké Británii
  - 3.1. Zprávy převzaté od zahraničních agentur
    - 3.1.1 Specifika zpráv převzatých od zahraničních agentur
  - 3.2 Zprávy od zahraničního zpravodaje
    - 3.2.1 Specifika zpráv zahraničního zpravodaje
  - 3.3 Porovnání zpravodajství
- Závěr
- Resumé
- Seznam použité literatury
- Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován) a **postup (technika) při jeho zpracování:**
Textový servis České tiskové kanceláře v prvním čtvrtletí roku 2011, kromě ekonomiky a sportu.

Z textového servisu ČTK vyberu zprávy týkající se Velké Británie a budu především analyzovat rozdíl mezi zprávami, které byly převzaty od zahraničních agentur, a zprávami, které vytvořil zahraniční zpravodaj ČTK ve Velké Británii. Budu se zajímat o formální a především obsahové hledisko. Nebudu se zaměřovat na zprávy z ekonomiky a sportu.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

TRUNEČKOVÁ, L. Tiskové agentury. Praha: Karolinum, 1997. 109 s.

Tento titul definuje tiskové agentury, diferenciuje je do jednotlivých kategorií podle několika hledisek a nabízí i přehled tiskových agentur v Evropě. Dále popisuje transformaci státní Československé tiskové kanceláře a vznik veřejnoprávní České tiskové kanceláře a příkládá zákony, které s transformací souvisí.

ŠMÍD, M.; TRUNEČKOVÁ, L. Novinář a jeho zdroje v digitální éře. Praha: Karolinum, 2009. 205 s.

Kniha je rozdělena na dvě části. První část se nazývá Novinářské zdroje a interet a seznamuje čtenáře například s principy vyhledávačů, informuje o volně dostupných zdrojích na internetu a jiných informačních zdrojích. Druhá část knihy s názvem Tisková agentura jako zdroj přibližuje fungování ČTK, formáty jejího zpravodajství a také její nové produkty, které přišly s érou digitalizace.

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. 191 s.

Tato kniha se zabývá různými aspekty zpravodajství: jeho obsahem, způsobem výběru zpráv, ale také zpravodajskou organizací nebo pravidly výběru informačních zdrojů. Dále poskytuje informace o šíření zpráv, o výběru jejich témat, hovoří i o významu zpravodajství a jeho kontextu.

WASSON, E. Dějiny moderní Británie. Praha: Grada Publishing, 2010. 429 s.
Tato kniha se věnuje dějinám Británie od roku 1714 až do současnosti, přesněji do roku 2008. Mapuje tak zrození britského impéria, viktoriánskou dobu, obě světové války, studenou válku a končí postmoderním obdobím. Věnuje se britské politice, kultuře, hospodářství, společnosti, ale i vztahům národů, které společně žijí na Britských ostrovech. Je rozdělena na 11 kapitol - časových úseků bristkých dějin.

ROVNÁ, L. A. Kdo vládne Británii?. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2004. 280 s.
Publikace z ediční řady Politické systémy se zabývá politickým uspořádáním Velké Británie. Věnuje se politickým stranám, moci zákonodárné, výkonné i soudní, ale také přináší geografický, historický, ekonomický a sociální kontext. Zmiňuje se i o místní správě a zájmových skupinách.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Odras agenturního zpravodajství ČTK o kontinentu Jižní Amerika v českém tisku [rukopis] / Pavlína Hanzlíková; vedoucí práce Ludmila Trunečková. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2006

Otázka čechoslovakismu a postoj Velké Británie 1914 - 1938 [rukopis] / Libor Tomáš; vedoucí práce Miroslav Hroch. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta humanitních studií, 2007

Redaktor v ČTK jako gatekeeper [rukopis]: zahraniční redakce / Zuzana Jand'ourková; vedoucí práce Ludmila Trunečková. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií, 2009

Datum / Podpis studenta

8. 6. 2011

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

Obsah

ÚVOD	3
1. ZAHRANIČNÍ ZPRAVODAJSTVÍ A JEHO ZDROJE	6
1.1 ZPRAVODAJSKÉ AGENTURY	7
1.1.1 <i>Obsahové zaměření činnosti</i>	7
1.1.2 <i>Objem a rozsah působnosti</i>	7
1.1.3 <i>Forma vlastnictví (statutární uspořádání)</i>	8
1.2 ROLE ZPRAVODAJSKÝCH AGENTUR	8
2. ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ	9
2.1 ČTK V SOUČASNOSTI	9
2.2 ZAHRANIČNÍ ZPRAVODAJSTVÍ ČTK V MINULOSTI	10
2.2.1 <i>Vývoj počtu zpráv vydaných zahraniční redakcí</i>	16
2.2.2 <i>Zpravodajství z Velké Británie</i>	18
2.3 ZAHRANIČNÍ ZPRAVODAJSTVÍ ČTK V SOUČASNOSTI	19
2.4 FORMÁTY ZPRAVODAJSTVÍ	21
2.4.1 <i>Headline</i>	22
2.4.2 <i>Fleš</i>	22
2.4.3 <i>Klasická zpráva</i>	22
2.4.4 <i>Shrnutí</i>	22
2.4.5 <i>Dokument</i>	23
3. VELKÁ BRITÁNIE	23
3.1 SOUČASNOST ZEMĚ A ZPŮSOB VLÁDY	23
3.1.1 <i>Moderní dějiny a současnost země</i>	23
3.1.2 <i>Způsob vlády</i>	25
3.2 KULTURA, HOSPODÁŘSTVÍ, LIDÉ	27
3.2.1 <i>Kultura, média a školství</i>	28
3.2.2 <i>Hospodářství ostrovního království</i>	29
3.2.3 <i>Britové</i>	29
3.3 VZÁJEMNÉ VZTAHY VELKÉ BRITÁNIE S ČESKOU A ČESKOSLOVENSKOU REPUBLIKOU	30
3.3.1 <i>Počátky vztahů Velké Británie s Československem a Mnichovská dohoda</i>	30
3.3.2 <i>Od počátku druhé světové války</i>	31
3.3.3 <i>Současné vztahy České republiky s Velkou Británií</i>	32
4. ZPRAVODAJSTVÍ ČTK O VELKÉ BRITÁNII	34
4.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	35
4.1.1 <i>Přehled kategorií</i>	35
4.1.2 <i>Přehled priorit</i>	36
4.1.3 <i>Přehled zdrojů zpráv</i>	37
4.1.4 <i>Kategorie zpracovávané zahraničním zpravodajem</i>	37
4.1.5 <i>Priority zpráv zahraničního zpravodaje</i>	41
4.2 ZPRÁVY PŘEVZATÉ Z JINÝCH ZDROJŮ	41
4.2.1 <i>Specifika zpráv převzatých od jiných zdrojů</i>	41
4.3 ZPRÁVY OD ZAHRANIČNÍHO ZPRAVODAJE	43
4.3.1 <i>Specifika zpráv zahraničního zpravodaje</i>	43
4.4 POROVNÁNÍ ZPRAVODAJSTVÍ	46
4.4.1 <i>Bohemika</i>	47
4.4.2 <i>Zdroje</i>	51
4.4.3 <i>Kategorie</i>	51
ZÁVĚR	55
SUMMARY	57
POUŽITÁ LITERATURA	58

SEZNAM LITERATURY	58
INTERNETOVÉ ZDROJE	59
DIPLOMOVÉ PRÁCE K TÉMATU:	61
DALŠÍ ZDROJE:	61
SEZNAM PŘÍLOH	62
PŘÍLOHY	63

Úvod

Téma Zobrazení vybraného regionu, města či země v agenturním zpravodajství na příkladě Velké Británie jsem si vybrala proto, že se o Velkou Británii zajímám. Zdejší prostředí, státní uspořádání, historické památky, příroda, lidé i jejich zvyky a tradice, to vše mě zaujalo. Líbí se mi jedinečnost Velké Británie, to, jak se její obyvatelé cítí výjimeční a jen neradi se přizpůsobují něčemu, co se děje v kontinentální Evropě a co se jich také týká. Udržují si své tradice obezřetněji než jiné země. Nenechají si mluvit do vnitřních záležitostí. Jsou hrdí na svou monarchii. Nemají psanou ústavu, neexistuje jako jeden souhrnný dokument. Patří k menšině zemí Evropské unie, které neplatí eurem. Stále si tvrdě stojí za svou librou. Jako by zbytek Evropy nepotřebovali, vystačí si sami.

Zahraniční zpravodajství při svém přinášení informací ze světa využívá různých zdrojů. Často jsou to zahraniční zpravodajské agentury, hlavně ty světové, které mají asi nejvíce prostředků a nejvíce možností dostat se k informacím. Světové agentury ale dodávají svůj servis do mnoha zemí. Je tedy logické, že jejich zprávy jsou „univerzální“, obsahují ty nejdůležitější informace, které by mohly zajímat všechny země. Ale není v jejich silách se více specializovat a přinášet každé zemi nebo regionu zvláštní zpravodajství tak, aby odpovídalo zájmům země a jejích obyvatel, aby vystihovalo jejich požadavky. Zprávy nejsou šité na míru, mohou z nich například jako všeobecně nedůležité být vynechány informace, které by zrovna určitou zemi velmi zajímaly, ale pro ty ostatní nebo pro svět nemají význam. Když poté média nebo zpravodajské agentury jednotlivých zemí zprávu jen přeberou a přeloží, může být pro tamějšího příjemce hůře pochopitelná nebo méně zajímavá, než kdyby ji napsal někdo, kdo má k oné zemi vztah a dokáže zprávu podat lépe a pochopitelněji – zná totiž své krajany. Takovým člověkem může být stálý zahraniční zpravodaj. Ten v určité zemi nějakou dobu žije, sleduje zdejší nálady, média, měl by chápat věci, které se tam odehrávají, a abonentovi ve své mateřské zemi o nich podávat srozumitelné svědectví lépe, než to dokáže servis zahraničních agentur. Zprávy bývají kromě nich přebírány ještě od zahraničních médií, která jsou ale většinou zaměřena jen na příjemce v zemi,

kde vycházejí. K přeloženým zprávám je proto často třeba přidat vysvětlení, background, který pomůže události pochopit a nabídne souvislosti.

Ve své bakalářské práci se chci věnovat především rozdílům v tématech a také v pojetí zpráv o Velké Británii, které vytvořil zpravodaj České tiskové kanceláře (ČTK) v prvním čtvrtletí roku 2011, kdy v Británii ještě působil (v prosinci roku 2011 byl jeho post zrušen), a těmi, které ČTK převzala od zahraničních zpravodajských agentur nebo ze zahraničních médií. Práce by měla na příkladě Velké Británie ověřit tezi, že zahraniční síť doplňuje zpravodajství světových agentur a médií z hlediska českých potřeb, že se víc než v minulosti orientuje na bohemika a slovenika, jak už v druhé polovině 90. let konstatovala Výroční zpráva o činnosti a hospodaření ČTK. Český zpravodaj v Británii má k naší republice vztah, zná naše reálie a pravděpodobně i ví, jak nám má různá témata přiblížit, abychom jim porozuměli a zaujala nás.

Práce postupuje od obecnějších informací k těm konkrétním. První kapitola se zabývá zpravodajskými agenturami obecně. Rozděluje je do skupin podle tří hledisek: obsahového zaměření činnosti, objemu a rozsahu působnosti a formy vlastnictví. Postihuje také roli zpravodajských agentur, a to i v současné éře globalizace.

Následující kapitola už se zaměřuje přímo na Československou a později Českou tiskovou kancelář. Popisuje současnost České tiskové kanceláře, její zahraniční zpravodajství v minulosti i nyní. Také charakterizuje zpravodajství ČTK z Velké Británie. Kromě toho ještě popisuje základní zpravodajské formáty ČTK.

Dále se práce věnuje Velké Británii – jejímu politickému uspořádání, způsobu vlády, moderním dějinám, hospodářství, kultuře i lidem. Důležité jsou i vztahy Velké Británie s Československem a později Českou republikou. Začínají obdobím po první světové válce a předmnichovským obdobím. To totiž bilaterální vztahy poznamenalo. Následuje stručné shrnutí vývoje vzájemných vztahů během druhé světové války a po únorovém převratu, až k období po sametové revoluci. Pominuty nejsou ani současné vztahy těchto dvou zemí.

Následuje kapitola o zpravodajství ČTK z Velké Británie za první čtvrtletí roku 2011. Věnuje se zvláště zprávám od zahraničního zpravodaje a těm psaným z Prahy a následně je porovnává z různých hledisek. Popisuje rozdíly a charakteristické znaky převzatých a původních zpráv. Zaměřuje se především na bohemika a slovenika a také na zprávy z nejpoužívanějších kategorií.

Při vytváření této práce jsem pracovala s Infobankou České tiskové kanceláře. Čerpala jsem z ní veškeré informace pro praktickou část práce. Dokumentační databáze Země světa mi pomohla i v kapitolách o Velké Británii v teoretické části.

Oproti původním tezím byla jen pozměněna struktura práce, aby mohla nabídnout přehledněji uspořádané informace. Do kapitoly 1 byla zařazena ještě podkapitola Zpravodajské agentury, která podává informace o zpravodajských agenturách obecně. Tímto způsobem jsem chtěla čtenáře uvést do celkové situace na trhu zpravodajských agentur, ještě než se práce zaměří na jednu konkrétní. Druhá kapitola byla oproti tezím rozšířena o několik podkapitol – opět kvůli lepší orientaci a možnosti vložit další informace. Byla tak přidána podkapitola o současnosti ČTK a o jejím zahraničním zpravodajství v minulosti. Kapitola o zpravodajství ČTK z Velké Británie byla včleněna do kapitoly o zahraničním zpravodajství ČTK. Kapitola o formátech zpravodajství zůstala zachována. Kapitola o Velké Británii byla pozměněna. Je rozčleněna do menších úseků, a to z důvodu přehlednosti. Všechny informace o Velké Británii byly sloučeny do podkapitoly s názvem Současnost země a způsob vlády. Do druhé podkapitoly jsem vložila informace o britské kultuře, o školství a hospodářství. Třetí podkapitola se pak věnuje vztahům země s Českou a Československou republikou, jak bylo plánováno v tezích. Kapitulu Zpravodajství ČTK o Velké Británii jsem opět kvůli přehlednosti rozdělila na menší úseky. Přidala jsem jednu podkapitulu zabývající se celkovou charakteristikou zpravodajství ČTK o Velké Británii ve sledovaném období. Následující podkapitulu jsem přejmenovala na Zprávy převzaté z jiných zdrojů. Ostatní podkapitoly určené v tezích zůstaly zachovány.

1. Zahraniční zpravodajství a jeho zdroje

Česká média čerpají informace pro své zahraniční zpravodajství z různých zdrojů. Kromě České tiskové kanceláře to mohou být zahraniční média, zahraniční zpravodajské agentury a samozřejmě také vlastní zahraniční zpravodajové daných médií.

Například Česká televize podle slov Martina Řezníčka, vedoucího zahraniční rubriky ČT, čerpá primárně ze zahraničních agentur jako je Reuters, APTN¹, EBU (eurovize)², dále z významných zahraničních médií. ČT využívá ale i své vlastní zahraniční zpravodaje a také servis České tiskové kanceláře. V zahraničním zpravodajství se podle Řezníčka stále více klade důraz na původní zpravodajství přímo z místa – tedy na stálé zpravodaje nebo na zpravodaje vysílané do určené lokality, dějiště události. Co se týče Velké Británie, tam nyní Česká televize svého stálého zpravodaje nemá. Naposledy jím byl v 90. letech Ivan Kytka, se kterým nyní Česká televize spolupracuje už pouze externě, spíše přináší komentáře pro ČT24. Netočí klasické zpravodajství. Stálí zahraniční zpravodajové ČT působí v těchto destinacích: Washington, Brusel, Berlín, Varšava, Bratislava, Košice, Moskva, Peking.

Podle Jiřího Hoška, vedoucího redakce zahraničního zpravodajství Českého rozhlasu 1, nemá ani ČRo nyní stálého zpravodaje v Londýně, a to od roku 1999. K 1. červnu roku 2012 však Český rozhlas plánuje tento stálý post v Londýně znovu obnovit. Nyní Radiožurnál pro zpravodajství z Velké Británie využívá služeb spolupracovníka ve Velké Británii Milana Kocourka.

V jiných zemích má Český rozhlas několik zpravodajů a také několik externích spolupracovníků. Zpravodajové působí na Slovensku, v Ruské federaci, v Bruselu a zemích Beneluxu, v USA, v Německu a na Blízkém východě. Jedna zpravodajka působí v Číně a zároveň v celé východní a jihovýchodní Asii, jeden zpravodaj pak působí v Polsku a zároveň v Pobaltí a Bělorusku. Co se týče spolupracovníků, ty má Český rozhlas v již zmíněné Velké Británii, ale i v Norsku, v Austrálii, v Itálii, v Maďarsku,

---

¹ Associated Press Television News – mezinárodní televizní oddělení americké zpravodajské agentury AP, světová agentura poskytující videa k významným událostem ve světě, ale také ke sportovním událostem a podobně.

² European Broadcasting Union – Evropská vysílací unie; zajišťuje výměnu zpravodajských příspěvků, sportovní přenosy, také vydává odborné publikace, analyzuje média, připravuje dokumentární nebo naučné pořady, ale i zábavné a hudební pořady

v Rakousku a ve Španělsku. Český rozhlas má tak ze všech českých médií největší síť zahraničních zpravodajů a spolupracovníků.³

Česká tisková kancelář nyní – stejně jako obě předešlá veřejnoprávní média – stálého zpravodaje v Londýně nemá. V analyzovaném období (tedy v prvním čtvrtletí roku 2011) ale ve Velké Británii ještě působil zahraniční zpravodaj ČTK Stanislav Mundil. ČTK odbočku v Londýně uzavřela z finančních důvodů.⁴

1.1 Zpravodajské agentury

„O tiskových agenturách se říká, že jsou továrnami na zprávy či velkoobchodem s informacemi. Bývají také označovány za noviny novin nebo noviny novinářů. To proto, že jako instituce (podniky) zaměřené na shromažďování informací, jejich zpracovávání a distribuci představují pro sdělovací prostředky významný zdroj.“⁵

V dnešní době existuje mnoho zpravodajských agentur. Skriptum Tiskové agentury od Ludmily Trunečkové rozděluje agentury podle různých hledisek.

1.1.1 Obsahové zaměření činnosti

Podle obsahového zaměření se agentury dělí na univerzální a specializované. Univerzální agentury nabízejí nejširší tematický záběr. Jsou to např.: německá DPA⁶, ruská ITAR-TASS⁷, americká agentura AP⁸, francouzská AFP⁹ nebo ČTK. Mezi agentury, které se specializují na určitý okruh témat, patří švýcarská agentura SI¹⁰ zaměřující se na sport. Druhou možností je specializace na určitou formu prezentace informací, například výhradně na fotografie. Mezi takové agentury patří EPA¹¹ nebo Magnum Photos.

1.1.2 Objem a rozsah působnosti

Pokud je kritériem objem a rozsah působnosti, dělí se agentury podle počtu zaměstnanců, rozsahu zahraniční sítě, objemu produkce a počtu odběratelů na světové

³ O stanici: Zahraniční zpravodajové. In: *Radiožurnál: Český rozhlas I* [online]. [cit. 2012-05-02]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/ostanici/_redakce/87

⁴ Podle Kateřiny Kudláčkové ze sekretariátu šéfredaktora zpravodajství ČTK Petra Holubce.

⁵ TRUNEČKOVÁ, Ludmila. *Tiskové agentury*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997, 109 s. ISBN 80-718-4459-4, s. 9

⁶ Deutsche Presse-Agentur

⁷ Informacionnoje Telegrafnoje Agentstvo Rossiji

⁸ Associated Press

⁹ Agence France-Presse

¹⁰ Sportinformation

¹¹ European Pressphoto Agency

(AP, Thomson Reuters nebo AFP), mezinárodní (ANSA¹², DPA), regionální (CANA¹³) a národní (APA¹⁴, ČTK).

1.1.3 Forma vlastnictví (statutární uspořádání)

Podle formy vlastnictví se agentury dělí na agentury ve vlastnictví médií (AP, DPA, švýcarská SDA¹⁵), v soukromém vlastnictví (švýcarská Keystone Press), státní agentury (například ITAR-TASS) a nakonec agentury s veřejnoprávním statutem (AFP, ČTK).

1.2 Role zpravodajských agentur

Zpravodajské agentury i v dnešní době hrají klíčovou roli mezi jinými zdroji zpráv ze zahraničí. I když dnes, ve věku internetu a zpravodajských televizních stanic, nemusí vždy agentura zveřejnit určitou informaci jako první, bývá alespoň pečlivě ověřená a objektivně podaná.¹⁶

Právě kvůli internetu a rozšíření veřejně dostupných informací by nepostradatelnost agentur mohla být ohrožena. Dosud ale agentury vždy dokázaly na nové požadavky reagovat a pracovat s novými komunikačními technologiemi. Digitalizace a internetizace pozměnily postavení zpravodajských agentur v mediálním systému. Agentury jsou stále velkoobchodem informací, ty jsou ale nyní mnohem častěji zpřístupněny i jednotlivcům.¹⁷

V agenturní praxi je zásadní rychlost, ale stejně tak i správnost. Důležitá je i role zpravodajů agentury v zahraničí. Ti totiž dodávají kontext, zprostředkovávají příjemcům informace z „domácího“ pohledu, tedy tak, aby byly čtenářům, divákům a posluchačům v jejich mateřské zemi přístupnější a srozumitelnější.

Jak uvádí Tomáš Trampota ve své knize *Zpravodajství*, televize například potřebuje k vybrané události i obrazový materiál, a ten nemůže agentura vždy poskytnout, obzvláště pokud jde o zahraniční událost v zemi, kde nemá svého zpravodaje (nebo poskytne omezené spektrum záběrů). V tom případě je výhodnější čerpat ze zahraničních televizních stanic.

¹² Agenzia Nazionale Stampa Associata

¹³ Caribbean News Agency

¹⁴ Austria Presse Agentur

¹⁵ Schweizerische Depeschenagentur

¹⁶ Rozhovor se Stanislavem Mundilem prostřednictvím e-mailu (1. 2. 2012). Plné znění viz příloha č. 2.

¹⁷ ŠMÍD, Milan a Ludmila TRUNEČKOVÁ. *Novinář a jeho zdroje v digitální éře*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 205 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4616-612, s. 126, 127

Servis zpravodajských agentur se stal zdrojem, se kterým média pracují každý den stejným způsobem. Agenturní zpravodajství je někdy bráno jako jediný zdroj. Spoléhá se na jeho důvěryhodnost, a tak zprávy například v tisku nebo na internetu mohou vzniknout pouze zkrácením a přeformulováním agenturní zprávy. I když se tak neděje a novinář používá i jiné zdroje (tiskoví mluvčí, pověřené či informované osoby atd.), přesto mu může dát zpráva agentury první podnět k tomu, aby se o určité téma začal zajímat. Agenturní zpravodajství tedy může z části určit tematickou agendu média.

Média potřebují, aby zdroj měl určité vlastnosti: aby bylo vhodné ho použít, aby byl produktivní, spolehlivý, důvěryhodný, měl určitou autoritu a také aby podal informace vhodným způsobem, tedy aby je správně vyjádřil. Tato kritéria tiskové agentury většinou splňují.

Média se stávají závislejšími na agenturním zpravodajství zejména v době, kdy potřebují snižovat náklady. „Média s menšími finančními zdroji mohou mít přístup k omezenému množství zahraničních agentur a mít tak omezený výběr zahraničních událostí. Zároveň při zpracovávání domácích událostí nemusejí mít finanční prostředky na aktivní vyhledávání událostí a vytváření vlastní tematické agendy, ale mohou být nuceny do velké míry jen přebírat události nabízené domácími tiskovými agenturami.“¹⁸

Vznik mezinárodních zpravodajských agentur se spojuje se současnou globalizací. Hlavně díky agenturám Havas, Reuter a Wolff se globální a lokální dění začalo propojovat. Zpravodajské agentury přispěly k tomu, že se ze zpráv stalo zboží.

To, že dnes trhu dominuje jen několik mocných mediálních subjektů (AP, Reuters, AFP a Bloomberg) s omezeným počtem zpravodajských pracovníků, způsobuje homogenizaci zahraničních zpráv z většiny zemí světa. Témata, na která se mezinárodní agentury více zaměřují, jsou podle Trampoty určována také geografickou příslušností častých příjemců.

2. Česká tisková kancelář

2.1 ČTK v současnosti

Jak agentura sděluje na svých webových stránkách, na počátku roku 2009 byla provedena reorganizace ČTK – všechny organizační útvary, které tvořily různé složky

---

¹⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-736-7096-8, s. 157

zpravodajství (text, audio, video, foto, infografika) byly spojeny do nově vytvořeného Úseku zpravodajství. Bylo uvedeno do provozu nové webové rozhraní Fotobanky ČTK.

V roce 2009 si ČTK vytvořila vlastní stránku na Facebooku. Spustila také školicí středisko Akademie ČTK připravující kurzy pro své zaměstnance, podniky, státní správu i veřejnost. Od roku 2010 existuje aplikace, která umožňuje přístup do servisu ČTK prostřednictvím telefonů iPhone a tabletů iPad. Od roku 2011 existuje zpravodajská aplikace i pro smartphony a tablety s operačním systémem Android.

ČTK má 14 domácích odboček (jednu v každém kraji) a 5 zahraničních. K 1. lednu roku 2011 měla 313 zaměstnanců, z toho 230 redakčních pracovníků. Heslem agentury je spolehlivost - rychlost - nezávislost.

Cílem tiskové agentury je získat zprávu, napsat ji a dopravit zákazníkovi. Zpráva může mít nejrůznější podobu. Náplň zpravodajství, se odvíjí hlavně od potřeb klientů.

2.2 Zahraniční zpravodajství ČTK v minulosti

Už v listopadu roku 1918¹⁹, tedy necelý měsíc po vzniku ČTK, začala ve Vídni působit její první zahraniční odbočka, která fungovala v rámci československého vyslanectví. Nějakou dobu byla rodící se ČTK závislá na zpravodajství z Vídně. To se změnilo po roce 1922, kdy si agentura začala vytvářet vlastní zpravodajskou síť. Ta byla vybudována během několika let. Pobočka ve Vídni byla roku 1925 zrušena, zůstal zde už jen místní dopisovatel.²⁰

Koncem roku 1919 uzavřela ČTK smlouvu o radiotelegrafických dodávkách zpravodajství s německou agenturou Wolff.²¹ „V roce 1919 měla ovšem ČTK odbočky jen ve Washingtonu, Vídni a Paříži, a to ještě formálně. S Washingtonem prakticky neexistovalo spojení, Vídeň fungovala spíš jako centrála než odbočka a Paříž byla vytížena servisem pro Benešovo ministerstvo. Zahraniční síť bylo zapotřebí budovat od začátku.“²² Roku 1921 tak byla otevřena odbočka v Bělehradě, roku 1923 vznikla regulérní agenturní odbočka v Paříži (přes ni byl napojen Washington), roku 1924 pak pobočka v Londýně a v Curychu (přes něj byl napojen Řím).²³

¹⁹ MAJSTR, Jiří, 1998, s. 1 Jaroslav RICHTER, Hana ŘEHÁKOVÁ, Ludmila TRUNEČKOVÁ a Dušan VESELÝ. Ed. Jaroslav RICHTER. *ČTK včera, dnes a zítra*. Praha: Česká tisková kancelář, 1998, s. 1

²⁰ STEJSKAL, Jan. *Zprávy z českého století: tiskové agentury a česká společnost 1848-1948*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2008, 439 s. ISBN 978-807-3871-703, s. 149, 150

²¹ MAJSTR, 1998, s. 3

²² STEJSKAL, 2008, s. 150

²³ Ibid.

ČTK se zapojovala i do mezinárodní informační výměny. Uzavírala smlouvy s nejdůležitějšími světovými agenturami: kromě již zmíněné německé agentury Wolff ještě roku 1920 s britským Reuterem a francouzskou agenturou Havas.²⁴ Denně bylo přijímáno telefonické zpravodajství ze zdrojů z Vídně, Berlína a Budapešti. Od roku 1922 byly přijímány radiotelegrafické zprávy z Ruska. ČTK se také roku 1923 podílela na vzniku vůbec první organizace evropských tiskových agentur s názvem Agences Alliées (Spojené evropské zpravodajské agentury). Smyslem této organizace byla mimo jiné i vzájemná spolupráce členů. Roku 1924 se budovala síť zpravodajů na Balkáně, ta byla významná kvůli Malé dohodě.²⁵

V druhé polovině 20. let s agenturou spolupracovali také místní dopisovatelé z Vídně, Záhřebu, Lublaně, Bukurešti, Mnichova, Drážďan, Milána, Varšavy, Moskvy a Oděsy. Ve 20. letech ČTK udržovala spojení s 24 zahraničními agenturami.²⁶ Koncem 20. let byla uzavřena pobočka v Londýně a Curychu.²⁷ V meziválečném období byly pro zahraniční zpravodajství ČTK důležité překlady ze servisu tiskových agentur Reuter, Havas a Wolff.²⁸

V roce 1930 už měla kancelář své zpravodaje v Paříži, Berlíně, Římě, Krakově, Vídni, Bělehradě, Záhřebu, Bukurešti a v Sofii. Zvláštní zpravodajové byli vysíláni do Ženevy kvůli zasedání Společnosti národů, na další mezinárodní konference a také na sportovní události v zahraničí.²⁹ Už roku 1919 tak vyslala agentura prvního zpravodaje na mírovou konferenci do Paříže. Za zprávy zvláštního zpravodaje účtovala ČTK odběratelům poplatek.³⁰ Zpravodajové v Ženevě měli také sledovat místní tisk a referovat o tom, co by se mohlo týkat státně politických zájmů ČSR.³¹

Na počátku 30. let byla ČTK ve spojení s šedesáti zahraničními agenturami, zpravodaje měla v Paříži, Berlíně a v sousedních státech.³² Postupně se kvůli úsporám rušily odbočky. V roce 1935 už měla ČTK zahraničního zpravodaje pouze v Berlíně,

²⁴ MAJSTR, 1998, s. 3

²⁵ Spojenectví mezi Rumunskem, Československem a Královstvím Srbů, Chorvatů a Slovinců vzniklé po první světové válce. Ministři zemí Malé dohody se každý rok scházeli na konferencích. Účelem vzniku toho paktu byla snaha o udržení evropského pořádku, který přinesla Pařížská mírová konference. Spojenectví se rozpadlo po podepsání mnichovské dohody.

²⁶ STEJSKAL, 2008, s. 150, 151

²⁷ STEJSKAL, 2008, s. 188

²⁸ STEJSKAL, 2008, s. 229

²⁹ MAJSTR, 1998, s. 6

³⁰ STEJSKAL, 2008, s. 209

³¹ STEJSKAL, 2008, s. 154

³² HOCH, Karel. Dějiny novinářství od r. 1860 do doby současné. In: *Československá vlastivěda: Svazek sedmý, Písemnictví*. Praha: Sfinx, 1933, s. 437-514, s. 499

Paříži a Bělehradě.³³ V polovině 30. let si malé a středně velké evropské národní agentury (mezi nimi i ČTK) začaly navzájem vyměňovat zprávy, a to bezplatně. ČTK udržovala kontakt s některými evropskými agenturami, s těmi ostatními se dohodla, že ji budou informovat o svých domácích událostech, které se týkají i Československa.³⁴ Agentura získala dopisovatele v Římě a roku 1936 také opět otevřela pobočku v Sofii. V předmnichovském období znovu otevřela další zpravodajské posty: v Londýně a ve Vídni. Roku 1938 tedy fungovaly odbočky v Berlíně, v Paříži, Římě, Bělehradě, Londýně, Vídni a Sofii. S ČTK ještě spolupracoval dopisovatel ve varšavské agentuře PAT. Práce zpravodajů byla v té době kvůli politickému vývoji pod drobnohledem obyvatel, tisku i diplomatů jednotlivých států, o nichž agentura referovala. Obzvláště se projevovalo velvyslanectví SSSR, kterému se nelíbily některé zveřejněné zprávy, a naopak upozorňovalo na ty opomíjené.³⁵ V předmnichovském období sloužila zahraniční síť zpravodajů i k dodávání důvěrných informací ministerstvu zahraničí. Někdy byly takové zprávy po úpravě i zveřejňovány.³⁶

„Zahraniční zpravodajství ČTK se po Mnichově dostalo do problémů. Všechny hlavní tiskové agentury, na jejichž zpravodajství byly informace ČTK ze světa postaveny, byly ze zemí podepsaných pod mnichovskou dohodou. Kromě zpravodajství německé agentury DNB a italské agentury Stefani, které bylo otevřeně pronacistické, byly s obtížemi použitelné i zprávy Havase a Reutera, které šířily myšlenky usmíření a ústupků a měly ospravedlnit mnichovskou politiku velmocí.“³⁷

V létě roku 1939 byla zahraniční zpravodajská síť ČTK zrušena, kromě sportovních externistů, římského zpravodaje (Karel Weirich) a berlínského zpravodaje (Theodor Procházka). Říšský protektor K. H. Frank nařídil ČTK, aby přerušila styky s cizími zpravodajskými kancelářemi a zpravodaji v cizině a aby odvolala své korespondenty.³⁸ Zahraniční zpravodajství pocházelo jen z německé agentury DNB.³⁹ Prakticky všechny zahraniční odbočky ČTK se zapojily do odboje.⁴⁰

Brzy po osvobození se povedlo zajistit příjem agentury Reuter a následně i TASS. Od roku 1946 byla ČTK spojena s jugoslávskou agenturou Tanjug a s AFP. Od

³³ STEJSKAL, 2008, s. 221

³⁴ STEJSKAL, 2008, s. 178

³⁵ STEJSKAL, 2008, s. 235

³⁶ STEJSKAL, 2008, s. 325

³⁷ STEJSKAL, 2008, s. 246

³⁸ STEJSKAL, 2008, s. 269

³⁹ Deutsches Nachrichten Büro

⁴⁰ STEJSKAL, 2008, s. 250, 253

americké agentury AP začala ČTK odebírat zpravodajství až od roku 1948, protože před tím dodávala AP své zpravodajství v češtině přímo médiím sama.⁴¹

Obnovily se zahraniční odbočky. Za války existovala odbočka jen v Německu a částečně v Itálii. Po válce se práce zahraničního zpravodaje stala prestižní a vyhledávanou.⁴² „Na zpravodajská místa v cizině byli vysíláni uchazeči se silným politickým zázemím, novináři-publicisté bez větší zpravodajské průpravy nebo prostě lidé za odměnu. O vysílání zpravodajů nerozhodovala ČTK, ale ministerstvo informací.“⁴³ Koncem 40. let už se ČTK mohla pyšnit čtrnácti zahraničními odbočkami (Moskva, Varšava, Budapešť, Bukurešť, Sofie, Bělehrad, Berlín, Bern, Paříž, Londýn, Vídeň, Řím, New York, Tel Aviv). Zpravodajové ale příliš nevynikali – jejich práce byla nedostatečná, materiály přicházely pozdě a byly nekvalitní, někdy se zpravodajové dlouho neozývali. ČTK na ně postupem času přestala spoléhat, místo toho využívala zahraniční rozhlasové zpravodajství.⁴⁴

Po únorovém převratu roku 1948 se aparát KSČ stal výhradním vykladačem mezinárodní politiky. ČTK se dostala pod vliv sovětské agentury TASS.⁴⁵ „Síť zahraničních odboček, tak široká v prvních poválečných letech, se postupně zužovala. Agentura jako rozpočtová organizace neměla na udržování nákladných zahraničních pracovišť peníze, ale především brzy dospěla k názoru, že své vlastní odbočky v cizině vzhledem k široké síti TASS vlastně nepotřebuje.“⁴⁶ Z poválečného počtu čtrnácti zpravodajů nakonec zbyli v 50. letech jen dva.⁴⁷ Zprávy se dále přebíraly od západních agentur, ale nyní se s nimi více pracovalo. Nestačilo je jen přeložit – musely být také přizpůsobeny tak, aby byly pro režim přijatelné. Zprávy pak byly opatřeny zkratkou ČTK, nikoli agentury, z níž byly převzaty. Západní tiskoviny už nesměly být do republiky dodávány.⁴⁸

Později pronikalo exportní zpravodajství ČTK do různých oblastí – i do Afriky nebo na Dálný východ. „Mezinárodní působení ČTK je posilováno i v první polovině let

---

⁴¹ STEJSKAL, 2008, s. 312

⁴² STEJSKAL, 2008, s. 313

⁴³ STEJSKAL, 2008, s. 313

⁴⁴ STEJSKAL, 2008, s. 313

⁴⁵ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3676-988, s. 143

⁴⁶ STEJSKAL, 2008, s. 337

⁴⁷ STEJSKAL, 2008, s. 337

⁴⁸ STEJSKAL, 2008, s. 336, 341

šedesátých. Agentura disponuje rozsáhlou sítí zahraničních zpravodajů i volných spolupracovníků.⁴⁹

Od 1. června roku 1965 fungoval dálkopisný okruh Praha-Paříž-Londýn, od 25. srpna pak okruh Praha-New York-Washington. Ten umožnil nepřetržité spojení se zpravodaji ČTK ve městech, kterých se okruh týkal. Pomocí těchto okruhů se ale s pražským ústředím Československé tiskové kanceláře spojovali i ostatní její zahraniční zpravodajové.⁵⁰

„V roce 1973 disponuje ČTK v zahraničí více než 40 stálými a místními zpravodaji a na základě dvoustranných dohod udržuje trvalé spojení s 62 tiskovými agenturami, institucemi, listy a tiskovými úřady.“⁵¹ Během normalizace měla agentura své stálé zahraniční zpravodaje ve 22 zemích. Většina zpravodajů byla spolupracovníky StB.⁵²

V 80. letech vypadalo zahraniční zpravodajství ČTK takto: „Rozsah tohoto zpravodajství je obvykle 50 až 100 stránek denně, v době mimořádných mezinárodních událostí i značně více. Vnitřní strukturu tohoto zpravodajství tvoří několik řad, které jsou označovány před pořadovým číslem zprávy různými písmeny.“⁵³ Písmenem „a“ bývaly označovány zprávy dodané zahraničními zpravodaji či převzaté od zahraničních agentur. Písmeno „b“ pak patřilo citacím ze zahraničního tisku nebo agenturním zprávám, které informovaly o názorech tisku. Písmenem „c“ se označovaly dokumentační přílohy, které zachycovaly fakta významných událostí. To byla základní produkce mezinárodní redakce. Co se týče zahraniční zpravodajské sítě, ČTK nemohla spoléhat jen na informace ze zahraničních zdrojů, právě proto zpravodajskou síť udržovala. Potřebovala originální informace, které zpracovali zpravodajové nebo místní spolupracovníci agentury.⁵⁴

V roce 1992 Československá tisková kancelář zanikla, ve stejném roce, kdy se rozpadla československá federace. Vznikly nástupnické národní agentury (Česká tisková kancelář a Tisková kancelář Slovenské republiky). Novela federálního zákona č. 310/1991 Sb. o Československé tiskové kanceláři původně předpokládala, že bude existovat federální ČTK, ale také národní agentury ČTK ČR a ČTK SR. Na Slovensku

⁴⁹ Historie. In: *ČTK Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 2012-01-21]. Dostupné z:

http://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

⁵⁰ MAJSTR, 1998, s. 15

⁵¹ MAJSTR, 1998, s. 17

⁵² KONČELÍK, 2010, s. 211

⁵³ HAŠKOVEC, Slavoj. *Přehled základních údajů o Československé tiskové kanceláři*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982, 41 s., s. 16, 17

⁵⁴ HAŠKOVEC, 1982, s. 16, 17, 19, 20

byl poté přijat zákon č. 81/1992 Sb. o Československé tiskové kanceláři Slovenské republiky, kterým Slovenská národní rada reagovala na již zmíněnou novelu federativního zákona č. 310/1991 Sb.⁵⁵ „Rychlá realizace záměru na Slovensku (zákon byl přijat 30. ledna 1992 s účinností od 1. dubna 1992) tak předběhla proces rozpadu Československa po parlamentních volbách 1992.“⁵⁶ V říjnu téhož roku byl přijat zákon 517/1992 Sb. (viz příloha č. 4). Šlo o Zákon České národní rady o České tiskové kanceláři, který nabyl účinnosti v listopadu.⁵⁷

ČTK si roku 1992 zřídila vlastní zpravodajskou odbočku v Bratislavě.⁵⁸ V roce 1993 tvořilo zahraniční zpravodajskou síť ČTK 24 zpravodajů. Odbočky měla ve dvanácti evropských zemích a také ve Spojených státech. Více než třetina zahraničního zpravodajství pocházela právě od zpravodajů z ciziny. Kromě nich využívala agentura ještě zahraničních zpravodajských agentur (Reuters, AFP, AP a další).⁵⁹

Během roku 1993 byly kvůli úsporným opatřením zrušeny odbočky v Havaně, Bukurešti a Sofii. Z toho důvodu byly častější krátkodobé výjezdy do zahraničí. Agentura se ze zahraničí snažila získávat zejména zprávy o aktivitách České republiky a o dění v zemích, které Českou republiku zajímaly.⁶⁰

V roce 1994 bylo z finančních důvodů zrušeno dalších 8 zahraničních odboček (Washington, Řím, Budapešť, Berlín, Varšava, Vídeň, Bělehrad, Kyjev) a také zaniklo jedno zpravodajské místo v Moskvě. A to přesto, že v předchozí výroční zprávě bylo konstatováno, že zahraniční zpravodajové servis ČTK obohacují, protože jejich zprávy vznikají s ohledem na české odběratele a jsou původní.⁶¹

Roku 1995 ubylo zpráv ze Slovenska. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření ČTK také konstatovala, že není rentabilní mít vlastní zpravodaje v místech, kde se odehrávají válečné konflikty. ČTK totiž odebírala zpravodajství od všech důležitých zahraničních agentur.⁶²

⁵⁵ ŠMÍD, Milan a Ludmila TRUNEČKOVÁ. *Novinář a jeho zdroje v digitální éře*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 205 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4616-612, s. 127, 128

⁵⁶ ŠMÍD, TRUNEČKOVÁ, 2009, s. 128

⁵⁷ 517/1992 Sb.: Zákon České národní rady o České tiskové kanceláři. In: *Sbírka právních předpisů: průvodce zákony ČR* [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?CP=1992s517&DR=SB>

⁵⁸ MAJSTR, 1998, s. 20

⁵⁹ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 1993

⁶⁰ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 1993

⁶¹ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 1994

⁶² Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 1995

Ve výročních zprávách z následujících let bylo konstatováno, že se zahraniční zpravodajské síti daří mnohem více orientovat na bohemika a slovenika.⁶³ Zprávy ze zahraničních agentur byly doplňované podle českých potřeb. Zahraniční síť byla přínosem při konfrontaci české politické a také ekonomické reality se světovou praxí. Zahraniční redakce začala vydávat servis Monitor – překlady článků zahraničních periodik. Roku 1997 se ke stálým pobočkám v zahraničí (New York, Londýn, Brusel, Paříž, Bonn, Moskva, Slovensko) přidala i Vídeň a Varšava.⁶⁴

Počet zahraničních zpravodajů se nijak zásadně neměnil, žádné odbočky se nerušily až do roku 2010. Náklady na ně byly vysoké. Nejdražší býval Londýn, Brusel a New York. V roce 2005 založila ČTK nové odbočky na Slovensku – v Žilině a Banské Bystrici.⁶⁵

V roce 2009 přijala ČTK řadu úsporných opatření. Většina z nich byla realizována v následujícím roce.⁶⁶ Roku 2010 byla zrušena odbočka v Paříži a ve Vídni. V roce 2011 ČTK uzavřela zahraniční odbočku v Londýně a ve Varšavě.⁶⁷

2.2.1 Vývoj počtu zpráv vydaných zahraniční redakcí

V následující tabulce jsou vždy uvedeny počty zveřejněných zpráv v určitém roce.

Tabulka č. 1 – vývoj počtu zpráv vydaných zahraniční redakcí

ROK	POČET ZPRÁV
1992	35 252
1993	45 851
1994	46 171
1995	44 759
1996	49 795
1997	44 217
1998	41 197 (1998 - 2000) ⁶⁸

⁶³ zprávy týkající se České a Slovenské republiky

⁶⁴ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 1996, 1997

⁶⁵ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2005

⁶⁶ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2009, 2010

⁶⁷ Podle Kateřiny Kudláčkové ze sekretariátu šéfredaktora zpravodajství ČTK Petra Holubce.

⁶⁸ Údaje se někdy ve výročních zprávách z různých let lišily. U některých let je tedy uvedeno několik hodnot a v závorce u nich je uveden rok, z něž pocházela výroční zpráva, která hodnotu uváděla. Odlišné počty zpráv ve výročních zprávách odůvodnila ČTK tím, že se metodika sledování počtu zpráv oproti minulým rokům změnila, proto tedy nekoresponduje s tabulkami z minulých let.

	40 835 (2001 - 2004)
1999	40 203 (1999, 2000) 39 801 (2001 - 2004)
2000	37 749 (2001 - 2004) 37 567 (2005) 38 205 (2000, 2006 - 2010)
2001	39 419 (2001 - 2004) 39 410 (2005)
2002	40 963 (2002 - 2004) 40 540 (2005)
2003	38 047 (2003, 2004) 37 689 (2005)
2004	36 834 (2004) 35 374 (2005)
2005	31 547 (2005) 33 006 (2006, 2007)
2006	31 605 (2006 - 2008)
2007	31 668 (2007 - 2010)
2008	31 101 (2008 - 2010)
2009	32 815 (2009, 2010)
2010	36 118 (2010)

V 90. letech zažívalo zahraniční zpravodajství ČTK zlatou éru – bylo každoročně vydáváno přes 40 000 zpráv. Koncem 90. let 20. století a pak začátkem 21. století se počet zpráv ze zahraničí snížil – v posledních letech až o čtvrtinu oproti roku 1996.

Ač se to může zdát, nedošlo v letech 2009 a 2010 fakticky k velkému navýšení produkce zpráv. Pouze se začaly vydávat zprávy typu headline⁶⁹, které jsou do výsledného čísla započítané. V roce 2009 tvořil headline asi 6 % celkové produkce, v následujícím roce to už bylo více než 10 %.

⁶⁹ Termín bude objasněn v kapitole 2.4.1

2.2.2 Zpravodajství z Velké Británie

V roce 1919 navázala Praha telekomunikační spojení s Paříží – docházelo k vyměňování zpráv mezi zeměmi. Tehdejší ministr zahraničí Edvard Beneš pak vyslal do Londýna Aloise Šaška jako spolupracovníka vytvářené pařížské tiskové služby. Šašek posílal zpravodajství z Londýna přes Paříž do Prahy, kam přicházely jeho depeše dvakrát týdně a byly podle dohody cenzurovány v Paříži.⁷⁰

Koncem roku 1920 uzavřela ČTK smlouvu o poskytování zpravodajství s britskou agenturou Reuter, od níž přijímala kancelář zpravodajské relace radiotelegrafickým způsobem.⁷¹

Od ledna roku 1924 fungovala odbočka v Londýně. Zpravodajem tu byl Miloš Novotný. Vůbec první telefonické spojení se svým zpravodajem v Londýně navázala ČTK koncem roku 1924. Stalo se tak prostřednictvím zpravodajů v Paříži a Curychu.⁷² Zpravodajové v zahraničí dostávali na tehdejší poměry vysoké platy, navíc ještě tzv. zahraniční přídavek, podobně jako diplomaté. Nejdražší byla právě londýnská odbočka. Zpravodaj tu dostával skoro 200 000 korun ročně. Koncem 20. let ČTK v Londýně svého zpravodaje neměla. Byl odvolán mimo jiné právě i kvůli finanční náročnosti tohoto postu. Došlo k úpravě styků s Reuterem, který se měl více věnovat zpravodajství pro Československo.⁷³ V druhé polovině 30. let ale byla pobočka znovu otevřena – kvůli zostřené mezinárodní situaci v Evropě. Zpravodajkou se tehdy stala R. Worliczková. Byly ale podávány stížnosti na její práci, především v předmnichovském období.⁷⁴ Po několika týdnech ji na postu londýnského zpravodaje nahradil Jan Janča.⁷⁵

Zahraniční zpravodajská síť byla zrušena v létě roku 1939. Fungovaly jen odbočky v Německu a Itálii. Jan Janča odmítl spolu s jinými zahraničními zpravodaji uznat okupační pořádky a zapojil se do odbojové práce. Zahraniční zpravodajové spolupracovali s exilovým ústředím. Vznikla i londýnská ČTK (při tiskovém odboru exilové vlády v Londýně), která vydávala pravdivé zprávy o činnosti hlavních exilových orgánů. Někdy i popírala nepravdivé zprávy o bývalém Československu zveřejněné v médiích. Také zařazovala autentické zprávy o situaci českého obyvatelstva

---

⁷⁰ STEJSKAL, 2008, s. 131

⁷¹ MAJSTR, 1998, s. 3

⁷² STEJSKAL, 2008, s. 150

⁷³ STEJSKAL, 2008, s. 188

⁷⁴ STEJSKAL, 2008, s. 228, 229

⁷⁵ STEJSKAL, 2008, s. 244

v protektorátu. Po osvobození byly zahraniční odbočky obnoveny – i ta londýnská. Zpravodajem tu byl Quido Lagus a po něm Alexandr Zemánek.⁷⁶

Podle redaktora ČTK Jana Stejskala, autora knihy *Zprávy z českého století*, která se věnuje historii ČTK, byl post londýnského zpravodaje od roku 1945 bez přerušení obsazen až do prosince roku 2011. V 70. letech bylo v Londýně na určitou dobu zřízeno i místo stážisty, podobně tomu bylo v Moskvě. Také počátkem devadesátých let byly stáže při stálém zpravodajském postu na několik let obnoveny. Jako londýnští zpravodajové působili například Jiří Turek a Pavel Urban, po sametové revoluci pak Ivan Kytka, Jan Blažík či Jiří Chrást. Po roce 2002 byl sedm let londýnským zpravodajem Jiří Majstr, současný generální ředitel ČTK.

2.3 Zahraniční zpravodajství ČTK v současnosti

Česká tisková kancelář kromě informací od vlastních zahraničních zpravodajů využívá i servisu zahraničních tiskových agentur, světových i mezinárodních, jako je například Reuters, AFP, AP, ITAR-TASS, DPA nebo ANSA (anglický servis).⁷⁷ Česká tisková kancelář ale spolupracuje i s národními agenturami, například a maďarskou MTI⁷⁸ (anglický servis), polskou PAP⁷⁹ a s rakouskou agenturou APA.⁸⁰

Kromě zpravodajských agentur využívá ČTK i jiných zdrojů, například médií. V zahraničním zpravodajství tak v poslední době čerpala mimo jiné z těchto médií: britská BBC, francouzský list *Le Temps* a *Le Monde*, americký list *The Wall Street Journal*, slovenský list *Sme*, německý list *Die Zeit* a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, server německého časopisu *Der Spiegel*, německý list *Die Welt*, švýcarský list *Tages Anzeiger*, norský list *Dagbladet*, ruský list *Vedomosti* a také *Kommersant*, americká televize CNN a *Fox News*, americký list *Los Angeles Times*, americký magazín *Time*, list *International Herald Tribune*, list *The Christian Science Monitor*, kanadský list *The Globe and Mail*, španělský list *El Mundo*, čínský list *Economic Observer*, britský *The Telegraph* a *Daily Mail*, jihoamerický list *América Economía*, server *EUobserver.com*, italský list *La Stampa*, balkánský server *BalkanInsight.com*, jihoafrický server *Daily Maverick* a list *The Mail&Guardian*, internetový server *Den of Geek*, novozélandský

⁷⁶ STEJSKAL, 2008, s. 267, 265, 291, 313

⁷⁷ Základní informace: Síť odboček ČTK. In: *ČTK: Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

⁷⁸ Magyar Távirati Iroda

⁷⁹ Polska Agencja Prasowa

⁸⁰ Podle Kateřiny Kudláčkové ze sekretariátu šéfredaktora zpravodajství ČTK Petra Holubce.

list The New Zealand Herald, izraelský list Haarec, bosenský list Slobodna Bosna a další.⁸¹

V současné době má ČTK ve světě jen 5 odboček: Berlín, Brusel, Moskva, Bratislava a New York.⁸² Odbočka v Londýně byla zrušena v prosinci 2011. Hlavním úkolem zahraničních zpravodajů ČTK je sledovat dění „českýma očima“, zaměřovat se tedy především na to, co je pro českou veřejnost důležité. ČTK ale také doplňuje zprávy od svých zahraničních zpravodajů těmi převzatými – a to z uvedených zahraničních agentur a médií.

„Zpravodajové ČTK jsou nejen na tiskových konferencích, jsou při mírových jednáních i ve válkách, při zemětřeseních a povodních, na premiérách, na valných hromadách, na svatbách i pohřbech, na demonstracích i na slavnostech, v parlamentech, na stadiónech, v nemocnicích, na burzovních parketech, v Bílém domě i v Bronxu, v Čechách i v zahraničí.“⁸³

Podle zkušeností Stanislava Mundila, bývalého zahraničního zpravodaje ČTK, v současnosti, co se týče zahraničního zpravodajství, poklesl zájem o politiku – kromě opravdu vypjatých událostí. Aby čtenáře zaujaly, musejí být v dnešní době zprávy zajímavě podané, což přináší pozitiva i negativa. Negativní je například zdůrazňování méně důležitých věcí za účelem větší poutavosti zprávy. Větší zájem je o sport, zajímavosti a celebrity. Velký důraz je kladen na bohemika.

Stanislav Mundil, dlouholetý zpravodaj ČTK (v Indii, Washingtonu, Paříži, Bruselu a naposledy v Londýně), se domnívá, že se podařilo naplnit záměr uvedený v druhé polovině 90. let ve Výroční zprávě o činnosti a hospodaření ČTK. Zde agentura konstatovala, že se v budoucnu bude zahraniční zpravodajství více orientovat na bohemika a slovenika a doplňovat tak zpravodajství z jiných zdrojů z hlediska českých potřeb. Stejně tak šéfredaktor zpravodajství ČTK Petr Holubec v elektronické korespondenci uvedl, že bohemika jsou rozhodně na prvním místě zájmu zahraničních zpravodajů ČTK. Pokud to kapacita dovolí, pokrývají podle něj i slovenika.⁸⁴

Zpravodajové pořizují už od roku 2000 i audiozáznamy. Jde většinou o záznamy výroků lidí, se kterými zpravodaj hovoří, ale také o vlastní autorské depeše. I fotografování se stalo běžnou součástí práce britského (i jiného zahraničního)

⁸¹ Podle kategorie Monitor přístupné v infobance ČTK. www.ctk.cz

⁸² Odbočky ve světě. In: *ČTK: Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: http://www.ctk.cz/kontakty/odbocky_ve_sвете/

⁸³ MAJSTR, 1998, s. 28

⁸⁴ Zpravodajové se podle něj nezabývají jen politikou, ale i kulturou, vědou, sportem a kriminalitou.

zpravodaje. Od roku 2006 vznikají i videoreportáže. Často se tyto způsoby u jedné zprávy kombinují.⁸⁵ I Petr Holubec potvrdil, že zpravodajové běžně pořizují také audiozáznamy, fotografie a videa.

2.4 Formáty zpravodajství

Agenturní zprávy mívají kompozici tzv. obrácené pyramidy – tedy to nejdůležitější a nejnovější patří na začátek. Směrem ke konci zprávy se objevují méně a méně zásadní informace.

Zpravodajský servis ČTK neodebírají jen média, ale i nemediální klienti, tedy například parlament, ministerstva, banky, sázkové kanceláře, školy, ale i fyzické osoby.

Velmi důležitou součástí agenturní zprávy jsou metadata.⁸⁶ Každá agenturní zpráva se vydává a uchovává se souborem metadat. Patří mezi ně titulky, který byl dříve jen strohý, zatímco nyní má usnadňovat orientaci mezi zprávami, a tak musí podat co nejvíce informací a oslovit čtenáře. Dále jsou metadaty i klíčová slova. Jejich úkolem je utřídit zpravodajství v databázích, patří mezi základní kritéria při formulování dotazu a mají signalizovat okruh informací. Důležité je také datum vydání a časový údaj. Dále ID, to je údaj o vnitřním řazení zprávy v redakčním systému. Dalším metadatem je priorita, která určuje důležitost zprávy. V agenturním servisu totiž nejsou zprávy řazeny podle důležitosti, ale chronologicky. Metadatem je i údaj o tzv. servisu, do kterého je zpráva zařazena. Jedná se o třímístný kód, jehož první písmeno označuje jeden z pěti hlavních servisů ČTK (d – domácí všeobecný, m – zahraniční všeobecný, e – ekonomický z domova i zahraničí, s – sportovní z domova i zahraničí, c – exportní). Kromě servisů zařazuje ČTK své zprávy i do kategorií. K metadatům, ač ne těm typickým, se řadí i domicil a signatura. Domicil je označením místa, kde se událost stala, anebo kde byla zpráva zpracována (případně odkud byla odeslána). Signatura má nejčastěji podobu zkratky názvu tiskové agentury (ČTK, APA), ale může zahrnovat i celý název agentury (Reuters, Bloomberg).⁸⁷ Příloha č. 5 obsahuje příklad agenturní zprávy ČTK se všemi metadaty.

⁸⁵ Rozhovor se Stanislavem Mundilem prostřednictvím e-mailu (1. 2. 2012). Plné znění viz příloha č. 2.

⁸⁶ Podrobněji in: ŠMÍD, Milan a Ludmila TRUNEČKOVÁ. *Novinář a jeho zdroje v digitální éře*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 205 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4616-612.

⁸⁷ ŠMÍD, Milan a Ludmila TRUNEČKOVÁ. *Novinář a jeho zdroje v digitální éře*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 205 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4616-612, s. 141-150

2.4.1 Headline

Tento typ zprávy je novinkou zavedenou v roce 2009. Headline nebývá označován pouze nejvyšší prioritou, ale někdy i prioritou 3. Jde o stručné sdělení (maximálně 144 znaků), jehož úkolem bylo ještě zrychlit distribuci prvních a důležitých informací abonentům. Je první stručnou zmínkou o důležité události. Rychlost je v dnešní době u zpravodajství velmi důležitá. Headline postrádá některé formální náležitosti agenturní zprávy (nemá titulek, domicil, datum a signaturu). Po headline následují další, upřesňující a doplňující zprávy už se všemi formálními náležitostmi.⁸⁸

2.4.2 Fleš

Je mu přiřazována priorita 2 a vydává se do několika minut po headlinu s nejvyšší prioritou. Potvrzuje dříve oznámenou skutečnost, rozšiřuje headline o nové informace.

2.4.3 Klasická zpráva

Nejčastěji se v agenturním servisu vyskytuje zpráva s prioritou 3 nebo 4, tedy klasická zpráva. Ta může být pokračováním, které navazuje na již zveřejněnou fleš, častěji je ale první zprávou o dané události, kterou zachycuje ve vývoji nebo ihned po jejím skončení. Tato zpráva má strukturu obrácené pyramidy. První odstavec (lead, čelo) je nejdůležitější, musí tedy podat ty nejnovější a nejdůležitější informace. Zbytek zprávy je označován jako tělo či trup. Skládá se z monotematicky členěných odstavců řazených sestupně podle významu. Vydávají se také aktualizované verze zpráv. Ty doplňují již zveřejněné zprávy o nová fakta nebo je upřesňují.

2.4.4 Shrnutí

Pokud tisková agentura informovala o události více zprávami, které například zachycovaly fáze vývoje určitého děje, vydává ještě tzv. shrnutí. Má podobu běžné agenturní zprávy a přehledně zopakuje příjemci všechna důležitá fakta, která byla zveřejněna v předchozích zprávách.

---

⁸⁸ Podrobněji in OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 144 s. ISBN 978-802-4618-999.

2.4.5 Dokument

Když nabídne agentura svým odběratelům plné znění nějakého textu bez redakčních zásahů (například projevy, smlouvy, prohlášení), nazývá se takový útvar dokument.⁸⁹

3. Velká Británie

Spojené království Velké Británie a Severního Irska je konstituční monarchií, která se skládá z několika částí. Největší je Anglie, v níž se nachází hlavní město království – Londýn. Následuje Skotsko, Wales a nejmenší Severní Irsko. Rozloha Spojeného království je 242 495 km². Česká republika by se do něj tak vešla asi třikrát. Úředním jazykem je angličtina, ve Walesu také velština.

3.1 Současnost země a způsob vlády

3.1.1 Moderní dějiny a současnost země

Roku 1979 byla první britskou premiérkou jmenována členka Konzervativní strany⁹⁰ Margaret Thatcherová. Bojovala proti hospodářské a společenské krizi, která zemí otrásala.⁹¹ Thatcherová se objevila i v několika zprávách ČTK zveřejněných v analyzovaném období. Stínový ministr financí například uvedl, že toryové dělají stejné chyby jako za premiérky Thatcherové, když zavádějí bezprecedentní škrtky. O této političce byl natočen i film s názvem *Železná lady*, o jehož přípravě také pojednávaly zprávy ČTK. Bývalá premiérka byla zmíněna ještě v několika zprávách právě v souvislosti se svou tehdejší funkcí.

Po Thatcherové nastoupil John Major, též konzervativec. Tou dobou už bylo hospodářství země jedním z nejsilnějších v Evropě. Major odmítl přijmout společnou evropskou měnu, v Británii se tak dodnes platí librou.⁹²

Předsedou Labouristické strany se stal Tony Blair. Roku 1997 se konaly všeobecné volby a labouristé drtivě porazili Konzervativní stranu. Tony Blair získal post britského premiéra. Hospodářství rostlo, nezaměstnanost klesala. Oceňuje se práce,

⁸⁹ ŠMÍD, TRUNEČKOVÁ, 2009, s. 154-162

⁹⁰ Dnes se používá tento název, celý název je ale Konzervativní a unionistická strana.

⁹¹ WASSON, Ellis Archer. *Dějiny moderní Británie: od roku 1714 po dnešek*. 1. vyd. Překlad Tomáš Znamenáček. Praha: Grada, 2010, 429 s. ISBN 978-802-4732-671, s. 351

⁹² WASSON, 2010, s. 358

kteřou odvedl ve vztazích s Irskem. Díky nesmírnému úsilí se mu podařilo uzavřít období teroru⁹³, které trvalo desítky let. Blair bez větších diskuzí zapojil Británii do války proti Iráku a souhlasil se vším, co USA požadovaly.⁹⁴ Tyto kroky se odrážejí i ve zpravodajství ČTK ve sledovaném období. Londýnský zpravodaj psal například o tom, že bývalý generální prokurátor Blaira kritizoval kvůli Iráku, spekovalo se také o tom, jestli Blair záměrně nezkreslil výrok bývalého francouzského prezidenta Jaquesa Chiraca za účelem urychlení chystané války. Zprávy od londýnského zpravodaje ve sledovaném období také několikrát informovaly, že Tony Blair vypovídal před komisí vyšetřující okolnosti irácké války, kde se invazi snažil obhajovat.

Roku 2007 se stal britským premiérem Gordon Brown, bývalý ministr financí a nový vůdce Labouristické strany. Dostala se na veřejnost aféra týkající se zneužívání poslaneckých náhrad členy Labouristické strany včetně Browna. Ten se za chyby omluvil. Brown musel hájit rozhodnutí jít do války s Irákem, které padlo sedm let předtím.⁹⁵ O bývalém premiérovi také pojednávaly zprávy ČTK. Například se psalo o tom, že stejně jako Blair musel vypovídat před komisí vyšetřující okolnosti irácké války.

Na jaře roku 2010 se konaly parlamentní volby, které vyhrála Konzervativní strana. Gordon Brown odstoupil a ministerským předsedou se stal lídr konzervativců David Cameron. Po třinácti letech tak skončila vláda labouristů. Konzervativci vytvořili koaliční vládu s Liberálně demokratickou stranou. Za vlády Camerona oznámila vláda plán razantních úspor a také zvýšení daní. To by mělo snížit rozpočtový deficit. Někteří obyvatelé ale s úsporami nesouhlasí. Koncem června minulého roku tak stávkovaly statisíce státních zaměstnanců kvůli škrtům. V listopadu se demonstrovalo proti důchodové reformě. V srpnu minulého roku byly rozpoutány nejhorší nepokoje za posledních 30 let, které trvaly 4 dny. Za vlády Davida Camerona se také řešila aféra týkající se odposlechů, které si objednal bulvární nedělník News of the World.⁹⁶ Cameron poté hovořil o změně regulace tisku.⁹⁷ Zpráv, které se týkaly Davida Camerona, vydala ČTK ve sledovaném období větší množství. Někdy sloužilo

⁹³ V katolickém Severním Irsku autoritářsky vládla protestantská koalice, rozšířila se náboženská diskriminace. Demonstrovalo se za lidská práva. Roku 1972 zabili britští vojáci v Londonderry 13 demonstrantů a 17 jich zranili (tzv. krvavá neděle). Šlo o sympatizanty IRA (Irská republikánská armáda), kteří ale byli neozbrojení. IRA začala s bombovými útoky na britské území. Během konfliktu zemřelo celkem 3 700 lidí. K dohodě dlouhou dobu nedocházelo, přes četné snahy o ni.

⁹⁴ WASSON, 2010, s. 359, 360, 364, 362

⁹⁵ Dokumentační databáze Země světa v Infobance ČTK, www.ctk.cz

⁹⁶ Ten zašel tak daleko, že využíval i odposlechů příbuzných obětí trestného činu.

⁹⁷ Dokumentační databáze Země světa v Infobance ČTK, www.ctk.cz

prohlášení premiéra i jako zdroj, objevovaly se jeho citace. Několik zpráv se týkalo právě zmíněných odposlechů, ale také reforem vlády, doplňovacích voleb, situace v Egyptě a dalších témat.

Od devadesátých let přicházejí do Británie přistěhovalci, přibyla nová náboženství, také nové jazyky a kultury. Roku 2008 označila většina Britů imigraci za národní problém, jeden z předních. Především po roce 2005, kdy při bombových útocích zemřelo v Londýně 52 lidí, se začala šířit nedůvěra k přicházejícím muslimům.⁹⁸ Někteří muslimští fundamentalisté přímo vystupují jako nepřátelé státu.⁹⁹ Důkazem vyšší pozornosti, která se na imigranty upírá, bylo i několik zpráv vydaných v analyzovaném období. Šlo například o fingované sňatky, které by imigrantům pomohly zůstat v zemi nebo o demonstrace britské krajní pravice proti imigrantům.

Úroveň britského tisku se mění. Bulvární tisk se stal útočným, je posedlý ničením politických kariér a životů lidí tím, že zasahuje do jejich soukromí. Činí tak díky informacím, které získal nečestnými a někdy nelegálními praktikami – uplácením a dalšími způsoby.¹⁰⁰ I novinářským odposlechům, které vyšetřovala policie, se věnovalo několik zpráv ČTK v prvním čtvrtletí roku 2011.

3.1.2 Způsob vlády

Velká Británie je konstituční monarchií. Britský panovník může teoreticky sesadit vládu, ale to se několik stovek let nestalo. Jde v podstatě o parlamentní monarchii, protože i parlament může sesadit vládu.¹⁰¹

„Britská ústava je nepsaná v tom smyslu, že nepředstavuje ucelený dokument, souhrn základních pravidel a principů, na jejichž základě je země spravována.“¹⁰² Důvod je zřejmě ten, že v Británii na rozdíl od jiných zemí nedošlo k žádným zásadním politickým otřesům či revolucím, které by si vyžádaly změnu systému a vynutily kompletní ústavu. Zásadní jsou zákony schválené parlamentem a důležité je i zvykové právo. K vytváření konstituce vlastně přispívají všechny parlamentní zákony. Existují

⁹⁸ WASSON, 2010, s. 369

⁹⁹ WASSON, 2010, s. 377

¹⁰⁰ WASSON, 2010, s. 376

¹⁰¹ JEŽKOVÁ, Věra, Dominik DVOŘÁK a Christopher CHAPMAN. *Školní vzdělávání ve Velké Británii*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 228 s. ISBN 978-802-4617-848, s. 20

¹⁰² ROVNÁ, Lenka. *Kdo vládne Británii?*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 280 s. Politické systémy, 1. sv. ISBN 80-864-2927-X, s. 63

tzv. ústavní konvence, což jsou zavedené zvyky nezakotvené v žádných závazných právních dokumentech. I přes to, že nejsou vynutitelné, všichni je respektují.¹⁰³

Parlament Spojeného království Velké Británie a Severního Irska je dvoukomorový zákonodárny orgán. Sídlí v Londýně v budově Westminsteru. Tvoří ho Dolní (Poslanecká) sněmovna a Horní sněmovna (Sněmovna lordů). Dolní sněmovna má přes 600 poslanců, kteří jsou voleni podle většinového volebního práva, a v jejím čele stojí předseda. Horní sněmovna v čele s lordem kancléřem má zhruba 1 000 křesel. Členové Horní sněmovny nejsou voleni, jsou to většinou příslušníci nedědičné šlechty ze zásluhy, ale i šlechtici s dědičnými tituly a také 26 anglikánských biskupů. Úkolem Horní sněmovny je hlavně revize návrhů zákonů, které přicházejí z Dolní sněmovny. Horní sněmovna má funkci legislativní, poradní, konstituční a soudní. Dominující částí Parlamentu je ale Dolní sněmovna – tam se podávají návrhy zákonů a zde se také schvalují.¹⁰⁴ Parlament má za úkol kontrolovat práci vlády, kontrolovat vybírání daní vládou a poskytovat poradenství ohledně zákonů a jejich schvalování. Skotsko, Wales a Severní Irsko ale mají vlastní zemské parlamenty a také vlády, v jejichž čele stojí tzv. První ministr. Přesto platí všechny zákony schválené londýnským Parlamentem i ve zmíněných oblastech, ale v různé míře.¹⁰⁵

Hlavou tohoto ostrovního státu je v současnosti královna Alžběta II. pocházející z rodu Windsorů, která nastoupila do úřadu v únoru roku 1952, korunována pak byla o rok později. Je sice oficiální hlavou státu, ale fakticky leží moc v rukou Parlamentu a vlády. Královna jmenuje premiéra, propůjčuje vyznamenání a schvaluje zákony, vyhláší válku a má i další pravomoci. Má také možnost použít u zákonů právo veta, ale to se od 18. století nestalo. Alžběta má též oficiální funkci, například v anglikánské církvi nebo ve vojsku. Pro Brity je královna symbolem národní identity, také jednoty národa a národní hrdosti. Je hlavou Commonwealthu.¹⁰⁶ Následovníkem královny je její syn princ Charles. Po něm pak jeho nejstarší syn William.¹⁰⁷ „Královna mnoho skutečných práv nemá, zůstala jí tři základní ve vztahu k vládě: právo být konzultována, právo podpořit a právo varovat.“¹⁰⁸

¹⁰³ ROVNÁ, 2004, s. 64, 65, 66

¹⁰⁴ JEŽKOVÁ, 2010, s. 21, 22

¹⁰⁵ JEŽKOVÁ, 2010, s. 21-23

¹⁰⁶ Dobrovolné sjednocení celkem 53 států, z nichž většina jsou bývalé britské kolonie. Toto sjednocení podporuje demokracii, lidská práva a také hospodářský rozvoj ve světě.

¹⁰⁷ JEŽKOVÁ, 2010, s. 20, 21

¹⁰⁸ ROVNÁ, 2004, s. 75

Vláda sídlí v Londýně, má moc výkonnou a střídají se u ní už delší dobu dvě strany: Konzervativní strana a Labouristická strana. Vláda je vytvořena stranou, která získá nejvíce hlasů ve volbách do Dolní sněmovny. Mandát je pětiletý. Ministři jsou součástí vlády, tvoří kabinet a rozhodují o politice vlády a o důležitých otázkách.¹⁰⁹ Pokud předseda vlády odstoupí, měla by odstoupit celá vláda.¹¹⁰ Existují také komunální vlády ve Skotsku, Walesu a Severním Irsku.¹¹¹

V čele vlády stojí ministerský předseda jmenovaný královnou. V současnosti je to konzervativec David Cameron, který jako všichni premiéři tradičně sídlí a úřaduje na adrese Downing Street 10.¹¹² Pravomoci ani povinnosti premiéra nejsou popsány v britské konstituci, patří mezi ně ale vedení jeho parlamentní strany, jmenování a odvolávání ministrů a mimo jiné také informování panovníka o rozhodnutích vlády a měl by s ním konzultovat politiku vlády. Audience u královny se konají jednou týdně.¹¹³

Co se týče politických stran, existují ve Velké Británii tři nejvýznamnější: Labouristická strana (levice), Liberálně demokratická strana (přibližně politický střed, dříve whigové) a Konzervativní strana (pravice, dříve toryové), z níž pochází současný premiér. Tyto partaje jsou doplněny množstvím menších stran. Prosazují se i nacionalistické strany. Ve Skotsku je to Skotská národní strana, ve Walesu pak strana Plaid Cymru. Díky ní má Wales větší autonomii a velština se více používá. V Severním Irsku působí například Sinn Féin.¹¹⁴

K největším problémům země v současnosti patří ty sociální – příliv imigrantů, nezaměstnanost, náboženská nesnášenlivost, a to především mezi křesťanskými Brity a muslimy. Sociálně slabší vrstvy obyvatel v poslední době dávaly najevo svou nespokojenost.

3.2 Kultura, hospodářství, lidé

V následujících kapitolách se budu věnovat britské kultuře, ale i médiím, školství, hospodářství a obyvatelům této země.

---

¹⁰⁹ JEŽKOVÁ, 2010, s. 21

¹¹⁰ ROVNÁ, 2004, s. 93

¹¹¹ JEŽKOVÁ, 2010, s. 21

¹¹² JEŽKOVÁ, 2010, s. 21

¹¹³ ROVNÁ, 2004, s. 81-84

¹¹⁴ JEŽKOVÁ, 2010, s. 24

3.2.1 Kultura, média a školství

Co se týče kultury, asi nejvýznamnější jsou britští básníci, spisovatelé a dramatici. Byl to například William Shakespeare, Thomas More, Johnatan Swift, Charles Dickens a další. I v hudbě se setkáme se slavnými jmény: Beatles, Elton John, David Bowie.¹¹⁵ Dva posledně zmínění se vyskytli v zahraničních zprávách ČTK za sledované období, stejně tak Beatles a Shakespeare.

Britská média mají vliv i ve světě, a to především díky tomu, že je angličtina tolik rozšířená. Mezi oblíbená média patří BBC. Ta provozuje několik rozhlasových stanic. Mezi další rozhlasové stanice se řadí ještě Classic FM nebo Galaxy 105. Co se týče televize, i zde se uplatňuje veřejnoprávní BBC. Kromě ní jsou tu soukromé komerční stanice, například ITV, Channel 4 a Channel 5.

Nejrozšířenějším deníkem je The Sun, který se řadí do bulvárních médií. Bulvární je i list Daily Mirror a mezi nepřilíš seriózní patří i list Daily Mail a Daily Express. Ze seriózních novin se nejvíce prodávají pravicový The Daily Telegraph, konzervativní The Times, levicový The Guardian a nezávislý The Independent. Některé deníky nabízejí i svou nedělní obdobu, která se ale zaměřuje spíše na publicistiku – komentáře a úvahy. Jde například o listy Sunday Times, Sunday Telegraph nebo The Observer, což je nedělní verze deníku The Guardian. Nejčtenější noviny zaměřující se na ekonomiku jsou Financial Times. Co se týče časopisů, vychází jich v Británii nepřeberné množství, na své si přijde mnoho zájmových skupin. Ze zpravodajských časopisů je populární The Economist nebo evropské mutace časopisů Time a Newsweek.¹¹⁶ Londýnský zpravodaj ČTK využíval velmi často britská média při sestavování zpráv.

Školství ve Velké Británii je na velmi vysoké úrovni. Její univerzity se pravidelně umisťují na předních místech v žebříčkách nejlepších univerzit na světě. Nejvýznamnější jsou univerzity v Oxfordu a Cambridge, v závěsu za nimi je pak ještě londýnská Imperial College. Školy se dělí na soukromé a veřejné. Žáci v soukromých školách dosahují ve srovnání s ostatními trvale nadprůměrných výsledků. Tím pádem počet žáků na soukromých školách roste, a to i přes vysoké školné. Do veřejných škol chodí děti méně majetných rodičů.¹¹⁷ Několik zpráv ve sledovaném období se zmínilo i o britských školách a také o školném. Šlo například o doplňovací volby, ve kterých

¹¹⁵ JEŽKOVÁ, 2010, s. 37

¹¹⁶ ELSE, David. *Anglie*. 1. české vyd. Praha: Svojtka, 2004, 926 s. ISBN 80-723-7900-3, s. 66, 67, 68

¹¹⁷ JEŽKOVÁ, 2010, s. 41, 42, 43

liberální demokraté neměli příliš úspěch kvůli obrátům ve svém programu – původně slíbili, že budou usilovat o zrušení školného.

3.2.2 Hospodářství ostrovního království

Hospodářství Velké Británie patří k nejsilnějším na světě. Od počátku 90. let ekonomika této země vzkvétala, po roce 2008 se tempo růstu ekonomiky zpomalilo kvůli hospodářské krizi. Měna Velké Británie je libra šterlinků (GBP), jejíž menší jednotkou je pence. Jedna libra má sto pencí.¹¹⁸

Hospodářství Spojeného království se zaměřuje především na služby, z nich převažují služby finanční (banky a pojišťovny) a také turismus. Co se týče průmyslu, velký význam má ten automobilový, ale i chemický a farmaceutický průmysl. Velká Británie je známá ještě tradiční textilní výrobou a také výrobou piva a skotské whisky.

Pěstuje se hlavně ječmen, pšenice, cukrová řepa a brambory. Chovají se ovce, skot, ale i drůbež. Země má velké zásoby uhlí, ropy a zemního plynu. Energii produkují hlavně tepelné elektrárny, více než pětina elektráren je jaderných. Ve Skotsku funguje velké množství menších vodních elektráren.¹¹⁹

3.2.3 Britové

Pod označení Britové se řadí Angličané, Skotové, Velšané a Irové (ze Severního Irsku). Země má přes 60 milionů obyvatel. Populace Velké Británie stárne, stejně jako je tomu ve většině západní Evropy. Míra bezdětnosti se tu zvyšuje.¹²⁰

„Podle průzkumů jsou Britové v otázce tržní ekonomie zajedno spíše s americkými myšlenkami než se svými partnery na kontinentu.“¹²¹ Američanů si Britové váží víc než Francouzů a Němců. „Britové nemají rádi metrický systém a bruselskou byrokracii, která jim mění recepty na anglické pivo. Přestože řada lidí věří, že odpor k česneku a espresu už Britové překonali, v červnu 2005 získala protievropská strana UK Independence Party (UKIP) ve volbách do Evropského parlamentu celkem 12 křesel ze 78. A v roce 2008 prohlásilo v anketě pouhých 28 procent Britů, že jsou s Evropskou unií spokojeni, zatímco nespokojených bylo 57 procent.“¹²² Britská

¹¹⁸ JEŽKOVÁ, 2010, s. 29, 30

¹¹⁹ JEŽKOVÁ, 2010, s. 30

¹²⁰ JEŽKOVÁ, 2010, s. 33, 34

¹²¹ WASSON, 2010, s. 362

¹²² WASSON, 2010, s. 362-363

společnost klade důraz na individualismus a má odpor ke stádnosti. Britové mají úctu k soukromí, nadšení pro svobodu a nesnášejí byrokracii a předpisy.¹²³

3.3 Vzájemné vztahy Velké Británie s Českou a Československou republikou

Cílem této kapitoly není vyčerpávajícím způsobem rekapitulovat vývoj česko-britských vztahů od jejich počátku do současnosti, ale připomenout především období mnichovské dohody, která poznamenala britsko-české vztahy, shrnout další vývoj vztahů a následně také zmapovat současné vztahy.

3.3.1 Počátky vztahů Velké Británie s Československem a Mnichovská dohoda

Jak píše Jindřich Dejmek v knize ‚Nenaplněné naděje: politické a diplomatické vztahy Československa a Velké Británie od zrodu První republiky po konferenci v Mnichově (1918-1938)‘, kladl prezident T. G. Masaryk ve své koncepci zahraniční politiky československého státu britskou demokracii na druhé místo, hned za Francii. Ještě v roce 1920 byly uzavřeny standardní diplomatické vztahy mezi Československem a Velkou Británií. Po roce 1925 byla československá politika vnímána Británií příznivě. Počátkem třicátých let se ale britským vyslancem v Praze stal Joseph Addison, výrazný germanofil. Britská diplomacie se začala zajímat o situaci a práva sudetských Němců.

Nástupem Adolfa Hitlera k moci v roce 1933 byla britská politická reprezentace znepokojena, stejně jako československá. Přesto Britové nevěřili, že by německý národ byl schopen něčeho špatného. V létě roku 1936 navštívil sudetoněmecký politik Konrad Henlein Londýn a hovořil zde o údajně zoufalé situaci sudetských Němců.

Po anšlusu Rakouska (březen roku 1938) se československý prezident Edvard Beneš snažil vyprovokovat u Britů zájem o osud Československa. Na britské politiky a diplomaty toto snažení ale nijak nezapůsobilo.

29. září roku 1938 začala konference v Mnichově, kterou režíroval výhradně Hitler. Kromě něj se konference zúčastnil ještě britský předseda vlády Neville Chamberlain, francouzský premiér Édouard Daladier a italský fašistický vůdce Benito Mussolini. Nikdo z Československa na ni pozván nebyl. Konference byla završena tzv. mnichovskou dohodou. Stanovovala 4 pásma česko-moravského pohraničí, která měla

---

¹²³ WASSON, 2010, s. 382

být obsazena do 7. října. Chamberlain podepsal ještě tajně s Hitlerem anglo-německou deklaraci, která měla zajistit neútočení těchto dvou zemí navzájem. Do Londýna pak premiér přijel s pocitem, že zajistil trvalý mír. ČTK vydala plný text mnichovské dohody hned druhý den.

3.3.2 Od počátku druhé světové války

Válka ale přesto začala – zhruba o rok později. Tehdy byla zahájena nová fáze vztahů mezi Československem a Velkou Británií. Když v roce 1940 padla Francie, byla do Anglie přepravena část československých letců a vojáků. „Léta 1940-1945 pak proběhla ve znamení společného boje proti nacismu a zejména čeští letci se zasloužili o vítězství letecké ‚bitvy o Anglii‘. Británie brzy uznala v Londýně vytvořenou prozatímní vládu Edvarda Beneše a BBC pomáhala svým vysíláním udržovat u českých a slovenských posluchačů víru v konečné vítězství a v opětovné dosažení národní svobody.“¹²⁴ Po válce začala v Praze fungovat Britská rada (British Council) a došlo k obnovení činnosti Britské společnosti pro Československo. Studentský odbor této společnosti pořádal v Městské knihovně v Praze přednášky, na kterých vystupovaly významné osobnosti britské kultury. Každý měsíc vycházel Britský magazín. Mezi Československem a Velkou Británií byla uzavřena kulturní dohoda, která zajišťovala výměnu určitého počtu studentů i učitelů.¹²⁵

Normální kulturní vztahy mezi oběma zeměmi ale neměly dlouhého trvání. Únorový převrat v roce 1948 je ukončil. V padesátých letech byl uvězněn předseda Britské společnosti Bohumil Vančura, pobočky společnosti v Olomouci a v Žatci byly rozpuštěny. Letci, kteří za války bojovali na straně Británie, byli uvězněni na Mírově, nebo museli do jáchymovských dolů. O kulturní styky s Velkou Británií se nestaral skoro nikdo z českých diplomatů. Možná jedině Jiří Hájek, velvyslanec ve Velké Británii mezi lety 1955 až 1958. Zdrojem poznání Velké Británie byla tak pro republiku během 60. a 70. let pravděpodobně především populární hudba. Díky ní získávaly generace Čechů a Slováků poznatky o životě v Anglii. Britské beatové a rockové skupiny (Beatles, Rolling Stones atd.) také pomáhaly některým posluchačům se znalostí angličtiny. Během 60. let a tak zvaného Pražského jara se situace uvolnila, ale po roce

¹²⁴ MORGAN, Kenneth O, Martin KOVÁŘ a Josef POLIŠENSKÝ. *Dějiny Británie*. 2., dopl. vyd. Překlad Ivo Šmoldas. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, 656 s. Dějiny států. ISBN 978-807-1064-329, s. 546

¹²⁵ MORGAN, 2010, s. 546, 547

1970 byly vzájemné kulturní styky opět přerušeny. Jediným spojením se touto zemí tak byla znovu jen hudba.¹²⁶

Po roce 1989 se už naskytly vhodné podmínky pro lepší vzájemné poznání a spolupráci. To je dodnes více než příznivé například pro studenty a mladou generaci celkově – studijní pobyty na britských školách už nejsou problémem, stejně tak výuka angličtiny přímo ve Velké Británii a samozřejmě je možné tam jen cestovat. Konec omezení a otevřenost hranic má ale i své stinné stránky – jde například o zneužívání azylových zákonů. Co se týče povědomí Britů o Čechách, asi nejvíc se o něj zasloužil Václav Havel. Například čeští fotbalisté o sobě také dali vědět – roku 1996 na evropském šampionátu konaném v Anglii získali stříbrnou medaili. Šampionátu se zúčastnilo velké množství českých fanoušků. „Pozitivní trendy ve vzájemných česko-britských vztazích jsou proto nesporné.“¹²⁷

3.3.3 Současné vztahy České republiky s Velkou Británií

„Od vstupu ČR do EU v květnu 2004 jsou obchodně-ekonomické vztahy mezi ČR a UK¹²⁸ dány pravidly a závazky pro fungování jednotného trhu EU.“¹²⁹

Česká republika je společně s Velkou Británií členem například v těchto mezinárodních organizacích: OSN¹³⁰, Rada Evropy, OECD¹³¹, Evropská unie, NATO¹³², OBSE¹³³, UNESCO¹³⁴, WTO¹³⁵ a Mezinárodní měnový fond.

Naopak ČR není na rozdíl od Velké Británie členem například organizace G8 nebo Commonwealth.¹³⁶

V dnešní době jsou bilaterální vztahy důležité z ekonomického hlediska.¹³⁷ Velká Británie je šestým největším exportním trhem pro ČR a zároveň 13. největším

¹²⁶ MORGAN, 2010, s. 547, 548

¹²⁷ MORGAN, 2010, s. 548

¹²⁸ United Kingdom, tedy Spojené království

¹²⁹ Velká Británie: Zahraničně-politická orientace. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/velka_britanie/politika/zahranicne_politicka_orientace.html

¹³⁰ Organizace spojených národů

¹³¹ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

¹³² Severoatlantická aliance

¹³³ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

¹³⁴ Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu

¹³⁵ Světová obchodní organizace

¹³⁶ Multilaterální spolupráce: Členství České republiky v mezinárodních organizacích. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 20. 7. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/index.html

Dokumentální databáze Země světa v Infobance ČTK, www.ctk.cz

¹³⁷ Tato práce se ale nezaměřuje na ekonomické zpravodajství.

importním trhem. Od roku 2000 se vzájemný obchodní obrat těchto dvou zemí více než zdvojnásobil. „Mezi perspektivní položky českého exportu do UK patří zboží pro stavebníky, nábytek, potraviny, kovové výrobky, textil, papírenské zboží, elektronické součástky, bezpečnostní a signalizační zařízení, autodíly, zdravotnické výrobky.“¹³⁸

Firmami, které z ČR do Spojeného království vyvážejí nejvíce, jsou například: ŠkodaAuto Mladá Boleslav, TPCA Kolín, Panasonic AVC Networks Czech Plzeň nebo Barum Continental Otrokovice. Mezi firmy, které naopak z Británie dovážejí, patří například: AstraZeneca Czech Republic, Ford Motor Company nebo Toyota Motor Czech Praha. Mezi nejznámější britské firmy, které investují v ČR, patří Tesco, Provident Financial nebo Vodafone.¹³⁹

„České firmy dosud nenahlásily žádné překážky nebo diskriminační zacházení při poskytování služeb v UK včetně vysílání českých pracovníků do UK.“¹⁴⁰ Velká Británie je pro české občany dobře dostupným pracovním trhem. Zájem je o technické profese a řemeslníky, ale také o zdravotnický personál a pracovníky v oblasti gastronomie, turismu a zemědělství.¹⁴¹

Během několika let, které předcházely roku 2009, se téměř zdvojnásobil obchod mezi Českou republikou a Velkou Británií. Poměr mezi vývozem a dovozem byl v roce 2009 asi 2:1 – to je ojedinělý jev v rámci českého zahraničního obchodu. V poslední době ale docházelo k propadu českého vývozu i dovozu.¹⁴²

Podle Stanislava Mundila, bývalého londýnského zpravodaje ČTK, je ČR pro Spojené království, které se považuje za velmoc, jen malou zemí, což je ve vzájemných vztazích znát. Rozdíl je ještě větší v kulturní rovině. Velká Británie je součástí rozsáhlého anglosaského kulturního celku, zatímco ČR je nepřilíš významným ostrůvkem. Neznamená to ale, že by se významní čeští vědci nebo například umělci nemohli v Británii prosadit.¹⁴³

¹³⁸ Velká Británie: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/velka_britanie/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ Velká Británie: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/velka_britanie/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

¹⁴² Česko-britské obchodní vztahy a ekonomika: ČRo - Rádio Česko 7.5.2009, pořad: Studio Česko. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 11. 5. 2009 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/archivy/z_medii/cesko_britske_obchodni_vztahy_a.html

¹⁴³ Spíše se dá říci, že vzájemné vztahy vnímá hlavně Česká republika, Britové se o ně příliš nezajímají.

4. Zpravodajství ČTK o Velké Británii

Zprávy z Velké Británie přinášela Česká tisková kancelář buď prostřednictvím zpravodaje, který působil v Londýně, anebo byly zprávy vytvářeny v Praze za pomoci jiných zdrojů – zahraničních tiskových agentur (například AFP, Reuters, DPA, APA, nebo AP), zahraničních médií (ve sledovaném období hlavně BBC, listy The Daily Telegraph, The Sunday Times, The Guardian či americká televize CNN) nebo různých oficiálních prohlášení či oznámení. Toho využívá ČTK dodnes, na rozdíl od zahraničního zpravodaje, který ve Velké Británii od prosince roku 2011 už nepůsobí.

Vzhledem k účelu mé práce se nyní podrobněji zaměřím na způsob práce českého zpravodaje v cizí zemi. Základním předpokladem působení českého novináře v zahraničí je podávat zprávy tak, aby byly českým čtenářům bližší než zprávy převzaté odjinud. Někdy je důležité přidat ke zprávě background, který vysvětlí realie a nastíní kontext. Tento „národní kontext“ uplatňují podle Stanislava Mundila, bývalého zpravodaje ČTK ve Velké Británii, všichni novináři pracující v zahraničí.

Vždy platí zásada, že zahraniční zpravodaj v určité zemi by měl zpracovávat především to, co se nedá převzít od zahraničních agentur. Britský zpravodaj tedy píše o událostech, které se nedají převzít z jiných zdrojů a „napsat z Prahy“. Jde často o bohemika, ale může si i sám všimnout něčeho zajímavého, co stojí za zpracování. Záměrem zahraničního zpravodaje rozhodně je věnovat se především tématům souvisejícím s Českou republikou nebo Slovenskem.

Pokud nastane neočekávaná událost, která souvisí s Českou republikou, snaží se britský zpravodaj zjišťovat informace od zainteresovaných osob. Když jde o britskou aktualitu, je naopak efektivnější sledovat britské zpravodajství a pracovat s informacemi z něj. Někdy se ale oba tyto postupy kombinují.

Britský zpravodaj má možnost chodit na briefingy po důležitých jednáních, Stanislav Mundil chodil hlavně na ty, které se týkaly českých politiků. Na ostatní většinou jen ze zájmu.

Jak již bylo řečeno, Velká Británie se v současnosti už bohužel zařadila mezi země, ve kterých stálý zahraniční zpravodaj ČTK nepůsobí. V analyzovaném období tomu tak ale ještě nebylo.

4.1 Základní charakteristika

Nyní se budu věnovat zprávám ve sledovaném období, tedy v prvním čtvrtletí roku 2011. Budu zpravodajství analyzovat z různých hledisek. Podle časového zařazení, kategorií, priorit a zdrojů. Následně porovnám zprávy od zahraničního zpravodaje ČTK ve Velké Británii a zprávy, které pocházejí z jiných zdrojů.

4.1.1 Přehled kategorií

Kategorie všeobecného zpravodajství o Velké Británii byly v prvním čtvrtletí roku 2011 zastoupeny takto:

Tabulka č. 2 – rozdělení všech zpráv podle kategorií

	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	CELKEM
BOHEMIKA (BOS)	10	13	7	30
EVROPSKÁ UNIE – ZPRÁVY (EUR)	1	3	6	10
KATASTROFY (KAT)	1	1	0	2
KRIMINALITA A PRÁVO (ZAK)	38	37	18	93
KULTURA (KUL)	66	53	67	186
MONITOR (MNT)	1	0	1	2
NÁBOŽENSTVÍ (NAB)	1	4	1	6
PARLAMENTY A VLÁDY (FOR)	48	33	60	141
POČASÍ (MET)	1	1	1	3
POLITIKA (POL)	77	96	158	331
POLITIKA ČR (POD)	3	5	2	10
PRÁCE A ODBORY (ODB)	1	1	10	12
SLOVENIKA (SLO)	1	2	1	4
SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA (SOP)	6	7	6	19
ŠKOLSTVÍ (SKO)	4	1	4	9
VĚDA A TECHNIKA (VAT)	8	6	7	21
ZBRANĚ (ZBR)	0	2	1	3
ZDRAVOTNICTVÍ (ZDR)	12	3	1	16

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (EKL)	13	4	0	17
ŽIVOTNÍ STYL (SPL)	12	8	8	28

Zprávy byly zařazovány do kategorií podle toho, čeho se týkaly. Nejčastěji to byly kategorie *Politika*, *Kultura* a *Parlamenty a vlády*. Nejméně se zprávy týkaly kategorií *Katastrofy*, *Slovenika*, *Monitor*, *Zbraně* a také *Počasi*.

V nejméně frekventované kategorii – *Politika* – se nejčastěji vyskytovaly zprávy týkající se několika témat. Vedla Libye, kde vznikala povstání proti jejímu vůdci Muammaru Kaddáfimu, následně byla nad Libyí vyhlášena bezletová zóna a posléze zaútočila koalice pěti spojeneckých zemí proti Kaddáfimu. Velké množství zpráv se týkalo přípravy svatby prince Williama a Kate Middletonové. Psalo se také o Julianu Assangeovi, spoluzakladateli serveru WikiLeaks. Ten postupně zveřejňoval dokumenty, které unikly z americké diplomatické pošty. Assange se tou dobou nacházel ve Spojeném království a to uvažovalo, zda ho vydá do Švédska, kde byl obviněn ze znásilnění a sexuálního obtěžování.

Druhou nejvýznamnější kategorií byla *Kultura*. Zde se objevovalo nejvíce zpráv o britském filmu *Králova řeč* a jeho protagonistovi Colinu Firthovi. Častým námětem byl také britský hudební žebříček, kterému vévodila zpěvačka Adele. Několik zpráv se zmínilo o královské svatbě.

V kategorii *Parlamenty a vlády* se jednoznačně objevilo nejvíce zpráv týkajících se svatby prince Williama a Kate Middletonové. Několik zpráv se věnovalo Blairovu obhajování invaze do Iráku a libyjskému ministru zahraničí Músovi Kúsovi, který uprchl do Británie.

4.1.2 Přehled priorit

Zprávy se dají rozdělit i podle přidělených priorit.

Tabulka č. 3 – rozdělení všech zpráv podle priorit

	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	CELKEM
PRIORITA 1	0	1	3	4
PRIORITA 2	0	1	3	4
PRIORITA 3	31	39	77	147
PRIORITA 4	156	128	157	441
PRIORITA 5	0	0	0	0

Priority 1 a 2 se vyskytovaly jen výjimečně. Prioritou 5 nebyla označena žádná zpráva. Prioritu 1 dostaly zprávy typu headline. V únoru šlo o Assangea, který mohl být vydán do Švédska, březnu se všechny zprávy s prioritou 1 týkaly Libye. Priorita číslo 2 byla v únoru přiřazena fleši, která rozšířila headline o Assangeovi. V březnu byly pod prioritou 2 vydány tři fleše, které (jak je obvyklé) rozšiřovaly předcházející headline o Libyi.

4.1.3 Přehled zdrojů zpráv

Kvůli cíli mé práce je především důležité, kolik zpráv pocházelo od britského zpravodaje ČTK (nebo se na nich alespoň podílel) a kolik z jiných zdrojů.¹⁴⁴

Tabulka č. 4 – rozdělení zpráv podle zdrojů

	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	CELKEM
CELKOVÝ POČET ZPRÁV	187	169	240	596
Z TOHO OD BRITSKÉHO ZPRAVODAJE	58	53	53	164

Od britského zpravodaje ČTK pocházelo celkem asi 27,5 % zpráv, tedy více než čtvrtina.

4.1.4 Kategorie zpracovávané zahraničním zpravodajem

Následující tabulka zachycuje, jakých tematických kategorií se týkaly zprávy britského zpravodaje v jednotlivých měsících a celkově.

Tabulka č. 5 – zprávy zahraničního zpravodaje rozdělené do kategorií

	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	CELKEM
BOHEMIKA (BOS)	6	10	7	23
EVROPSKÁ UNIE – ZPRÁVY (EUR)	1	2	1	4
KATASTROFY (KAT)	0	0	0	0
KRIMINALITA A PRÁVO (ZAK)	10	15	4	29

¹⁴⁴ Přehled zpráv od zahraničního zpravodaje je spolu s jejich zdroji zařazen v příloze č. 1.

KULTURA (KUL)	19	16	16	51
MONITOR (MNT)	0	0	0	0
NÁBOŽENSTVÍ (NAB)	0	1	0	1
PARLAMENTY A VLÁDY (FOR)	21	9	18	48
POČASÍ (MET)	0	0	0	0
POLITIKA (POL)	33	29	33	95
POLITIKA ČR (POD)	3	4	2	9
PRÁCE A ODBORY (ODB)	1	0	6	7
SLOVENIKA (SLO)	1	1	1	3
SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA (SOP)	2	4	3	9
ŠKOLSTVÍ (SKO)	0	0	1	1
VĚDA A TECHNIKA (VAT)	2	2	2	6
ZBRANĚ (ZBR)	0	0	0	0
ZDRAVOTNICTVÍ (ZDR)	3	0	0	3
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (EKL)	2	3	0	5
ŽIVOTNÍ STYL (SPL)	1	0	2	3

Z tabulky vyplývá, že se zprávy londýnského zpravodaje věnovaly nejvíce *Politice, Kultuře a Parlamentům a vládám*. Stejně tomu bylo i u součtu všech zpráv – i těch psaných z Prahy. Zpravodaj vůbec nepsal do kategorií *Zbraně, Katastrofy, Monitor* a *Počasí*. I v součtu všech zpráv byly tyto kategorie nejméně obsáhlé, i když nikdy nebyly zcela neobsazené.

V počtech zpráv se objevilo několik výkyvů, které je třeba vysvětlit. V kategorii *Bohemika* si lze všimnout jistého výkyvu – v lednu a v březnu byl vydán podobný počet zpráv – 6 a 7. V únoru jich ale bylo 10. Je to způsobeno tím, že se v únoru začaly objevovat zprávy týkající se depeší WikiLeaks a České republiky.¹⁴⁵ Takové zprávy byly 4 (2 headliny a 2 klasické zprávy), právě ony tedy způsobily neobvykle vyšší počet zpráv v kategorii *Bohemika* v únoru.

¹⁴⁵ Podle jedné zprávy vycházející z depeše přesvědčovaly USA v roce 2007 Rusko o tom, že radar, který měl být umístěn v ČR, nemůže ohrozit ruské rakety. Druhá zpráva pak informovala o tom, že v březnu roku 2009 navrhovali čeští diplomaté Američanům, aby mezi členskými zeměmi Evropské unie izolovali odpůrce sankcí proti Íránu, aby tak byla vytvořena jednotná pozice EU.

I v kategorii *Kriminalita a právo* je podle počtu zpráv jasné, že došlo k výjimečným událostem. V lednu vyšlo 10 zpráv, v únoru 15, ale v březnu jen 4. V lednu se 3 zprávy týkaly Julienu Assangea a jeho možného vydání do Švédska a jedna zpráva se týkala serveru WikiLeaks, který získal tajné bankovní údaje o významných osobnostech. Tři zprávy byly zároveň bohemiky a týkaly se kriminality Čechů v Británii.¹⁴⁶ Únorový nárůst zpráv v této kategorii byl způsoben především velkým množstvím zpráv, které pojednávaly o Julienu Assangeovi a o dokumentech zveřejněných serverem WikiLeaks. Zpráv na toto téma se v únoru objevilo celkem 11, tedy více než dvě třetiny. O projednávání Assangeova možného vydání do Švédska bylo napsáno 5 zpráv a 2 headliny. O depeších WikiLeaks, které zveřejňovaly utajované informace,¹⁴⁷ vyšly 2 zprávy a 2 headliny.

Jediná zpráva od britského zpravodaje z kategorie *Náboženství* se týkala možnosti, že by britská vláda mohla povolit svatby homosexuálů v kostelích.

V kategorii *Parlamenty a vlády* je možné pozorovat určitý výkyv v počtu zpráv. V lednu jich bylo 21, v únoru jen 9 a v březnu 18. Během ledna vyšlo celkově 5 zpráv, které se týkaly britské komise pro vyšetřování okolností irácké války. Před ní vypovídal například i bývalý premiér Tony Blair. Několik zpráv se také týkalo připravované královské svatby, dění v královské rodině obecně a také vlády a britského premiéra. V únoru vyšetřování irácké války končilo, takže o něm byly napsány jen dvě zprávy. V oblastech, které zahrnuje tato kategorie, se pravděpodobně nic zásadního nedělo. To je patrné nejen z počtu zpráv, ale i z jejich témat. Psalo se samozřejmě o královské svatbě nebo o vládě či platech úředníků, ale i o tom, že podle manželky bývalého premiéra Gordona Browna chtěl Silvio Berlusconi číslo Naomi Campbellové nebo o tom, že se manželka předsedy Dolní sněmovny nechala vyfotit v prostěradle.¹⁴⁸ V březnu se počet zpráv oproti únoru opět navýšil. To bylo způsobeno častějším výskytem zpráv o blížící se královské svatbě. Z celkových 18 březnových zpráv se jich svatby týkalo 8. Ještě se zde projevil situace v Libyi, o níž informovaly 3 zprávy.

¹⁴⁶ Dvě zprávy informovaly o smrti dvou mladých Čechů – muži a ženě, přičemž muž pravděpodobně ubodal svou přítelkyni a poté spáchal sebevraždu. Jedna zpráva pak byla o Češce, která byla v Británii odsouzena za fingovaný sňatek.

¹⁴⁷ Šlo o to, že na teroristických útocích z 11. září v USA se mohli podílet i tři muži z Kataru. Druhá zpráva informovala o tom, že teroristická síť Al-Káida se snaží získat radioaktivní materiál kvůli výrobě tak zvaně špinavé jaderné nálože (tedy bomby, která kombinuje klasickou trhavinu s jaderným materiálem a dokázala by oblast výbuchu na mnoho let zamořit).

¹⁴⁸ Obě zprávy byly zároveň zařazeny do kategorie Magazínový servis, druhá z nich ještě do kategorie Mix zajímavostí.

U kategorie *Politika ČR* se žádné výrazné výkyvy nevyskytly, přesto je z hlediska britsko-českých vztahů důležité zjistit, jaké události domácí politiky souvisely s Velkou Británií. Často se o české politice zmínila britská média a londýnský zpravodaj o tom posléze informoval. Tak tomu bylo u zprávy o tom, že týdeník *The Economist* ocenil Jiřího Dienstbiera v nekrologu jako disidenta i ministra zahraničí, který se zasloužil o zlepšení vztahů s Německem. Zpráva zmiňuje i Václava Havla, který byl jeho přítelem. Další zpráva hovořila o britské televizi Channel Five, která natočila a odvysílala dokument o Nicholasu Wintonovi.¹⁴⁹ I třetí zpráva vycházela z britských médií: list *The Times* napsal, že do vedení Evropské konzervativní a reformní skupiny v Evropském parlamentu by se mohl dostat český europoslanec Jan Zahradil, což by mohlo znamenat nepříjemnosti pro britského premiéra Davida Camerona.¹⁵⁰ Do kategorie *Politika ČR* byly zařazeny i již zmíněné zprávy o depeších WikiLeaks, které se týkaly České republiky. Jiná zpráva informovala o sborníku věnovaném historii Slovenska (*Slovensko v dějinách*), který vydala univerzita v Cambridge. Ta dříve vydala i knihu *Čechy v dějinách*. Poslední zpráva z této kategorie ve sledovaném období opět vycházela z britských médií. List *The Financial Times* napsal na své webové stránce, že skandály oslabily pozici českého premiéra.¹⁵¹

V kategorii *Práce a odbory* vyšla v lednu jen jedna zpráva, v únoru žádná a v březnu jich vyšlo šest. Důvodem březnového nárůstu byly protesty proti rozpočtovým škrtům, o nichž zpravodaj informoval. Demonstraci do centra Londýna svolala odborová ústředna. Zprávy hovořily o tom, že se protesty chystají, poté o jejich průběhu a nechybělo ani shrnutí událostí po skončení demonstrací.

V kategorii *Zdravotnictví* vydal britský zpravodaj pouze tři zprávy a pouze v lednu. Jedna byla zároveň bohemikem a informovala o tom, že podle BBC hrají čeští lékaři a vláda vysokou hru s nejistým výsledkem.¹⁵² Následoval headline a po něm i klasická zpráva týkající se reformy státního zdravotnictví, se kterou přišla britská vláda.

Co se týče nejčastějších témat z Velké Británie zpracovávaných londýnským zpravodajem, většinou závisí na aktualitách. Podle zpravodaje se píše hlavně o ekonomice, sportu (tato témata ale nejsou předmětem této práce), politice a

¹⁴⁹ Ten před válkou zachránil 669 československých židovských dětí, když je z tehdejšího protektorátu odvezl do Británie.

¹⁵⁰ Zahradil totiž vedl kampaň proti názoru, že je globální oteplování důsledkem lidské činnosti. Cameron a jeho konzervativci naopak kladou velký důraz na ekologii a boj s globálním oteplováním.

¹⁵¹ Šlo o rezignaci Martina Bartáka a také o spory kolem ministra obrany Alexandra Vondry.

¹⁵² Tehdy mělo české zdravotnictví problémy, skoro 4 tisíce českých lékařů plánovaly podat výpověď.

bohemikách. Dále je na konkrétním zpravodaji, o co se ještě zajímá. U Stanislava Mundila to byla kultura, hlavně výstavy a film.

4.1.5 Priority zpráv zahraničního zpravodaje

Následuje tabulka, která ilustruje, jaké priority byly přiřazovány zprávám vydaným zahraničním zpravodajem.

Tabulka č. 6 – rozdělení zpráv zahraničního zpravodaje podle priorit

	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	CELKEM
PRIORITA 1	0	0	0	0
PRIORITA 2	0	0	0	0
PRIORITA 3	15	23	5	43
PRIORITA 4	43	30	48	121
PRIORITA 5	0	0	0	0

Z tabulky je patrné, že prioritu 1 ani 2 ve sledovaném období zpravodaj vůbec nevyužíval. Veškeré headlines s vyšší prioritou tedy byly napsány z Prahy. Priorita 4 se pak objevovala asi třikrát častěji než priorita 3.

4.2 Zprávy převzaté z jiných zdrojů

Zahraniční zpravodajství je vytvářeno pomocí několika druhů zdrojů. Kromě zahraničního zpravodaje, o němž ještě bude řeč níže, mohou pracovníci ČTK píšící z Prahy využívat například servisu zahraničních agentur nebo různých zahraničních médií.

4.2.1 Specifika zpráv převzatých od jiných zdrojů

Určité vyzorované znaky u zpráv převzatých z jiných zdrojů popíšu v následujících dvou kapitolách z hlediska zdrojů a kategorií.

4.2.1.1 Kategorie

Zprávy nenapsané zahraničním zpravodajem se nejčastěji týkaly kategorie *Politika*, následovala *Kultura* a *Parlamenty a vlády*.

V kategorii *Politika* se v lednu a v únoru nejčastěji psalo o plánované královské svatbě a o všem, co souviselo s princem Williamem a Kate Middletonovou. Zprávy

informovaly o tom, kdo bude a nebude pozván na svatbu, jaké suvenýry se při její příležitosti prodávají, populární bylo pravděpodobně téma svatebních šatů Middletonové. V březnu bylo vydáno také velké množství zpráv o svatbě (vyšší než v předcházejících měsících), ale mnohem častěji už se psalo o situaci v Libyi a Muammaru Kaddáfim, o uprchlém libyjském ministru zahraničí Músovi Kúsovi, o repatriaci lidí přecházejících z Libye, o vyhlášení bezletové zóny nad zemí a následně také o vojenských operacích v zemi. Poměrně dost zpráv informovalo o královně a královské rodině, o Julienu Assangeovi a depeších zveřejněných na serveru WikiLeaks. V lednu se ještě vydávaly zprávy týkající se ropné havárie v Mexickém zálivu, v únoru se objevilo větší množství zpráv o zpravodajovi britského listu The Guardian, který nebyl vpuštěn do Ruska. Během března byla, jak je řečeno výše, naprosto primární Libye, která zastínila všechny ostatní události.

V kategorii *Kultura* se nejvíc psalo o událostech týkajících se hudby a hudebníků (Elton John, Beatles), mapovala se situace v britských hitparádách (většinou vedla britská zpěvačka Adele). Časté byly zprávy o úmrtí, výročí úmrtí nebo výročí narození britských umělců. Další zprávy se nezdálo týkaly i herců, hereček a filmů (Železná lady a Králova řeč) nebo literatury (J. K. Rowlingová) a také výtvarného umění. Někdy se ve zprávách vyskytla i informace zajímavá pro českého čtenáře – například že určitá kniha britského spisovatele byla vydána i v České republice a v češtině nebo že britský hudebník před několika lety koncertoval i v České republice.

Třetí nejvíce používanou kategorií byly *Parlamenty a vlády*. Všechny zprávy zařazené do této kategorie byly zároveň i v kategorii *Politika*. Na rozdíl od ní ale zde počtem zpráv převýšila královská svatba všechna ostatní témata. Následovaly další zprávy týkající se královské rodiny a královny, psalo se i o ropné havárii v Mexickém zálivu. Objevily se i zprávy o Libyi, ale bylo jich mnohem méně než v kategorii *Politika* a šlo především o zprávy týkající se libyjského ministra zahraničí Músy Kúsy, který uprchl do Británie.

4.2.1.2 Zdroje

Jak již bylo řečeno, ČTK využívá kromě sítě svých zahraničních zpravodajů (v Berlíně, Bruselu, Moskvě, Bratislavě a New Yorku) ještě zahraničních tiskových agentur (například Reuters, AFP, AP nebo DPA), jejichž servis odeberá, zprávy překládá a poskytuje je českým abonentům. Ve sledovaném období například čerpala zprávy o Británii od německé agentury DPA, francouzské AFP a americké AP.

ČTK získává informace pro zahraniční zpravodajství i ze zahraničních médií. Ve zkoumaných nejfrekventovanějších kategoriích ale využívala ČTK jako zdroj v naprosté většině zahraniční tiskové agentury.

V *Politice* to byla v lednu a v únoru nejčastěji agentura AP – v obou měsících byla uvedena jako zdroj asi u devíti zpráv. V březnu ji ale překonala agentura Reuters. Z ní totiž ČTK čerpala především informace týkající se konfliktu v Libyi. V lednu a v únoru tak byla Reuters využívána méně než AP, ale v březnu byla zdrojem pro asi 25 zpráv. Dále se čerpalo z francouzské agentury AFP nebo německé agentury DPA. Někdy byly jako zdroj uvedeny jen „tiskové agentury“ nebo „agentury“ obecně. Výjimečně šlo i o jiné než uvedené agentury, například ruskou agenturu RIA Novosti, ITAR-TASS nebo Interfax. Méně se čerpalo z různých médií, vedle BBC, jejích stanic i serveru, byl zdrojem několikrát i britský list The Daily Telegraph, The Sunday Times, The Guardian nebo americká televize CNN. Další média byla používána zřídka.

V *Kultuře* byly nejpoužívanějším zdrojem opět zahraniční agentury: britská Reuters, americká AP, německá DPA a francouzská AFP. Zdrojem zpráv o britských hitparádách byla oznámení společnosti Official Charts Company. Co se týče médií, často se čerpalo z BBC, někdy z listu The Daily Telegraph, málo už například z časopisu Us Weekly, deníku Toronto Sun nebo magazínu Music Week.

U zpráv v kategorii *Parlamenty a vlády* byly nejčastějším zdrojem znovu agentury: hlavně americká AP, ale i britská agentura Reuters, francouzská AFP a německá DPA. Jako zdroj byla někdy používána i britská BBC, méně již list The Sunday Times a televize CNN. Další média byla používána jen zřídka a jen v jednotlivých zprávách (The Daily Mail, The Guardian, Mail on Sunday nebo Vogue). Kromě toho byl zdrojem i oficiální královský web nebo parlamentní zpráva

4.3 Zprávy od zahraničního zpravodaje

Jak již bylo řečeno, ze všech zpráv týkajících se Velké Británie jich londýnský zpravodaj vydal více než čtvrtinu.

4.3.1 Specifika zpráv zahraničního zpravodaje

V následující části své práce budu opět analyzovat zprávy ČTK, tentokrát od londýnského zpravodaje, z hlediska kategorií a zdrojů.

4.3.1.1 Kategorie

Zprávy zahraničního zpravodaje se nejčastěji týkaly těchto kategorií: *Kultura*, *Politika*, *Parlamenty a vlády*. Bylo tomu tedy stejně jako u zpráv psaných redakcí v ČR. Nejméně se naopak z Londýna psaly zprávy z kategorií *Náboženství*, *Slovenika*, *Evropská unie – zprávy*, *Školství*, *Zdravotnictví* a *Životní styl*. Zpravodaj vůbec nepublikoval zprávy v kategoriích *Katastrofy*, *Monitor*, *Počasí* a *Zbraně*.

Nejčastěji byly zprávy od zahraničního zpravodaje zařazovány do kategorie *Politika*. Celkově o ní vydal 95 zpráv. V lednu a v březnu jich byl stejný počet (33), v únoru pak o 4 méně. Většina zpráv kategorie *Politika* se týkala Juliána Assangea a depeší zveřejněných serverem WikiLeaks. U Assangea londýnský soud rozhodoval, zda bude vydán do Švédska, a depeše hovořily i o České republice (již dříve zmíněné jednání o radaru a doporučení ČR Spojeným státům). Velké množství zpráv také informovalo o přípravě královské svatby: při její příležitosti vydala britská pošta pamětní známky a královské manžele měl vézt ze svatby kočár z roku 1902. Hodně zpráv se věnovalo komisi pro vyšetřování okolností irácké války, před níž vypovídal například i Tony Blair. Komise zahájila vyšetřování v roce 2009 a v únoru roku 2011 bylo její poslední slyšení. Méně zpráv se věnovalo situaci v Libyi, násilí a protestům v Londýně (proti škrtům). Několik zpráv mapovalo doplňovací volby a také kauzu novinářských odposlechů.

Druhou nejfrekventovanější kategorií u britského zpravodaje byla *Kultura*. Většina zpráv z této kategorie se týkala filmu. Z nich dvě třetiny filmu s názvem *Králova řeč*.¹⁵³ Mezi zprávami o filmu se vyskytlo i bohemikum: šlo o přehlídku českého filmu ve městě Glasgow. Velmi často psal britský zpravodaj o různých výstavách, několikrát šlo zároveň i o bohemika, například v případě výstavy české výtvarnice Kateřiny Šedé v Sheffieldu. Dost zpráv bylo vydáno i o literatuře. I zde se vyskytla bohemika: šlo o vydání sborníku slovenských dějin univerzitou v Cambridge (která před tím vydala i sborník českých dějin) a o to, že český spisovatel Jáchym Topol byl navržen na knižní cenu listu *The Independent*. Čtvrtým nejčastěji zpracovaným odvětvím kultury bylo divadlo. Méně už zpravodaj psal o hudbě, aukcích uměleckých děl, o architektuře, o tanci, seriálech a kulturních organizacích. Je třeba zdůraznit, že například o hudbě, které se zpravodaj příliš nevěnoval, velmi často pojednávaly zprávy vytvořené pražskou redakcí. Naopak film a výstavy, to byla doména zpravodaje. Nejde

¹⁵³ Ten vyprávěl o britském králi Jiřím VI., který měl problémy s koktáním, ale měl svou zemi povzbudit a scelit v období druhé světové války.

o náhodu. Zájmy zpravodajů (a tím i množství zpráv o určitém tématu) se liší.¹⁵⁴ Tehdejší britský zpravodaj se opravdu nejvíce zajímal právě o film a výstavy a na jeho zprávách to bylo znát. Celkem vydal londýnský zpravodaj 51 zpráv o kultuře, z toho bylo 8 bohemik.

Třetí nejpoužívanější kategorií u zahraničního zpravodaje byly *Parlamenty a vlády*. Všechny zprávy z této kategorie byly zároveň zařazeny i do kategorie *Politika*. Oproti ní nebyly ale do kategorie *Parlamenty a vlády* zařazené žádné zprávy o Julienovi Assangeovi ani o násilí v Londýně. Nejčastější byly zprávy o královské svatbě, také o komisi vyšetřující okolnosti irácké války a následovaly zprávy týkající se vlády a poslanců, královské rodiny, Libye a novinářských odposlechů. Co se týče zpráv z Libye, bylo jich zde zařazeno méně než v kategorii *Politika*. Šlo jen o zprávy, které přinášely prohlášení premiéra Davida Camerona k situaci v Libyi.

4.3.1.2 Zdroje

Zahraniční zpravodaj ČTK ve Velké Británii využíval nejčastěji jako zdroj britská média, hlavně tisk. Je podle něj rychlejší a efektivnější počkat, až událost zpracují právě britská média, protože mají lepší přístup ke zdrojům apod. Z britského tisku byl ve zprávách nejčastěji citován list *The Daily Telegraph*. Následoval levicový *The Guardian*, konzervativní *The Times* a také *The Independent*. Méně používaným zdrojem byl ještě bulvární list *Daily Mail*, též bulvární *The Sun* a list *The Observer*. Další periodika už byla užívána méně, většinou v jedné nebo dvou zprávách. Byly to: bulvární *Daily Mirror*, *The Economist*, hudební časopis *Music Week*, americký časopis *Vogue*, list *The Sunday Telegraph*, nedělník *The Sunday Times*, list *London Evening Standard* a ekonomický list *Financial Times*. I odborný tisk byl využíván, například odborný časopis *Antiques Trade Gazette*, odborný časopis *Philosophical Transactions of the Royal Society A*, odborná revue *Art Daily* a odborná revue *Science*. Zdrojem byl zřídka i americký list *The New York Times*.

Ne vždy byl zdroj upřesněn. Často zpráva uváděla, že určitou informaci přinesla britská média, britské listy, britští komentátoři nebo kritici. Jednou byly jako zdroj uvedeny britské bulvární deníky.

Zpravodaj ale nevyužíval pouze psaných (tištěných či internetových) médií. Několikrát byla zdrojem stanice BBC, jednou také televize Sky. Někdy nebyl zdroj z oblasti audiovizuálních médií upřesněn a zpravodaj pouze uvedl, že šlo o televizní

¹⁵⁴ Uvedl Stanislav Mundil v rozhovoru dne 11. 4. 2012. Plné znění viz příloha č. 3.

nebo rozhlasový rozhovor. Ne vždy byla využívána jen britská média. Kromě již zmíněného amerického listu a časopisu to byla ještě francouzská rozhlasová stanice Europe 1.

Kromě médií byly zdrojem i různé průzkumy, ankety a studie, ale také prohlášení, zprávy nebo dokumenty. Co se týče jiných zdrojů než médií, nejčastěji šlo o prohlášení nebo vyjádření premiéra Davida Camerona. Oznámení či prohlášení britské vlády se také objevilo vícekrát, šéf labouristů Ed Miliband byl několikrát citován, stejně jako britský ministr zahraničí nebo britské ministerstvo obrany, ale také se objevovalo prohlášení herců nějakého filmu. Zpravodaj několikrát čerpal i ze zprávy mediálního výboru parlamentu. Často se ve zprávách objevovala prohlášení Juliána Assangea a jeho obhájců, několikrát byly také zdrojem depeše zveřejněné serverem WikiLeaks. Méně frekventované bylo prohlášení Scotland Yardu, kanceláře prince Williama, mluvčího Buckinghamského paláce, ministra financí, stínového ministra obrany, ministra obchodu, ministra kultury a sportu, šéfa tiskového oddělení premiéra, prokurátora či britské prokurátorky, nejmenovaných poslanců, organizátorů protestů, režisérů filmů nebo historiků. Velké množství zdrojů se vyskytlo jen jednou. Z těch nejvýznamnějších to byl například francouzský prezident Nicolas Sarkozy, manželka britského premiéra Samantha Cameronová, mluvčí premiéra, zpráva vlády, prohlášení opozice, prohlášení WikiLeaks, britská policie, ministr zdravotnictví, ministryně vnitra a její mluvčí, ministr zahraničí, ministryně životního prostředí, ministr kultury, bývalý premiér Tony Blair, šéf liberálních demokratů, londýnský starosta a další.

I když nebyl ve zprávě uveden jiný zdroj než například něčí prohlášení, s největší pravděpodobností bylo i tak zdrojem nějaké médium.¹⁵⁵ Vyskytly se i české zdroje: česká konzulka Markéta Meissnerová, prohlášení českého filmového centra, český lékař, mluvčí českého ministerstva zdravotnictví, předseda českých lékařských odborů a také pracovnice české odbočky Google.

4.4 Porovnání zpravodajství

Zpravodaj velmi často vkládal do zpráv kontext a zasvěcený background. To mu umožňovalo právě pobyt v zemi, znalost zdejších zvyklostí, možnost vnímat zdejší nálady a snáze tak chápat a dokázat vysvětlit, co se v zemi děje. Background se ale objevoval i ve zprávách vydávaných z Prahy, nikoli tedy zahraničním zpravodajem.

---

¹⁵⁵ Uvedl Stanislav Mundil v rozhovoru dne 11. 4. 2012. Plné znění viz příloha č. 3.

Rozdíl byl ve zpracovávaných tématech. Zahraniční zpravodaj se například tolik nevěnoval situaci v Libyi – tu zachycovaly častěji zprávy vydané zahraniční redakcí v Praze. Zřejmě z toho důvodu, že o Libyi často informovaly světové agentury (šlo o událost celosvětového významu), od nichž mohla pražská redakce zprávy přebírat.

Londýnský zpravodaj často psal o Julieniu Assangeovi, protože pobýval v Británii a londýnský soud rozhodoval, zda ho vydá do Švédska. Zpravodaj podrobně zachycoval průběh soudu. Často o něm informovala i pražská centrála, ale ne tak detailně.

Z Londýna se psalo také o aférách s WikiLeaks – tento server zveřejňoval různé utajené informace – depeše, které se dvakrát týkaly i České republiky. O zveřejněných depeších informoval právě zpravodaj, čerpal totiž především z britských médií a s těmito informacemi přišel britský list The Daily Telegraph.

O královské svatbě psal zpravodaj i pražská redakce. Ta v lednu i v únoru vydala v kategorii *Politika* nejvíce zpráv právě na toto téma. Je možné říci, že zprávy od zpravodaje, které se týkaly svatby, byly poněkud obecnějšího, střízlivějšího rázu – informovaly o tom, že chtějí Britové díky svatbě přitáhnout turisty, že novomanžele poveze ze svatby kočár z roku 1902, že budoucí manželé chtějí místo darů raději příspěvek na charitu. Zprávy vydané pražskou redakcí ale řešily všechny detaily: kdo Kate Middletonové navrhne šaty, že nádobí pro svatbu bude vyrobeno v Číně, že se před královským palácem sešlo 13 Britek převlečených za Kate, že se chystá komiks o vztahu budoucích manželů, jak se oba rozloučili se svobodou nebo že Britka nabízí sáčky proti nevolnosti z chystané svatby. V přebíraných zprávách se tedy kromě těch seriózních objevily i zprávy poněkud bulvárnějšího rázu. Pravděpodobně je abonenti zahraničních agentur vyžadovali. Tyto zprávy ale byly zařazené i do kategorie *Mix zajímavostí*.

4.4.1 Bohemika

Zpravodaj napsal mnohem více bohemik, než bylo vydáno z Prahy – více než dvě třetiny. Naopak na rozdíl od Prahy nepsal o katastrofách, o počasí ani o zbraních. O životním stylu napsal mnohem méně zpráv než česká základna ČTK, stejně tak o školství.

Co se týče slovenik, byla vydána celkem 4, z toho 3 zahraničním zpravodajem, tedy tři čtvrtiny. Je zjevné, že zahraniční zpravodaj se na bohemika a slovenika zaměřoval více než pražská ČTK. Častěji dodával zprávy týkající se České republiky a

Slovenska. Jeho přítomnost v zahraničí tedy plnila svůj účel: podávat čtenářům informace z cizí země, které se ale týkají domovské země.

Ono jediné ze čtyř slovenik, jehož autorem nebyl britský zpravodaj, mělo formu headline o tom, že britská policie zadržela občanky České a Slovenské republiky při zátahu proti organizátorům fingoaných sňatků. Praha tedy vydala pouze tento headline. Regulérní zpráva na toto téma už byla podepsaná zahraničním zpravodajem. Další dvě slovenika, která zpravodaj vydal, se týkala sborníku o slovenských dějinách, který vydala univerzita v Cambridge a také článku z listu *The Economist*, který informoval o tom, že slovenská premiérka Iveta Radičová ztrácí vliv.

Mezi sedmi bohemiky vydanými v Praze se třikrát vyskytl headline, z toho jen k jednomu vydala následně klasickou zprávu opět Praha. Zbylé dva posléze rozvedl zahraniční zpravodaj. Jediný headline, po němž následovala klasická zpráva (a také její druhá verze) napsaná redaktorem v České republice, hovořil o tom, že se česká modelka Petra Němcová zasnoubila s britským hercem Jamiem Belmanem. Zbylé dva pražské headlines (po nichž pak ale následovaly zprávy od Stanislava Mundila) informovaly o Čechovi, kterého britská policie vyšetřuje, protože zřejmě ubodal svou přítelkyni, a také byl i do kategorie bohemik zařazen již zmíněný headline o organizátorech fingoaných sňatků. Zbylá bohemika (už v podobě klasických zpráv) napsaná v Praze, byly dvě zprávy. Jednou z nich byla druhá verze původní zprávy od zahraničního zpravodaje¹⁵⁶, kterou ale zřejmě v Praze rozšířili o vyjádření ministra Schwarzenberga. Šlo o to, že Češi prý Spojeným státům navrhovali, aby se zaměřily na odpůrce iránských sankcí. Poslední pražské bohemikum informovalo o fotografovi českého původu Werneru Formanovi, který zemřel v Londýně.

Britský zpravodaj vydal během analyzovaného čtvrtletí celkem 23 bohemik: 6 v lednu, 10 v únoru a 7 v březnu. První z lednových bohemik informovalo o smrti dvou mladých Čechů, kterou vyšetřovala londýnská policie. Je to jedna ze dvou zpráv, které předcházel headline z Prahy, jak bylo uvedeno v předchozím odstavci. Zdrojem informací této zprávy byla česká konzulka Markéta Meissnerová, která poskytla informace přímo britskému zpravodaji. Objevují se zde i informace od Scotland Yardu, tedy londýnské policie. Po této zprávě vyšla ještě její druhá verze doplněná o podrobnosti. Třetím lednovým bohemikem byla zpráva popisující reportáž serveru britské stanice BBC. Reportáž pojednávala o tehdejších problémech v českém

---

¹⁵⁶ Zpráva (2. verze) byla podepsána i signaturou zahraničního zpravodaje, ale přesto se nezapočítala do jeho zpráv.

zdravotnictví, kdy plánovaly skoro 4 tisíce českých lékařů podat výpověď. Dokument přinesl i rozhovory s českým lékařem. Čtvrté bohemikum vydané zpravodajem v lednu hovořilo o tom, že britský týdeník *The Economist* ocenil Jiřího Dienstbiera v nekrologu jako disidenta i ministra. Další bohemikum informuje o dokumentu o Nicholasu Wintonovi, který odvysílala britská televize Channel Five. Poslední – šesté – lednové bohemikum vydané britským zpravodajem upozorňuje na problémy, které by mohlo britskému premiérovi Davidu Cameronovi přinést možné převzetí Evropské konzervativní a reformní skupiny Janem Zahradilem.

První únorové bohemikum bylo o novém portálu, který umožňuje virtuální procházku 17 světovými galeriemi. Mezi nimi i pražským Muzeem Kampa. Zdrojem bylo vyjádření zakladatelky muzea Medy Mládkové, které poskytla přímo pro ČTK. Druhé bohemikum informuje o Češce, která byla v Británii odsouzena za fingoaný sňatek s Nigerijcem. Za ten údajně dostala peníze. Zpravodaj čerpal z britských bulvárních deníků. Třetí bohemikum oznamuje, že britský list *The Daily Telegraph* ocenil choreografii českého tanečníka Jarka Ceremka. Choreografie byla vytvořena pro britský taneční soubor *Balletboyz*. Další zprávou je headline, po němž klasicky následuje i zpráva. Jde o to, že podle depeše zveřejněné na serveru *WikiLeaks* přesvědčovaly Spojené státy v roce 2007 Rusko, že radar, který měl být umístěn v ČR, neměl mít takové parametry, aby mohl ohrozit ruské rakety. Zdrojem byl web listu *The Daily Telegraph*. Následoval další headline a na něj navazující zpráva, která se opět týkala *WikiLeaks*. Tentokrát čeští a britští diplomaté podle depeše zveřejněné tímto serverem navrhovali na jaře roku 2009 Američanům, aby vyčlenili a izolovali odpůrce sankcí proti Íránu, aby tak mohlo být dosaženo konsensu v Evropské unii pro přijetí tvrdších opatření. Osmé bohemikum už bylo zmíněno v rámci slovenik – je totiž zařazeno do obou kategorií. Jde o občanky ČR a SR, které byly zadrženy kvůli fingoaným sňatkům. Další bohemikum hovoří o promítání filmu *Protektor*¹⁵⁷ na mezinárodním filmovém festivalu v Glasgowě ve Skotsku. Poslední – desáté – únorové bohemikum informovalo o výstavě brněnského rodáka architekta Adolfa Loose v Královském institutu britských architektů.

První březnové bohemikum se znovu týkalo Adolfa Loose. Jeho archiv byl během druhé světové války zachráněn v Londýně – ukryt v Královském institutu britských architektů. Zdrojem bylo prohlášení ředitelky knihovny tohoto institutu, které poskytla

¹⁵⁷ *Protektorem* začala pravidelná putovní přehlídka českých filmů v Británii s názvem *Made In Prague*, kterou pořádá České filmové centrum.

přímo ČTK. Další bohemikum informovalo o tom, že padnou v Británii poslední omezení pro pracovníky z ČR, SR a dalších šesti zemí – nových členů EU. Britská vláda se obávala, že kvůli tomu bude muset vyplatit více peněz na sociálních dávkách. Zdrojem byl list *The Times*, *Daily Mail* a *The Sun*. Třetí zpráva z kategorie bohemik sdělovala, že český spisovatel Jáchym Topol byl navržen na knižní cenu listu *The Independent*, a to za anglický překlad své knihy s názvem *Kloktat dehet*. Šlo o vůbec první vydání spisovatelova díla v Británii. Následující bohemikum informuje o české výtvarnici Kateřině Šedé, jejíž díla vystavovala galerie v Sheffieldu. Pátá zpráva z kategorie bohemik už byla opět zmíněna výše, protože patří i mezi slovenika: šlo o sborník o slovenských dějinách vydaný univerzitou v Cambridge. Publikace navazuje na předchozí s názvem *Čechy v dějinách*. Zdrojem bylo vyjádření historiků, kteří slovenský sborník sestavili. Následující březnové bohemikum se týkalo české modelky Evy Herzigové a jejího domu v Londýně. Sousedům se nelíbil její záměr dům přestavět.¹⁵⁸ Zdrojem byl list *London Evening Standard*. Poslední bohemikum zkoumaného období napsané londýnským zpravodajem vycházelo z článku, který zveřejnil britský list *Financial Times*. Tehdejší skandály podle něj oslabily pozici českého premiéra Petra Nečase. List také uvedl, že středoleví sociální demokraté v průzkumech vedou.

Nejčastěji se bohemika týkala kultura – galerií, výstav, tance, filmu, literatury i fotografie. Téměř polovina zpráv z Prahy (z celkových sedmi) se týkala toho, že se česká modelka Petra Němcová zasnoubila s britským hercem. Šlo o headline a dvě zprávy.¹⁵⁹ Druhým nejčastějším tématem byla politika – česká vláda a čeští politici, americký radar, který měl být umístěn v ČR. Čeští diplomaté a jejich již zmíněné návrhy Američanům. Jedna zpráva se týkala i britské vlády, kterou čekalo řešení vlny přistěhovalců z východní Evropy (a také Čechů).

Třetím tématem, o kterém bohemika informovala, byla kriminalita Čechů ve Velké Británii. Šlo o vraždu a také o fingované sňatky, kdy si Češky a ženy z jiných zemí EU braly muže, kteří pocházeli z nečlenské země, aby mohli zůstat v zemi.

---

¹⁵⁸ Zpráva o modelce byla zařazena ještě do kategorií Mix zajímavostí a Magazínový servis.

¹⁵⁹ Tyto zprávy ale byly kromě kategorie Bohemika zařazeny ještě do kategorie Mix zajímavostí a Magazínový servis.

4.4.2 Zdroje

Zdroje zpráv psaných zahraničním zpravodajem a těch vytvářených v Praze se lišily.

Britský zpravodaj v naprosté většině případů používal jako zdroj média – především britská: list The Daily Telegraph, The Guardian, The Times, The Independent, Daily Mail, The Sun, The Observer, Daily Mirror, The Economist, časopis Music Week, list The Sunday Telegraph, nedělník The Sunday Times, list London Evening Standard a Financial Times, odborná periodika Antiques Trade Gazette, Philosophical Transactions of the Royal Society A nebo Art Daily. Několikrát jako zdroj posloužila BBC. Zřídka používal i zahraniční zdroje: americký list The New York Times, americký časopis Science, americký magazín Vogue nebo francouzský rozhlas Europe 1. Někdy byla jako zdroj uvedena prohlášení různých politických činitelů, policie a dalších subjektů. Servisu zahraničních agentur zpravodaj ČTK nevyužíval.

Oproti tomu zahraniční zpravodajství ČTK vytvářené v Praze většinou stavělo právě na servisu zahraničních agentur (AP, AFP, Reuters, DPA), médií využívalo méně (a většinou to byla BBC), různá prohlášení byla jako zdroj uváděna v mnohem menší míře než u zpravodaje.

4.4.3 Kategorie

Zahraniční zpravodaj napsal mnohem více bohemik (23), než kolik jich bylo vydáno z Prahy (7). Z celkového počtu bohemik napsal zpravodaj více než dvě třetiny. To, že zprávy týkající se České republiky a zároveň země, ve které zpravodaj působí, jsou častěji vydávány právě zpravodajem, naznačuje snahu dodávat českým abonentům především zprávy, do nichž jejich autor dokáže vložit něco navíc pro české publikum. Zná realie obou zemí, může tak informace ze zahraničí podat srozumitelnější formou, než kdyby byly zprávy napsány z Prahy a čerpaly z cizích zdrojů, které nemohou zohlednit české požadavky.

Nejfrekventovanější kategorie byly u zpravodaje v Londýně i u zpráv napsaných v Praze stejné: vedla kategorie *Politika*, následovala *Kultura* a po ní *Parlamenty a vlády*.

Téměř polovinu zpráv z kategorie *Evropská unie – zprávy* napsal londýnský zpravodaj. Všechny zprávy od zahraničního zpravodaje, které do této kategorie spadaly, byly zároveň bohemiky. Psal o tom, že pro pracovníky z ČR a dalších zemí přestávala v Británii platit omezení, o již zmíněném Janu Zahradilovi, který mohl být problémem

pro Camerona. Objevil se zde i headline a následně zpráva o též již zmíněné depeši uveřejněné serverem WikiLeaks, která informovala o českých radách Američanům ohledně odpůrců sankcí proti Íránu. Z Prahy pak vyšla druhá verze této zprávy, dále zpráva o tom, že libyjsí povstalci pravděpodobně zajali britské příslušníky zvláštních sil a její další verze. Následovala zpráva o tom, že Paříž a Londýn vyzývají k uznání libyjských povstalců a také headline a klasická zpráva o korupčním skandálu v Evropském parlamentu.

Do kategorie *Katastrofy* nenapsal londýnský zpravodaj žádnou zprávu. Z Prahy ale vyšly dvě. Jedna se vracela k havárii vrtu britské firmy BP v Mexickém zálivu a druhá informovala o důkazu vědců, že oteplování má podíl na extrémních meteorologických jevech.

Ani v kategorii *Monitor* se neobjevila žádná zpráva z Londýna. Dvě ale vydala zahraniční redakce ČTK. První vycházela z německé agentury DPA, podle níž by si Kate Middletonová měla promyslet několik věcí ohledně svého dalšího života. Druhá zpráva sdělovala, že podle americké agentury AP se někteří Britové začínají ptát, kdy už budou mít královskou svatbu za sebou.

Kategorii *Náboženství* obohatil zpravodaj jen o jednu zprávu z celkových šesti. Šlo o to, že britská vláda hodlala umožnit sňatky homosexuálů v kostelích. Zprávy z Prahy pak hovořily o bývalých anglikánských biskupech, o papežově návštěvě, kterou Londýn financoval z peněz pro chudé země, o demonstraci britské krajní pravice proti muslimům a dalším imigrantům, o britských muslimech a o Johnu Gallianovi¹⁶⁰, který pronášel antisemitské výroky.

V kategorii *Počasí*, o které zpravodaj vůbec nepsal, vyšly z Prahy tři zprávy – jedna každý měsíc. Rok 2010 byl podle první zprávy druhým nejteplejším od roku 1850, následovala již zmíněná zpráva o oteplování a poslední zpráva přinesla názory vědců, podle nichž budou v Evropě vlny velkých veder častější.

O zprávách od londýnského zpravodaje v kategorii *Práce a odbory* jsem hovořila v kapitole 4.1.4. Co se týče zpráv psaných v Praze, bylo jich pět z dvanácti. Informovaly o tom, že britská královna hledá zahradníka, dále šlo o headline a druhou, v Praze doplněnou verzi zprávy z Londýna o protestech v centru Londýna. Protestů se týkal i další headline a také zpráva o tom, že se odbory nehlásí k násilí, které se vyskytlo na jejich protestech.

---

¹⁶⁰ Byl to umělecký ředitel salonu Dior.

V kategorii *Sociální problematika* vyšlo celkem 19 zpráv, z toho 9 z Londýna. Zpravodaj se věnoval ilegálnímu táboru kočovníků, také důchodům, přílivu nových pracovníků z EU, fingovaným sňatkům, svatbám homosexuálů, Twitteru, škrtům a mimozemským civilizacím. Z Prahy se psalo o pašování drog, o homosexuálech, o vytápění bazénu teplem z krematoria, o britských muslimech, o úmrtí vnuka slavného filantropa, o situaci v britských rodinách, o Mezinárodním dni žen, o rasismu a konci vysílání BBC v Rusku.

V kategorii *Školství* se vyskytla jen jedna zpráva od londýnského zpravodaje, a to o Kaddáfím mladším, který možná opsal doktorandskou práci. Zprávy z Prahy pak informují o útoku studentů na auto prince Charlese, o kriminalitě studentů, o první studentce, která absolvovala studijní obor o skupině Beatles, o novém stipendiu na škole, kde studovali Kate a William, o tom, že ředitel školy kvůli Kaddáfího práci rezignoval, o střelbě ve škole z roku 1996 a o snížení počtu zahraničních studentů.

Kategorie *Věda a technika* obsahovala 21 zpráv, z toho 6 bylo od zpravodaje. Ten psal o vesmíru a cizím životu, o skleníkových plynech, o archeologických nálezech a soše Jurije Gagarina. Z Prahy pak vyšly zprávy týkající se zubařiny, vesmíru, klimatických modelů, filozofie, dálkové telegrafie, definice kilogramu, zbrojení, archeologie, meteorologie, paleontologie, UFO, robotů a oficiální angličtiny.

Do kategorie *Zbraně* byly zařazeny tři zprávy a všechny psané z Prahy. Šlo o atomovou zbraň, kterou by mohl vyrobit Írán, o přiznání Iráčana, který si vymyslel Husajnovy zbraně, a o britskou zbrojovku BAE.

O *Zdravotnictví* vyšlo 16 zpráv, z toho 3 napsal zpravodaj. Byly již rozebrány v kapitole 4.1.4. V Praze byly napsány zprávy o povinnosti britských uchazečů o řidičský průkaz vyjádřit se k případnému darování svých orgánů, o záhadné nemoci, která napadala psy, o vegetariánství, obezitě, prasečí chřipce, zubařině, penicilinu, jedu pro odsouzence, dívce v kómatu, univerzální vakcíně na chřipky, úmrtnosti kvůli alkoholu a o robotovi, který pomáhá dětem s autismem.

V kategorii *Životní prostředí* bylo celkem vydáno 17 zpráv, z toho jich 5 napsal zpravodaj. Jeho zprávy se týkaly těžby ropy, ekologických aktivistů, změn klimatu a skleníkových plynů. Zprávy vytvořené pražskou centrálou ČTK byly o nemoci napadající psy, o vegetariánství, ropné katastrofě a těžbě ropy, klimatických modelech, znovu o vytápění bazénu teplem z krematoria, o pandách, oteplování a extrémních meteorologických jevech.

Kategorie *Životní styl* obsahovala 28 zpráv, z toho 3 od zpravodaje. Ten psal o seriálech a filmech. V Praze pak byly vytvářeny zprávy o vítání Nového roku, o cvičení, seriálech, nejlépe oblékaných mužích, o výpravě prince Harryho na severní pól, o whisky, svatebních šatech Kate Middletonové, o restauracích a stolování, o vaření, světových symbolech štěstí, o modelářství Roda Stewarta, o televizním pořadu Top Gear, o tom, že by Britové nechodili s někým, kdo nemiluje jejich psa, o romantických citátech z knihy Emily Brontëové, o nacvičování na možný únos Kate Middletonové, o zmrzlině z mateřského mléka, o dětských hrách, o herci z filmu Harry Potter, o dortech na královskou svatbu a o barech a hospodách.

Kategoriemi *Bohemika, Kriminalita a právo, Kultura, Parlamenty a vlády, Politika ČR a Slovenika* se podrobněji zabývaly předcházející kapitoly této práce.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo porovnat témata či pojetí zpráv zahraničního zpravodaje působícího ve Velké Británii a zpráv přebíraných od zahraničních agentur. Zahraniční zpravodaj ČTK se opravdu věnoval i zprávám, které se týkaly České republiky a zahraniční agentury je pravděpodobně nepřinesly.

Zásadním zjištěním je, že londýnský zpravodaj napsal mnohem více bohemik (23) než zahraniční redakce ČTK sídlící v Praze (7). Více než dvě třetiny. Nejvíce bohemik pojednávalo o kultuře, věnovala se filmu, literatuře, výstavám i divadlu. Byla například o přehlídce českého filmu ve městě Glasgow, výstavě české výtvarnice Kateřiny Šedé v Sheffieldu, o vydání sborníku slovenských dějin univerzitou v Cambridge (ta vydala i sborník českých dějin), o českém spisovateli Jáchymu Topolovi, který byl navržen na knižní cenu listu *The Independent*. Celkem vydal londýnský zpravodaj 51 zpráv o kultuře, z toho bylo 8 bohemik. Tři ze sedmi zpráv napsaných z Prahy informovaly o české modelce Petře Němcové, která se zasnoubila s britským hercem.¹⁶¹ Hned po kultuře byla nejčastějším tématem bohemik politika. Psalo se o české vládě, českých politicích a také o americkém radaru, který měl být v ČR umístěn. Server *WikiLeaks* přišel s informací, podle které Spojené státy uklidňovaly Rusko, že ho radar rozhodně neohroží. Podle serveru *WikiLeaks* také čeští diplomaté roku 2009 navrhovali Američanům, aby izolovali odpůrce sankcí proti Íránu. Tak by mohla být v Evropské unii přijata tvrdší opatření. Jedno bohemikum se týkalo i britské vlády. Ta se připravovala na vlnu přistěhovalců z východní Evropy (i Čechů). Třetí nejfrekventovanější téma bohemik, to byla kriminalita Čechů ve Velké Británii. Přesněji šlo o vraždu a fingoané sňatky, kdy si (nejen) občanky ČR braly muže, kteří pocházeli ze země, která nebyla členem EU, aby mohli zůstat v Británii.

Rozdíl mezi zprávami z Prahy a z Londýna byl patrný v *Kultuře*. Zpravodaj se nejvíc věnoval filmu a výstavám, naopak příliš nepsal o hudbě. O té psala často pražská redakce.

Lišily se kategorie, kterým se věnoval zahraniční zpravodaj a pražská redakce. Zpravodaj ČTK v Londýně psal nejvíce zpráv do kategorií *Politika*, *Kultura* a *Parlamenty a vlády*. U součtu všech zpráv – tedy i těch z Prahy – se objevil stejný trend. Zpravodaj se ale vůbec nevěnoval kategoriím *Zbraně*, *Katastrofy*, *Monitor* a *Počasí*.

---

¹⁶¹ Tyto zprávy ale byly zařazeny ještě v kategorii Mix zajímavostí a Magazínový servis.

Z Prahy ale několik zpráv z těchto kategorií vždy vydáno bylo, ač jejich počet nebyl nijak vysoký.

Priority, které byly zprávám přidělovány, se u zpravodaje a u pražské redakce lišily. Zpravodaj ve sledovaném období vůbec nevyužíval prioritu 1 ani 2. V celkovém objemu zpráv se ale priorita 1 i 2 několikrát vyskytla. Zprávy s prioritou 4 psal zpravodaj asi třikrát častěji než ty s prioritou 3.

Background, tedy přiblížení dosavadních událostí nebo nastínění kontextu, se objevoval i ve zprávách vydaných z Prahy, nejen od britského zpravodaje. I pražská redakce se tedy snažila přiblížit fakta, která se zprávy týkají, a která by domácí příjemce nemusel znát.

Přínos zpráv zahraničního zpravodaje je především v tom, že když se v zemi, kde působí, odehraje něco, co se týká jeho mateřské země, může rychleji a snáz získat další informace. Ví, kam má zavolat, koho se zeptat, má důležité kontakty a přehled o poměrech v zemi. Může tak získat informace o události, kterou by se světové agentury ani nezabývaly, protože pro ně není významná.

Z témat, která se České republiky netýkala, informoval zahraniční zpravodaj spíše o těch, která nebyla tolik známá ve světě – světové agentury se jim tedy pravděpodobně příliš nevěnovaly. Naopak zprávy s celosvětovým významem přinášela spíše pražská redakce, která je přebírala odjinud. Příkladem mohou být zprávy o zásahu v Libyi, kterého se Británie také zúčastnila. Mnohem více se situaci v Libyi věnovala pražská redakce. Zpravodaj zase psal o soudu s Julienem Assangem, protože se právě v Británii rozhodovalo, zda bude vydán do Švédska.

Královské svatbě se věnoval zpravodaj i redakce v Praze. V lednu a v únoru vyšlo v Praze v kategorii *Politika* nejvíce zpráv právě o královské svatbě. Zprávy od londýnského zpravodaje o svatbě přinášely obecnější informace. Oproti tomu mezi zprávami z pražské redakce se objevilo několik poněkud bulvárnějších. Byly ale kromě kategorií všeobecného zpravodajství zařazeny i do kategorie *Mix zajímavostí*. Zahraniční agentury nejspíše zaznamenaly, že je o takové informace zájem. Objevily se zde ale i seriózní zprávy.

Záměr, který uváděla v druhé polovině 90. let Výroční zpráva o činnosti a hospodaření ČTK, tedy že se zahraniční zpravodajství bude více orientovat na bohemika a slovenika a doplňovat tak zpravodajství z jiných zdrojů z hlediska českých potřeb, se podařilo naplnit. V rozhovoru a elektronické korespondenci s autorkou diplomové práce

to potvrdili i dlouholetý zahraniční zpravodaj ČTK Stanislav Mundil a také šéfredaktor zpravodajství ČTK Petr Holubec.

Summary

The aim of this bachelor thesis was to compare topics or concept of coverage from the foreign correspondent working in Great Britain and a coverage from foreign news agencies. The foreign correspondent was more focused on the news concerning the Czech republic, not those brought by the foreign news agencies.

The important discovery is that the London correspondent wrote much more bohemics (23) than the foreign redaction of the Czech News Agency in Prague (7). Most of bohemics were concerning culture (film, literature, exhibitions and theatre). Together the correspondent published 51 news about culture including 8 bohemics. The second most common topic in bohemics was politics (Czech government, czech politics and so on). Some news took account of the criminality of Czech people in Great Britain. News about culture covered by the correspondent were mostly focused on films and exhibitions. He almost did not write about music.

Both, the correspondent and the redaction in Prague, were bringing news mostly from categories called Politics, Culture and Parliament and governments.

The correspondent did not bring news of the priority 1, 2 or 5.

The background was put in both sort of news: from the correspondent and from the redaction in Prague – the redaction tried to explain facts too.

The foreign correspondent is able to gain more information about what is concerning his motherland and happening in the country he is sending news from. He has many important connections and he knows the situation in the country.

Besides topics concerning the Czech republic the correspondent was writing about those which were not global known therefore the main agencies probably did not focused on them too much. Topics that could be taken from agencies were published by the Prague redaction. The Prague redaction was writing more about the situation in Libya than the correspondent alone. He preferred the court with Julian Assange as it was taking place in Great Britain.

The royal wedding was covered with both the correspondent and the Prague redaction. But the redaction was sometimes covering scandal news.

Použitá literatura

Seznam literatury

DEJMEK, Jindřich. *Nenaplněné naděje: politické a diplomatické vztahy Československa a Velké Británie od zrodu První republiky po konferenci v Mnichově (1918-1938)*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2003, 495 s. ISBN 80-246-0709-3.

ELSE, David. *Anglie*. 1. české vyd. Praha: Svojtka, 2004, 926 s. ISBN 80-723-7900-3.

HAŠKOVEC, Slavoj. *Přehled základních údajů o Československé tiskové kanceláři*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982, 41 s.

HOCH, Karel. Dějiny novinářství od r. 1860 do doby současné. In: *Československá vlastivěda: Svazek sedmý, Písemnictví*. Praha: Sfinx, 1933, s. 437-514.

JEŽKOVÁ, Věra, Dominik DVOŘÁK a Christopher CHAPMAN. *Školní vzdělávání ve Velké Británii*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 228 s. ISBN 978-802-4617-848.

KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3676-988.

MAJSTR, Jiří, Jaroslav RICHTER, Hana ŘEHÁKOVÁ, Ludmila TRUNEČKOVÁ a Dušan VESELÝ. Ed. Jaroslav RICHTER. *ČTK včera, dnes a zítra*. Praha: Česká tisková kancelář, 1998.

MORGAN, Kenneth O, Martin KOVÁŘ a Josef POLIŠENSKÝ. *Dějiny Británie*. 2., dopl. vyd. Překlad Ivo Šmoldas. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, 656 s. Dějiny států. ISBN 978-807-1064-329.

OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 144 s. ISBN 978-802-4618-999.

ROVNÁ, Lenka. *Kdo vládne Británii?*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 280 s. Politické systémy, 1. sv. ISBN 80-864-2927-X.

SOPOUCH, Jaromír. *Velká Británie a Irsko: Průvodce do zahraničí*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1992, 203 s. Globus. ISBN 80-703-3220-4.

STEJSKAL, Jan. *Zprávy z českého století: tiskové agentury a česká společnost 1848-1948*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2008, 439 s. ISBN 978-807-3871-703.

ŠMÍD, Milan a Ludmila TRUNEČKOVÁ. *Novinář a jeho zdroje v digitální éře*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, 205 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4616-612.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-736-7096-8.

TRUNEČKOVÁ, Ludmila. *Tiskové agentury*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997, 109 s. ISBN 80-718-4459-4.

WASSON, Ellis Archer. *Dějiny moderní Británie: od roku 1714 po dnešek*. 1. vyd. Překlad Tomáš Znamenáček. Praha: Grada, 2010, 429 s. ISBN 978-802-4732-671.

Internetové zdroje

517/1992 Sb.: Zákon České národní rady o České tiskové kanceláři. In: *Sbírka právních předpisů: průvodce zákony ČR* [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?CP=1992s517&DR=SB>

Company Overview. In: *AP Associated Press* [online]. [cit. 2012-01-25]. Dostupné z: <http://www.aptn.com/80256FEE0057BF4E/%28httpPages%29/43E6D3165367B78280256FF8004A1474?OpenDocument>

Česko-britské obchodní vztahy a ekonomika: ČRo - Rádio Česko 7.5.2009, pořad: Studio Česko. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 11. 5. 2009

[cit. 2012-04-15]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/archivy/z_medii/cesko_britske_obchodni_vztahy_a.html

Československá republika. Zákon o Československé tiskové kanceláři. In: *123/1965 Sb.* 1965. Dostupné z: <http://www.koncelik.eu/zakon-o-cstk-123-1965/>

Dokumentační databáze Země světa v Infobance ČTK, www.ctk.cz

EBU/Eurovize se nestará jen o zprávy a sport. In: *RADIOTV* [online]. 5. 3. 2007 [cit. 2012-01-25]. Dostupné z: http://www.radiotv.cz/p_tv/t_obecne/ebu-eurovize-se-nestara-jen-o-zpravy-a-sport/

Infobanka ČTK – slovní zpravodajství. www.ctk.cz

Malá dohoda. In: *Dohoda, dohody: informační portál o dohodách* [online]. [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.dohoda.info/mala-dohoda>

Mnichov a druhá světová válka 1938 - 1945. In: *Vláda České republiky* [online]. 20. 12. 2008 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/Mnichov-a-druha-svetova-valka-1938.pdf>

O stanici: Zahraniční zpravodajové. In: *Radiožurnál: Český rozhlas I* [online]. [cit. 2012-05-02]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/ostanici/_redakce/87

Před 160 lety vznikla tisková agentura APA. In: *Týden.cz* [online]. 8. 10. 2009 [cit. 2012-01-25]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/media/pred-160-lety-vznikla-tiskova-agentura-apa_142274.html

Velká Británie: Zahraničně-politická orientace. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/velka_britanie/politika/zahranicne_politicka_orientace.html

Velká Británie: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/velka_britanie/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

Výroční zprávy o činnosti a hospodaření ČTK z let 1993 až 2010.

Internetové stránky ČTK: http://www.ctk.cz/o_ctk/vyrocnizpravy/

Internetové stránky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky: www.psp.cz

Základní informace. *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 2012-01-25]. Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

Zákon České národní rady ze dne 21. října 1992 o České tiskové kancelář. In: *Jakub Končelík: studijní materiály a texty k přednáškám z dějin médií* [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.koncelik.eu/zakon-517-1992/>

Diplomové práce k tématu:

HANZLÍKOVÁ, Pavlína. *Odras agenturního zpravodajství ČTK o kontinentu Jižní Amerika v českém tisku*. Praha, 2006. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Ludmila Trunečková.

Další zdroje:

Elektronická korespondence:

Hošek, Jiří, vedoucí redakce zahraničního zpravodajství ČRo1

Kudláčková, Kateřina, sekretariát šéfredaktora zpravodajství ČTK Petra Holubce

Mundil, Stanislav, bývalý zpravodaj ČTK ve Velké Británii (srpen 2008 až prosinec 2011)

Řezníček, Martin, vedoucí zahraniční rubriky České televize

Stejskal, Jan, redaktor ČTK, bývalý zpravodaj ČTK ve Velké Británii a autor knihy

Zprávy z českého století: tiskové agentury a česká společnost 1848-1948

Osobní setkání:

Stanislav Mundil, bývalý zpravodaj ČTK ve Velké Británii (srpen 2008 až prosinec 2011) – rozhovor dne 11. 4. 2012

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled zpráv zahraničního zpravodaje se zaměřením na zdroj (text)

Příloha č. 2: Rozhovor se Stanislavem Mundilem prostřednictvím elektronické korespondence (text)

Příloha č. 3: Rozhovor se Stanislavem Mundilem při osobním setkání (text)

Příloha č. 4: Zákon 517/1992 Sb. o České tiskové kanceláři (text)

Příloha č. 5: Příklad agenturní zprávy ČTK

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled zpráv zahraničního zpravodaje se zaměřením na zdroj

Rozbor zdrojů zpráv v jednotlivých měsících. Tučně je zvýrazněn titulek a následuje výčet zdrojů zpráv.

Leden

Londýnská policie vyšetřuje smrt dvou mladých Čechů. Zdrojem informací zde byla česká konzulka Markéta Meissnerová, ale také Scotland Yard, tedy přesněji policejní mluvčí, od něhož je v textu citace – stejně jako od české konzulky. Po této zprávě následovala její druhá verze, která byla doplněna o další podrobnosti. Jako nový zdroj je zde i policejní inspektorka Liz Bakerová. Autor také cituje další zdroj – policejní prohlášení.

Britskou cenu Costa za román dostala Maggie O'Farrellová. Zdroj, ze kterého zpravodaj čerpal, zde není přímo uveden. Zpravodaj vložil i background o historii udílení této ceny.

Britští poslanci proti moratoriu na těžbu ropy z mořského dna. Zde byla pravděpodobně zdrojem informací především zpráva výboru pro energetiku a klimatickou změnu, ale také list The Daily Telegraph. Autor zde čtenáři nabízí background o havárii ropné plošiny britské společnosti BP.

Zvýšení DPH vyvolává v Británii politické kontroverze. Jsou zde citace ministra financí George Osbournea, šéfa labouristů Eda Milibanda a premiéra Davida Camerona. Zdrojem citací byla i média: konzervativní list The Times, bulvární Daily Mail, levicový The Guardian nebo bulvární Daily Mirror. Zpráva zmiňuje i průzkum, který zveřejnil list The Independent.

Matt LeBlanc v novém seriálu už nehraje Joeyho, ale sám sebe. Zdrojem citací hlavního představitele seriálu zde byl list The Independent.

Podle BBC hrají lékaři a vláda vysokou hru s nejistým výsledkem. Zdrojem tedy byla BBC, přesněji reportáž této televizní stanice na jejím serveru. Zpráva cituje i českého lékaře, se kterým BBC hovořila, stejně jako mluvčím českého ministra zdravotnictví a s předsedou lékařských odborů.

Podle BBC bude objevem roku popová zpěvačka Jessie J. Zdrojem byla BBC, ve zprávě se objevila i citace z ní. Zpravodaj zde nabídl i background ze zpěvaččina života.

Věž olympijské vesnice by se měla stát jednou z dominant Londýna. Citován je šéf společnosti, která zajišťuje využití olympijských staveb po hrách. Zpravodaj opět dodal background, tentokrát v podobě informací o věži.

Podle vědců by se Země měla připravit na kontakt s cizím životem. Zdrojem byl britský odborný časopis Philosophical Transactions of the Royal Society A.

Obžalovaným britským ekologickým aktivistům pomohl tajný agent. Zdrojem jsou britská média a autor opět přidal background, který vysvětloval celou záležitost.

V Christie's se bude dražit Gauguinova pocta van Goghovi. Zdrojem jsou britská média, je zde také citován mluvčí aukční síně. Nechybí background.

Královskou svatbu by mohla ohrozit stávka v londýnském metru. Zdrojem byl rozhlasový rozhovor s šéfem odborů. Citováno nebo parafrázováno je ale více zdrojů: odborová ústředna, její generální tajemník, šéf londýnské podzemní dráhy, londýnský starosta a mluvčí premiéra.

Britské vládní koalici klesá podpora u voličů. Zdrojem je průzkum, který zveřejnil list The Independent.

Londýnský soud posoudí Assangeovu extradici do Švédska 7. února. Zdrojem jsou britská média. Je zde i background. K této zprávě vyšla i druhá verze doplněná a Assangeovo prohlášení a širší background. Zdrojem je rozhovor francouzské rozhlasové stanice Europe 1, prohlášení serveru WikiLeaks a objevují se zde i citace Assangea. Následovala třetí verze doplněná o argumenty Assangeovy obhajoby.

Harrison Ford se po letech vrátil ke komedii. Jsou zde citace tohoto herce, které pronesl před britskou premiérou, také citace režiséra a jedné z hereček. Nechybí background.

Z britských hitparád mizí rock. Zdrojem je hudební časopis MusicWeek. Jsou zde i citace lidí pohybujících se v hudebním průmyslu.

Film The King's Speech dobývá Británii. V této zprávě jsou citace z listu The Guardian. Jedna se týká toho, že král, o němž film pojednává, schvaloval politiku appeasementu a Mnichovskou dohodu. Objevuje se i poměrně rozsáhlý background.

Britskou vládní koalici čeká první volební zkouška. Zdrojem jsou celostátní průzkumy a také komentáři.

Doplňovací volby jsou testem pro britskou vládní koalici. Zdrojem jsou průzkumy, ankety a britští komentáři. Nechybí background.

The Economist ocenil Jiřího Dienstbiera jako disidenta i ministra. Zdrojem je nekrolog z britského týdeníku The Economist. Jsou zde i citace z něj.

Labouristé s převahou vyhráli doplňovací volby v Manchesteru. Objevuje se citace šéfa liberálních demokratů, zdrojem byly britské komentáře a prohlášení dalších politiků. Je zde background.

Na londýnská divadelní prkna se vracejí Knightleyová i Law. Zdrojem je pravděpodobně vyjádření divadla.

Královnino jubileum připomene výstava jejích 60 portrétů. Objevuje se zde citace ředitele galerie, shrnutí vyjádření kritiků a nechybí background.

Charlesovi poradci se báli napadení při Dianině pohřbu. Zdrojem byly úryvky z deníků mluvčího tehdejšího premiéra Tonyho Blaira, které zveřejnil list The Guardian.

WikiLeaks dostal tajné bankovní údaje o významných osobnostech. Zdrojem byl britský nedělník The Observer, prohlášení banky a Juliána Assangea.

The King's Speech dostal nejvíc nominací na filmové ceny BAFTA. Zdroj není jasný. Této zprávě předcházela headline.

Bývalý generální prokurátor kritizuje Blaira kvůli Iráku. Zdrojem je písemné prohlášení tehdejšího britského generálního prokurátora. To zveřejnil britský výbor pro vyšetřování okolností irácké války.

Čínští kupci nakupují ve velkém v Británii čínské starožitnosti. Zdrojem byl odborný časopis Antiques Trade Gazette a prohlášení jeho šéfredaktora.

Británie zakazuje provoz dvoukolových vozítek Segway. Zdrojem byl pravděpodobně výrok soudu v Barnsley a bývalý poslanec Lembit Opik.

Británie chce zrovnoprávnit ženy v nástupnictví na trůn. Zdrojem byl list The Daily Telegraph, citován byl labouristický poslanec a státní tajemník pro politickou a ústavní reformu.

Britská vláda radikálně reformuje zdravotnictví. Zdrojem byl zveřejněný návrh zákona, list The Times, citován byl premiér David Cameron, šéf labouristů Ed Miliband a také ministr zdravotnictví. Této zprávě předcházela headline.

Blair prý před válkou v Iráku záměrně zkreslil Chirakův výrok. Zdrojem byl pravděpodobně projev někdejšího Blairova poradce Stephena Walla před britskou komisí pro vyšetřování irácké války. Tato zpráva přinesla i background.

Británie ruší vazbu až 28 dní pro podezřelé z terorismu. Zdrojem bylo pravděpodobně prohlášení náměstka ministryně vnitra v parlamentu.

Matka postiženého dítěte obvinila Camerona z porušení slibu. Zdrojem citací premiéra a matky dítěte byl pravděpodobně list The Guardian.

Stínovým ministrem financí britských labouristů je důrazný Balls. Zdroj zde není uveden.

Alan Johnson zřejmě odstoupil kvůli údajné nevěře své ženy. Zdrojem byl deník Daily Mail, televizní rozhovor a prohlášení britské policie.

Tony Blair opět vypovídá před komisí vyšetřující iráckou válku. Zdrojem bylo prohlášení šéfa tiskového oddělení premiéra, The New York Times a také britské listy, zpráva mediálního výboru parlamentu. Nechybí background. Této zprávě předcházela headline.

Cameronův mluvčí odchází z funkce kvůli aféře kolem odposlechů. Zdrojem je oznámení šéfa tiskového oddělení britského premiéra, také britské listy a další britská média, deník The New York Times, prokurátor a zpráva mediálního výboru parlamentu. Nechybí background. Této zprávě předcházela headline.

Tony Blair před vyšetřovací komisí opět hájil iráckou válku. Zdrojem je prohlášení Tonyho Blaira, tehdejší prokurátor Goldsmith, předseda vyšetřovací komise a také komentáři

Dilema je i comebackem pro hvězdu 90. let Winonu Ryderovou. Zdrojem je prohlášení režiséra filmu před premiérou, je zde i citace herečky Ryderové, rozhovor s ní v magazínu Vogue a její prohlášení k filmu. Zpráva také obsahuje několik odstavců o hereččině životě.

Divadlo Globe oslaví olympiádu Shakespearem v 38 jazycích. Zdrojem je mluvčí divadla Globe. Je zde i krátký background.

Colin Firth byl na hlavní roli v Králově řeči až třetím v pořadí. Zdrojem je britský list The Daily Telegraph.

Britští vědci pošlou do vesmíru mobilní telefon. Zdrojem je prohlášení společnosti SSTL a vedoucího projektu.

Literární cenu Costa dostala překvapivě básnířka Shapcottová. Zdrojem je prohlášení básnířky.

Britská policie znovu vyšetřuje novinářské odposlechy. Zdrojem je prohlášení Scotland Yardu, prohlášení vedení společnosti News International, stanice BBC a jiná britská média, také prohlášení mediálního výboru parlamentu a prohlášení majitele jedné z největších PR firem v zemi. Nechybí zde background - vývoj události.

Londýnské Národní divadlo uvede muzikál Tori Amosové. Zdrojem je prohlášení uměleckého ředitele divadla, které učinil při prezentaci programu divadla pro příští sezonu.

Britská televize natočila dokument o Nicholasu Wintonovi. Zdrojem je právě britský dokument. Zpráva také zmiňuje, že byl Winton týden před tím v Praze na premiéře jiného snímku – Nickyho rodina. Ve zprávě se objevily i citace Wintona.

The Times: Zahradil v čele frakce může být problém pro Camerona. Zdrojem je britský list The Times.

The Economist: Radičová je izolovaná doma i v zahraničí. Zdrojem byl britský týdeník The Economist.

Londýnská divadla mají za sebou další rekordní rok. Zdrojem byly statistiky zveřejněné Sdružením londýnských divadel a také prohlášení ředitelky tohoto sdružení.

Londýn se připravuje na královskou svatbu. Zdrojem této zprávy byla britská média, také organizace na podporu turistického ruchu VisitLondon, mluvčí Buckinghamského paláce, také prohlášení společnosti Virgin Atlantic a British Airways.

Únor

Britové jsou i přes omyly klimatologů přesvědčeni o změně klimatu. Zdrojem je průzkum ústavu ICM, který byl zveřejněn listem The Guardian.

Sotheby's nabídne v aukci slunečnicová semínka Aj Wej-weje. Zdrojem jsou britské listy, mimo jiné odborná revue Art Daily.

Nový portál umožňuje virtuální procházku 17 světovým galeriemi. Zdrojem je zakladatelka Musea Kampa Meda Mládková, ředitel galerie Tate, šéf projektu Nelson Matos a také Martina Laresová z české pobočky firmy Google.

Občanku ČR nezachránilo před vězením v Británii ani těhotenství. Zdrojem byly britské bulvární deníky.

Velký zájem vyřadil z provozu internetovou mapu kriminality. Zdrojem bylo prohlášení britské ministryně vnitra Theresy Mayové a také britská média.

WikiLeaks: Na 11. září se mohli podílet i tři muži z Kataru. Zdrojem je list The Daily Telegraph a depeše zveřejněná serverem WikiLeaks, o níž list psal. Této zprávě předcházela headline. Je zde background.

Al-Káida se údajně snaží připravit "špinavou" jadernou bombu. Zdrojem je list The Daily Telegraph a depeše zveřejněná serverem WikiLeaks, o níž list informoval. Před touto zprávou byl zveřejněn headline.

V Londýně skončila veřejná slyšení výboru pro iráckou válku. Zdrojem je prohlášení bývalého britského ministra zahraničí Jacka Strawa při slyšení komise vyšetřující okolnosti irácké války, také prohlášení vedoucího výboru Johna Chilcota. Této zprávě předcházela headline. Nechyběl background.

Kate Mossová se bude vdávat. Zdrojem je bulvární britský deník The Sun. Zpráva osahuje background.

Britský list ocenil českého choreografa Ceremka. Zdrojem byl list The Daily Telegraph. Nechyběl background.

V Anglii vyvolává odpor záměr vlády prodat část lesů. Zdrojem je průzkum institutu YouGov poll, stanice BBC, list The Times, The Sunday Telegraph, prohlášení ministryně životního prostředí Caroline Spelmanové, prohlášení stínové ministryně a konzervativního poslance.

Americká depeše líčí jednání mezi USA a Ruskem o radaru v ČR. Zdrojem je web listu The Daily Telegraph a depeše zveřejněná serverem WikiLeaks, o níž list informoval. Této zprávě předcházela headline. Je zde i background.

Češi prý navrhovali USA zaměřit se na odpůrce iránských sankcí. Zdrojem byl list The Daily Telegraph a depeše zveřejněná serverem WikiLeaks, na níž list odkazoval. Této zprávě předcházela headline.

Amazonské lesy by prý mohly přestat pohlcovat skleníkové plyny. Zdrojem je odborná revue Science, která zveřejnila studii britských a brazilských vědců, a také vedoucí studie Simon Lewis. Této zprávě předcházela headline.

Manželka předsedy Dolní sněmovny se nechala vyfotit v prostěradle. Zdrojem je rozhovor manželky předsedy britské Dolní sněmovny zveřejněný ve večerníku London Evening. Zpráva cituje i její prohlášení na Twitteru a úryvek z rozhlasového rozhovoru. Nechybí background.

Londýnský soud bude rozhodovat o vydání Assange do Švédska. Zpráva parafrázuje výroky Assangea a jeho obhájců.

Londýnský soud začal projednávat Assangeovo vydání do Švédska. Zpráva cituje a parafrázuje advokáty Assangea a jejich argumenty, kterých se během slyšení hodlají držet a které zveřejnili.

Muzikál Lloyda Webbera dostal nejvíc nominací na divadelní ceny. Zdrojem je oznámení Společnosti londýnských divadel.

Londýnský soud projednával Assangeovo vydání do Švédska. Zdrojem je prohlášení britské prokurátorky, Assangeovi právníci a také média.

V komedii Paul hrála mimozemšťana i tyč s pingpongovými míčky. Zdrojem zde byl režisér filmu, od něhož se ve zprávě objevují citace. Citace jsou i od jedné z hereček a jednoho ze dvou britských autorů filmu.

Assange bojuje u londýnského soudu proti vydání do Švédska. Objevuje se zde prohlášení bývalého švédského prokurátora před soudem, také prohlášení britské právničky a Assangeova právníka. Krátce před touto zprávou byl vydán headline.

Soud dokončí jednání o Assangeově vyhoštění v pátek. Zdroj není jasný, parafrázuje se prohlášení bývalého švédského prokurátora, prokurátorky, britské právničky, cituje Assangeova právníka. Této zprávě předcházela headline.

Podle britské komise mohou média zveřejňovat vzkazy z Twitteru. Zdrojem je rozhodnutí britské Komise pro stížnosti na tisk a také britská média a z prohlášení ředitele této komise.

Anglická autorka Bainbridgeová se dočká posmrtně Bookerovy ceny. Zdrojem je oznámení pořadatelů a citace dcery spisovatelky. Nechybí background.

Králova řeč má sedm cen BAFTA, jednu z nich dostal Colin Firth. Zdroj není jasný. Následovala druhá verze zprávy. Ani u ní není zdroj uveden. Oběma zprávám předcházela headline.

Britská vláda chce umožnit svatby homosexuálů v kostelích. Zdrojem jsou britská média, mimo jiné list Daily Telegraph nebo televizní rozhovor s arcibiskupem z Yorku. Je zde i citace mluvčího ministerstva vnitra a také rabína.

Šéfové místních rad mají v Británii větší plat než premiér. Zdrojem je zveřejněná studie vycházející z výročních zpráv místních úřadů a také britské listy.

Film Králova řeč sbírá ceny, ale není učebnicí historie. Zdrojem jsou britské listy, například The Guardian, také vyjádření historika a historičky.

Rusko nepodpoří další sankce proti Íránu. Zdrojem je prohlášení britského ministra zahraničí a ruského ministra zahraničí, který byl v Británii na dvoudenní návštěvě. Je zde i background.

Tinie Tempah a Arcade Fire dostali po dvou cenách Brit Awards. Zdroj není jasný.

Britská armáda se omluvila vojákům, které propustila e-mailem. Zdrojem je oznámení velení armády, je použita citace armádního mluvčího, také propuštěného vojáka, premiéra a stínového ministra obrany.

V Londýně začíná týden módy. Zdrojem byla britská média. Je zde také citace britského návrháře z rozhovoru pro list The Daily Telegraph a úryvek z rozhovoru listu The Observer s anglickou modelkou. Zpráva obsahuje rozsáhlý background.

Britové jdou po fingovaných sňatcích, zadrželi i občanky ČR a SR. Zdrojem bylo oznámení britské imigrační služby.

Britové půjdou hlasovat o změně většinového volebního systému. Zdroj informací není jasný. Je zde rozsáhlý background o volebním systému.

Premiérova manželka zahájila Londýnský týden módy. Ve zprávě je citace manželky britského premiéra, Samantha Cameronové. Zdrojem jsou britská média, dalším zdrojem jsou také prohlášení Britské rady pro módu.

Británie uvažuje o změně časového pásma. Zdrojem je nová turistická strategie země, kterou chtěla vláda přijmout a hodlala ji předložit parlamentu. Ve zprávě je citace premiéra Camerona a také parafrázované prohlášení ministra kultury a sportu.

Británie spekuluje, kdo je pozván na královskou svatbu. Jako zdroj jsou uvedeny „královské zdroje“, také britské listy – například nedělník The Sunday Times a deník The Daily Telegraph nebo list The Times. Na svatbu byl pozván i český velvyslanec v Londýně Michael Žantovský.

Podle Brownové chtěl Berlusconi telefonní číslo Naomi Campbellové. Zdrojem je list Daily Mail, který začal vydávat paměti manželky bývalého britského premiéra Sarah Brownové.

Promítáním Protektora v Glasgowě začne přehlídka českého filmu. Přehlídku filmů Made in Prague pořádalo České filmové centrum ve spolupráci s londýnským Českým centrem. Jde o české filmy a promítání prvního filmu – Protektora – se zúčastní jeho režisér. Zdrojem je prohlášení Českého filmového centra.

V Londýně začne rozsáhlá výstava o díle Adolfa Loose. Zdrojem je britský nedělník The Observer, pravděpodobně i kurátorka výstavy.

Kate Middletonová pozvala na svatbu majitele oblíbené hospody. Objevují se zde citace majitele hospody. Nechybí background.

Britská média oslavují oscarový úspěch Královy řeči. Zdrojem jsou britská média, například stanice BBC, televize Sky, list The Sun, The Daily Telegraph, The Independent, Daily Mail a The Times. Vyšla ještě druhá verze této zprávy, která navíc obsahuje citace z rozhovoru s hercem Colinem Firthem. Také jsou zde citace jednoho z producentů.

Březen

LSE zkoumá, jestli Kaddáfí mladší neopsal doktorandskou práci. Zdrojem je prohlášení mluvčí LSE (Londýnská ekonomická škola), také list The Times a další britské listy.

Británie propustí 11.000 vojáků. Zdrojem je prohlášení britského ministerstva obrany a premiéra, také oznámení britské vlády a královského letectva a kritické prohlášení stínového labouristického ministra obrany.

Výstava v Londýně představuje zachráněné afghánské poklady. Zdroj informací není ve zprávě uveden.

Lloyd Webber představil v Londýně svou verzi Čaroděje ze země Oz. Zdrojem jsou názory britských kritiků, list Daily Mail, The Independent a The Guardian.

Královská svatba má oficiální stránku. Zdrojem je vyjádření kanceláře prince Williama.

Na severu Anglie se hlasuje v doplňovacích volbách. Zdrojem jsou místní komentátoři a průzkumy. Nechybí background.

Loosův archiv přečkal druhou světovou válku v Londýně. Zdrojem je prohlášení ředitelky knihovny Královského institutu britských architektů (přímo pro ČTK).

V květnu padnou restrikce pro pracovníky z nových zemí EU. Zdrojem je britský list The Times, Daily Mail a The Sun a také prohlášení náměstka ministryně vnitra pro přistěhovalectví Damiana Greena. Je zde i background.

Britští labouristé zvítězili v doplňovacích volbách. Zdrojem je prohlášení liberálního demokrata Dominica Carmana a labouristy Dana Jarvise. Zpráva obsahuje i background.

Britská armáda nakupovala žárovky v hodnotě 65 pencí za 22 liber. Zdrojem je britský deník The Sun, prohlášení ministra obrany Liama Foxe a prohlášení mluvčího ministra obrany.

Tate v olympijském roce představí Picassa, Muncha i Hirsta. Zdroj není uveden. Je zde i background.

Královskou svatbu připomíná i pamětní mince. Zdrojem je pravděpodobně královská mincovna, která minci představila, list Daily Mail a také britský komentátor.

V Tate Modern je vystaven nejdražší obraz prodaný v aukci. Zdrojem je prohlášení ředitele galerie. Zprávě nechybí background.

Britský princ Andrew je opět v centru kontroverzí. Zdrojem jsou britská média, například Sunday Times a stanice BBC, také prohlášení ministra zahraničí Williama Hagua, prohlášení Buckinghamského paláce, prohlášení labouristického poslance Chrise Bryanta a ministra obchodu Vince Cablea. Zpráva obsahuje i background.

Podle Hagua bezletová zóna nad Libyí musí mít podporu v oblasti. Zdrojem je prohlášení britského ministra zahraničí Williama Hagua.

Policie v Anglii a Walesu údajně přijde až o 28.000 zaměstnanců. Zdrojem je interní zpráva Sdružení policejních velitelů, o níž psal list The Guardian, také prohlášení mluvčí tohoto sdružení, dále zpráva vlády a prohlášení odborů.

Britské muzeum vystaví objekty objevené manželem Agathy Christie. Zdrojem je dávné prohlášení Agathy Christie a prohlášení britského muzea. Nechybí background.

Britské odbory se bouří proti navrhovaným změnám důchodů. Zdrojem je zveřejněná zpráva nezávislé komise, kterou si nechala vypracovat vláda konzervativců a liberálních demokratů, také vyjádření odborů, prohlášení bývalého labouristického ministra Johna Huttona, list The Guardian, vyjádření generálního tajemníka odborového svazu a prohlášení představitelky labouristického stínového kabinetu.

Jáchym Topol byl navržen na knižní cenu listu The Independent. Zdrojem je recenze britského autora Tibora Fischera a prohlášení ředitelky literárního oddělení anglické rady pro umění Antonie Byattové. Nechybí background.

Sheffieldská galerie vystavuje českou výtvarnici Kateřinu Šedou. Zdrojem je prohlášení galerie.

Londýnské muzeum připravilo poctu japonskému návrháři Yamamotovi. Zdrojem jsou organizátoři výstavy, kurátorka londýnské výstavy Ligaya Salazarová (přímo pro ČTK) a také prohlášení návrháře. Zpráva obsahuje background.

Britským divadelním cenám dominovala Pravá blondýnka. Zdroj není znám. Zpráva zahrnuje i background.

Assange: internet je mocným nástrojem pro špehování. Zdrojem bylo prohlášení Juliana Assangea ve studentském debatním klubu Cambridge Union Society a pravděpodobně i britské deníky, které o něm informovaly. Nechybí background.

Kate a William nechtějí svatební dary, ale příspěvek na charitu. Zdrojem je oznámení zveřejněné na oficiální stránce královské svatby. Zpráva nabízí background.

Ve východní Anglii nařízeno vyklizení ilegálního tábora kočovníků. Zdrojem je list Daily Mirror a další média, prohlášení premiéra, prohlášení místopředsdkyně

sdužení britských Romů Gipsy Council a také prohlášení šéfa zastupitelstva města. Nechybí background.

Britský list varuje před riziky vývoje po Kaddáfího pádu. Zdrojem je britský list The Independent – tedy jeho komentátor. Je zde mnoho jeho citací.

Podle Camerona je libyjská protiletadlová obrana vyřazena z boje. Zdrojem je prohlášení britského premiéra v parlamentu. Této zprávě předcházela headline. Následovala ještě druhá verze zprávy. Ta byla rozšířena o další výroky premiéra, ale také o prohlášení šéfa labouristické opozice Eda Milibanda.

Královské novomanžele odveze ze svatby kočár z roku 1902. Zdrojem je oznámení úřadu prince Williama. Je zde významný background. K této zprávě byla vydána i druhá verze, kam byly doplněny informace o voze, ve kterém Kate Middletonová přijede na svatbu.

BBC vysílá satirický seriál o přípravách na olympiádu. Zdrojem je list The Independent.

Na památky sektářského násilí v Belfastu se jezdí dívat turisté. Objevuje se zde citace unionistického i republikánského průvodce, také reportéra irské televize RTE a belfastského rozhlasového reportéra. Je zde obsáhlý background.

Univerzita v Cambridge vydala sborník o slovenských dějinách. Zdrojem jsou prohlášení tří historiků (přímo pro ČTK), kteří sborník sestavili.

Britové chtějí královskou svatbou přitáhnout turisty. Zdrojem jsou odhady představitelů britských turistických organizací, především organizace Visit Britain, oznámení dopravců, především londýnského dopravního podniku, a také turistické statistiky.

BBC končí sitcom Moje rodina, ITV natočí seriál o Titaniku. Zdrojem je prohlášení šéfa stanice BBC One Dannyho Cohena, prohlášení jednoho z herců a také prohlášení tvůrce sitcomu. Dále ještě oznámení televize ITV.

Gagarin bude mít sochu na londýnském Mallu. Zdrojem je list The Independent. Zpráva nabízí background.

Syn Davida Bowieho Jones přichází s hollywoodským debutem. Zdrojem je prohlášení režiséra Duncana Jonese v rozhovoru v listu The Times.

V Londýně dnes bude velký protest proti rozpočtovým škrtům. Zdrojem je prohlášení organizátorů a také ministra financí George Osbournea.

V Londýně pochodují demonstranti proti rozpočtovým škrtům. Zdrojem jsou organizátoři a prohlášení Odborového kongresu a také varování policie, prohlášení labouristů a tvrzení koaliční vlády konzervativců a liberálních demokratů. Zdrojem je i průzkum z listu The Guardian a britští komentátoři. Ke zprávě byla vydána ještě třetí verze. Zdrojem dalších informací byl opět The Guardian a nově také prohlášení šéfa opoziční labouristické strany Eda Milibanda. Následovala čtvrtá verze. Novým zdrojem je policejní odhad účastníků.

Britská policie po sobotním násilí v Londýně obvinila 149 lidí. Zdrojem je prohlášení vlády, televizní záběry, prohlášení ministra obchodu (Vince Cable) prohlášení pořadatelů a prohlášení skupiny UK Uncut, která dlouhodobě protestuje proti daňovým únikům.

Britská policie se obává akcí anarchistů při královské svatbě. Zdrojem je deník The Daily Telegraph, ale i mínění britských komentátorů a expertů a také rozhlasový rozhovor s představitelem londýnské policie Bobem Broadhurstem. Toho citoval i The Daily Telegraph.

Britská pošta vydala známky ke královské svatbě. Zdrojem je prohlášení britské pošty.

Londýnským sousedům Herzigové vadí plány na přestavbu jejího domu. Zdrojem je list London Evening Standard.

Clintonová a Hague se sešli s představitelem libyjské opozice. Zdrojem je britský tisk, například list The Times, The Guardian a The Independent prohlášení britského ministra zahraničí Williama Hagua, premiéra Davida Camerona a francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho. Zdrojem je i prohlášení amerických představitelů.

John le Carré odmítá nominaci na prestižní literární cenu. Zdrojem je prohlášení spisovatele a také předsedy poroty. Nechybí background.

Amanda Leveťová vyhrála prestižní soutěž na dostavbu V&A muzea. Zdrojem je prohlášení muzea a také britské architektky Leveťové. Dalším zdrojem byl list London Evening Standard.

FT: skandály oslabily pozici českého premiéra. Zdrojem je britský list Financial Times.

Desítky kulturních organizací v Anglii přišly o státní dotace. Zdrojem jsou údaje Anglické kulturní rady, prohlášení předsedkyně rady, oznámení britské vlády, prohlášení labouristického stínového ministra kultury Ivana Lewise a prohlášení konzervativního ministra kultury Jeremyho Hunta.

V Londýně bude první velká výstava o estétském hnutí 19. století. Zdrojem je kurátor výstavy a list The Daily Telegraph. Zpráva nabízí rozsáhlý background.

V Británii odsouzen další poslanec za podvody s náhradami. Zdrojem je prohlášení soudce a také obviněného poslance jménem Jim Devine. Je zde i background.

Příloha č. 2: Rozhovor se Stanislavem Mundilem prostřednictvím elektronické korespondence (text)

V jakém období jste byl zahraničním zpravodajem ve Velké Británii?

Od srpna roku 2008 do prosince 2011.

Máte pocit, že při psaní zpráv z Velké Británie jste se na události díval z "českého" pohledu a že by tedy českému čtenáři mohly být Vaše zprávy bližší než ty převzaté?

Tak to je základní předpoklad českého novináře v zahraničí. Nejde vždy ani o téma, ale o jeho zpracování a background, který k tomu člověk musí dát, aby vysvětlil českému čtenáři nějaké reálie a kontext.

Jako zpravodaj agentury – i z osobní iniciativy – jsem se snažil, aby z toho ten český úhel nějak moc nevyčníval a snažil jsem se zaměřovat na to, co bylo v dané věci opravdu podstatné, ne jen na to, co se nějak týkalo Čech.

Ale tenhle národní úhel uplatňují v té či oné míře naprosto všichni, včetně novinářů velkých národů. Vzpomínám si, jak se na novinářské škole v USA vyprávěl vtip o nějaké zprávě americké rozhlasové stanice, která začínala: „V Kansasu pokousal pes dívku, zatímco v Bangladéši zahynulo při tajfunu 100.000 lidí.“

Dá se určit, o čem jste psal z Velké Británie nejčastěji?

To bylo různé v závislosti na aktualitách. Hlavní věci se nedají obejít v ekonomice, sportu, politice, v bohemikách – takže to závisí hodně na tom, co se děje. A jinak se obvykle projeví sklony a zájmy zpravodajů. Já jsem se snažil hodně dělat kulturu, hlavně výstavy a film.

Dá se nějak generalizovat, jaké druhy témat jste zpracovával vy a jaká témata se naopak přebírala od jiných agentur či médií? Nebo se to různilo?

Obecně platí zásada, že zpravodaj by se měl kromě zásadních věcí snažit psát spíš o tom, co se nedá převzít ze zahraničních agentur a tedy napsat z Prahy. Tedy o bohemikách, případně pokud si všimne něčeho zajímavého sám.

Věnoval jste se spíše tématům, která nějak souvisela s Českou republikou, případně Slovenskem?

To je rozhodně hlavní záměr práce zpravodaje.

Pořizoval jste kromě psaní i zvukové nebo audiovizuální záznamy nebo fotografie?

Audiozáznamy pro rozhlas dělají zpravodajové ČTK už od roku 2000. Jsou to záznamy výroků lidí, se kterými člověk mluví (politici, umělci atd.), stejně jako vlastní autorské depeše.

Zhruba stejně dlouho děláme i fotografie, které se staly prakticky běžnou součástí práce zahraničního zpravodaje. Někdy od roku 2006 děláme i video reportáže. Často se to kombinuje kolem jedné zprávy.

Jak jste získával informace, když se například stalo něco nečekaného? Klasicky obvoláváním zainteresovaných osob?

Přijde na to, o co jde. Je-li tam nějaký český nebo obskurní aspekt, tak ano, protože jinak se to nedozvím. Je-li to nějaká skutečně velká aktualita britská, tak to mnohem rychleji zjistí někdo ze zástupu místních novinářů, takže jsem spíš sledoval zpravodajské kanály či internet a zavolaal někomu jen pro zpeřštění. Nebo jsem to

kombinoval, třeba při zjišťování řekněme dopadu počasí na letadlové linky do Prahy.

Chodil jste na oficiální jednání nebo projevy a podobně? Jak asi často?

Na jednání samozřejmě ne, ale někdy na brífingy po nich. Prakticky jen když se jednalo o jednání českých politiků. Na Britý jsem chodil jen občas, hlavně z osobního zájmu, případně abych poznal realie. To samé platí o zahraničních politicích. Šel jsem se třeba podívat na tiskovou konferenci, když poprvé přijel Obama, přestože by se to snáz psalo z televize.

Napsal jste knihu Paříž do uzávěrky - byl jste tedy zahraničním zpravodajem i ve Francii?

Byl jsem nejprve zahraničním zpravodajem v Indii (na začátku 90. let), pak ve Washingtonu, Paříži a Bruselu. Naposledy pak v Londýně.

V první polovině 90. let jste byl zpravodajem v USA. Když to porovnáte s dnešní dobou, co se změnilo kromě technických prostředků? Požadují média a další odběratelé výrazně jiné typy zpráv ze zahraničí, jiná témata než dříve? Mění se preference českých příjemců zpravodajství?

Posun je v menším zájmu o politiku, kromě skutečně vypjatých věcí. Zprávy musí být zajímavěji podané, což má samozřejmě svá pro, ale i některá proti – když se někdy v lepším balení zdůrazňují věci bez většího významu. Mnohem víc se chtějí zajímavosti, sport, celebrity. A samozřejmě se klade velký důraz na bohemika, podle mě často až absurdní.

Mění se oproti devadesátým letům i objem zpráv ze zahraničí vydávaných ČTK?

Nevím. Vzhledem k tomu, že ubývá zpravodajů, tak bych řekl, že jich asi dřív bylo víc. Ale zpravodajové i redaktoři v Praze určitě produkují víc. Přibylo i práce s multimédií.

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření ČTK v druhé polovině 90. let konstatovala, že se zahraniční síť zpravodajů bude více orientovat na bohemika a slovenika a spíše tak doplňovat zpravodajství z jiných zdrojů z hlediska českých potřeb. Myslíte, že se daří tento cíl naplnit?

Určitě.

Jak vnímáte vztahy Velké Británie s Českou republikou?

To je téma na knihu. Historicky dobré, po roce 1989 máme spolu hodně společných východisek v zahraniční politice, v posledních letech zejména v EU. Ale jsme opravdu malá země a Británie se stále považuje za velmoc, to je v těch vztazích samozřejmě poznat. Ještě patrnější je ten rozdíl v kultuře, když Británie je součástí ohromného kulturního anglosaského celku, zatímco my jsme opravdu ostrůvek, i když třeba hezký. To neznamena, že se nemůže v Británii prosadit český umělec, vědec atd. Ale že máme nějaké vzájemné vztahy, víme my, ale Britové prakticky ne.

Specifikem je v tomhle imigrace po roce 2004, která ukazuje, že Británie Čechy z mnoha důvodů hodně láká. Mnoho Britů s tím má naopak problém, i když ten se soustředí hlavně na Poláky, kterých je nejvíc.

Jak významnou roli podle Vás hrají dnes zpravodajské agentury mezi ostatními zdroji zpráv ze zahraničí?

Řekl bych, že klíčovou, i když se mění. Před příchodem zpravodajských TV stanic, nemluvě o internetu, byla agentura naprosto nezastupitelná. Teď obvykle informace,

které agentura vydává, nemusí být vždy exkluzivní a „někde“ jsou. Ale v agentuře obvykle bývají rychleji, bývají bez ideologického balastu a bývají spolehlivé a ověřené.

Příloha č. 3: Rozhovor se Stanislavem Mundilem při osobním setkání – 11. 4. 2012 (text)

Je nějaký rozdíl mezi zprávou, kde je jen Vaše zkratka a tou, kde je celé jméno?

Zkratka se používá u rutinnějších příspěvků. Když je zpráva trochu autorská a bylo s ní více práce, podepisuje se celým jménem. Dřív se dávalo jméno vždy.

Proč jsou většinou u Vaší zkratky uvedené ještě jiné?

To je editor. Zpráva se pošle do ČTK, tam ji po vás někdo přečte a dá za ni svou zkratku. On za to v podstatě spoluručí.

Když je u zprávy napsáno FOTO, AUDIO nebo VIDEO, jste vždy autorem vy?

Většinou ano, ale ne vždycky. Hodně bereme fotky z AP. Třeba fotka z Downing Street nebude ode mě, protože tam bude spousta jiných fotoreportérů. Já jsem fotil věci, které mě zajímaly, nebo tam nebyl nikdo, kdo by to mohl vyfotit. A s videem je to stejné. Ale poměrně často to byly moje věci. Třeba audio je vždy moje. Audio vychází jenom česky, takže buď to byl nějaký rozhovor s Čechem (třeba umělcem nebo politikem) anebo depeše do rádia.

Pořizoval jste i fotografie, audio a videonahrávky. To jste s sebou stále nosil fotoaparát, kameru a diktafon?

Často jsem měl u sebe diktafon a fotoaparát. Když šlo třeba o českého politika, tak jsem ho nahrál a pak ještě vyfotil. Ještě video k tomu, to nemůže člověk dělat sám. Někdo by musel jít se mnou a nosit mikrofon a podobně. Ale i tak jsem videa někdy dělal.

Jak tedy vypadá běžný den britského zpravodaje?

Záleží na tom, co se děje ten den. Když to nebylo nic velkého, když jsem nešel do terénu, poslouchal jsem Today na BBC 4, to je takový ranní zpravodajsko-publicistický pořad. Ten určuje agendu dne. Poslouchají ho všichni – z politiky, byznysu. Pak jsou z něj vždy zprávy na webu. Víte, co se děje, a napadne vás, co by se dalo napsat. Pak jsem sedl k počítači a pustil si BBC. Občas jsem přepnul na Sky News. Přinesl jsem si noviny a četl je, do toho jsem hledal nějaké zprávy, zajímavosti nebo inspirace, koukal jsem, co vydali v Praze, abychom se nedublovali. A den předem se posílá plán do Prahy – když se ví, co se bude psát. Ráno třeba ještě pošlu nějaký doplněk k plánu – co by se ještě dalo dělat jiného. Pak se začne psát a posílat, popřípadě volat, když je to potřeba. Když jsem šel ven, bylo to jako tady – někam jsem se akreditoval. Problém je s videem, tam se musí dělat produkce. Člověk si to musí zajistit – kde má být, jestli tam může přijít s kamerou. Video mi většinou zabralo třeba celý den. Pak jsem obvolal pár lidí, třeba ambasádu, když šlo o něco, co se týkalo ČR. Jakmile se něco začne dít, je potřeba reagovat hned, něco zrušit a věnovat se té důležitější události. Na tom je potřeba se dohodnout s Prahou.

I když člověk nepracuje, stále si všímá, o čem by bylo dobré napsat. Vidíte knížku, která vyšla, a napsal ji Čech. Znáte třeba nějaké Čechy, zajdete za nimi a uděláte s nimi rozhovor. V zásadě je tam ten zpravodaj hlavně proto, aby dělal věci, které nejsou v agenturách. Velké věci jsem samozřejmě dělal taky – volby a podobně. Pak jsou takové každoroční události, o kterých se píše, třeba sportovní. To zjistíte, jestli vás tam pustí, pak čekáte, až vyjde Čech nebo Berdych, uděláte s ním rozhovor. Pak to napíšete a pošlete i zvuk. Je to stejný postup, jaký uplatňují reportéři tady.

Často jste jako zdroj používal něčí prohlášení, někdy i citace. K nim jste se dostal v médiích?

Když to bylo oficiální prohlášení, tak jsem na to narazil v médiích. Víte, že britským médiím můžete důvěřovat. Nebo jsem napsal, že to byl zdroj z The Guardian, protože oni někdy používají anonymní zdroje. Ta prohlášení máte všude, i na BBC nebo to slyšíte sama v televizi. Co se týká ČR, ty události bývají poněkud obskurní, člověk musí někde zavolat a zjišťuje něco o českých imigrantech a podobně. Ověřují se věci, které jsou sporné, divné nebo citlivé. Je potřeba je ověřit u místního zdroje.

Když jste jako zdroj zprávy napsal „stanice BBC“, myslel jste rozhlas?

Já jsem to nerozlišoval. Když se o něčem mluví, mají to v televizi i v rozhlase a ještě na webu.

Odkud jste čerpal background? Nebo jste ho vždy znal?

Třeba předávání cen mě baví, film, divadlo, to všechno znám. Z Británie jsem ty backgroundy psal sám nebo jsem je bral ze svých starších zpráv. Třeba jsem tam několik vět přenesl. Ale byly to věci, o nichž jsem věděl, že jsou pravdivé. Sám jsem si ty věci už jednou našel. Většinou si to ale stejně musíte nějak přizpůsobit. Ty britské backgroundy už jsem ale v zásadě znal všechny. Když v tom jste od rána do večera, tak už to máte v hlavě – souvislosti a proč tohle někdo řekl. To všechno do té zprávy nedáte, ale už se v tom orientujete celkem rychle.

Londýnská odbočka byla zrušena kvůli penězům?

Ano, spolu s dalšími.

Pokud vím, tak v meziválečném období byl Londýn zrušen i proto, že byl nejdražší.

Londýn je drahý – tedy na bydlení. Jinak životní náklady jsou tam menší než tady. Ale v tomto případě to bylo kvůli celkové situaci. Pořád si nejsem jist, že to bylo dobré rozhodnutí.

Když to porovnáte třeba s dobou, kdy jste dělal zpravodaje z Paříže, chce se po Vás teď víc bohemik a slovenik?

Myslím, že nijak výrazně. Změnila se práce od té doby, ale hodně bohemik se chtělo už tehdy.

V e-mailu jste mi psal, že se dnes klade až absurdní důraz na bohemika. Vzpomenete si na nějaký příklad, kdy vám nějaká událost připadala nedůležitá, ale přesto jste o ní psal, protože se týkala ČR?

Třeba když jsou v Británii často odsouzeni Češi. To se píše skoro pořád. Já nechápu proč. Čechů tam žijí desítky tisíc, občas prostě někdo něco provede. Pokud to není nijak hrozný zločin, tak mi to připadá zbytečné. Třeba o fingoovaných sňatcích. To je lidsky pochopitelné, že tu ti lidé, co nejsou z členských zemí EU, chtějí zůstat, ale dělá se z toho hrozný skandál. To mi vadí. Dost to rozdmýchávají tamější bulváry, které jsou na imigraci zaměřené, to už je šovinismus. Není to zaměřené jen na Čechy, ale na imigranty z východní Evropy. Je tam spousta Poláků. Tak taková témata se líbí. Často o tom pak píšou Novinky. Nevím, jestli jim to zvedá čtenost. Zpočátku jsme také řešili kdejakého ministra, to už je naštěstí pryč.

Tušíte, jaká témata z Británie zajímají nebo zajímala Čechy nejvíc?

To nemám úplně zjištěné, ale člověk vidí kolem, co se píše.

Byl v České republice velký zájem o královskou svatbu? Týkalo se jí dost Vašich článků.

To je ale objednávka z Prahy. Editoři jsou častěji v kontaktu s lidmi z médií a vidí, co lidé chtějí. Tu svatbu jsem rozhodně nedělal s nadšením. Já to беру jako nutné zlo – nemůže se to opomenout, váže se to k té zemi a lidi to zajímá. Ale že bych to dělal se zájmem, to ne. Ale dělal jsem i videa, mluvil jsem s lidmi, co tábořili před katedrálou. Svým způsobem je to docela zajímavé. Ale ta svatba se plánovala vyloženě jako volby. Kdo udělá polibek a tak. V té době to ale jelo. To rozhodně nebylo, že bychom to přestřelili. Chtěly to noviny u nás i v Británii, i Američani.

Musel vám témata zpráv někdo schvalovat, nebo to bylo čistě na vás?

Z větší části je to na mně. Ani si nepamatuji, že by se stalo, že bych něco napsal a oni to nechťeli. Ale občas něco zadají. Třeba u té svatby jsme se na tom vždy dohodli. Nebo chtěli různé porovnání s Českou republikou. Třeba materiál o tom, jak se platí daně v Británii, když si vymyslím příklad.

Vidíte zásadní rozdíl mezi českými a britskými médii?

Ta britská jsou lepší po všech stránkách. U nás je spousta dobrých novinářů, ale média mají sestupnou tendenci. Dřív jsem noviny se zájmem četl. Občas se dá číst něco dobrého v Hospodářských novinách, v Právu. Ale v Británii jsem si kupoval noviny i v neděli jen tak, protože mě to bavilo – jít si sednout do parku s novinami. Taky mají své mouchy, ale jejich úroveň je vysoká. Ještě větší rozdíl je v televizi. Myslím, že Britové mají asi nejlepší televizi na světě. Je tam velký rozdíl ve výběru témat, ve zpracování, v přístupu.

Je jasné, že naše noviny si nemohou dovolit mít tolik reportérů jako ty britské. Ale myslím, že se tu v 90. letech prošvihla šance. Mohli jsme tu mít skutečně dobré noviny. Snaží se to aspoň dohnat Hospodářky. Vždycky to ale budou v zásadě odborné noviny.

V bulváru jsou britské noviny lepší, je jich víc, jsou bezohledné a mají velkou tradici, vlastně v Británii vznikly. V rámci toho žánru to dělají skvěle. Většinou je píšou vzdělaní lidé. Napsat složité věci tak, aby to pochopili všichni, to je taky umění. Někdy si vymýšlejí, jenže je za tím spousta práce.

Ale je to někdy moc. Tyhle noviny mají obrovský vliv. Jak Cameron, tak Blair měli za mluvčí lidi z bulváru.

Mně české noviny přijdou takové moc lehké, je tam toho málo, nejsou zajímavé. Jen v některých přílohách jsou zajímavé články.

Příloha č. 4: Zákon 517/1992 Sb. o České tiskové kanceláři**ZÁKON**

České národní rady

ze dne 21. října 1992

o České tiskové kanceláři

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

§ 1

(1) Zřizuje se Česká tisková kancelář (dále jen „tisková kancelář“) se sídlem v Praze. Tisková kancelář zanikne převodem majetkových a jiných práv podle odstavce 2.

(2) Tisková kancelář je právnickou osobou, která nakládá s vlastním majetkem jehož základem je majetek převedený z Československé tiskové kanceláře, ¹⁾ a to do doby převodu všech majetkových a jiných práv tiskové kanceláře na jiný právní subjekt zvláštním zákonem nebo postupem podle zvláštního zákona. Tisková kancelář vlastními úkony nabývá práv a zavazuje se. Tisková kancelář se zapisuje do obchodního rejstříku. Tisková kancelář používá zkratku ČTK.

(3) Stát neodpovídá za závazky tiskové kanceláře a tisková kancelář neodpovídá za závazky státu.

§ 2

(1) Posláním tiskové kanceláře je poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.

(2) Tisková kancelář poskytuje službu veřejnosti šířením slovního a obrazového zpravodajství z České republiky a ze zahraničí.

(3) Stejnou službu poskytuje tisková kancelář i do zahraničí.

§ 3

(1) Tisková kancelář poskytuje za úplaty slovní a obrazové zpravodajství ostatním hromadným sdělovacím prostředkům i jiným právnickým a fyzickým osobám.

(2) Tisková kancelář zřizuje síť odboček, zpravodajů a spolupracovníků v České republice a v zahraničí.

(3) Tisková kancelář je oprávněna vykonávat za podmínek stanovených právními předpisy podnikatelskou činnost, která nesmí ohrozit její poslání.

(4) Tisková kancelář nesmí provozovat rozhlasové a televizní vysílání ani nesmí mít majetkovou účast ²⁾ na obchodním jmění fyzické nebo právnické osoby, která je provozuje.

§ 4

(1) Orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu tiskové kanceláře je Rada tiskové kanceláře (dále jen „Rada“). Rada má sedm členů. Členy Rady volí a odvolává Česká národní rada.

(2) Členové Rady jsou voleni na funkční období pěti let, a to i opětovně. V takovém případě však ne na více než na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(3) Rada je ze své činnosti odpovědná České národní radě.

(4) Členství v Radě je veřejnou funkcí.³⁾ V souvislosti s jejím výkonem přísluší členům Rady odměna, jejíž výši určí svým usnesením Česká národní rada.

(5) Rada volí ze svého středu předsedu a odvolává ho.

§ 5

(1) Členství v Radě je neslučitelné s funkcí poslance, předsedy nebo místopředsedy vlády, ministra, vedoucího jiného ústředního orgánu státní správy nebo jejich náměstků.

(2) Člen Rady nesmí mít funkce v politických stranách nebo v politických hnutích ani nesmí působit v jejich prospěch při výkonu své funkce v Radě; dále nesmí být členem orgánů společností, které provozují hromadné sdělovací prostředky, ani zastupovat obchodní zájmy, které by mohly být v rozporu s výkonem jeho funkce nebo by mohly nepříznivě ovlivňovat jeho nestrannost a objektivitu rozhodování. Člen Rady nebo osoby jemu blízké⁴⁾ nesmějí mít žádný finanční zájem na provozování hromadných sdělovacích prostředků daný vlastnictvím či pracovněprávním vztahem.

§ 6

(1) Členství v Radě zaniká:

- a) uplynutím funkčního období,
- b) odstoupením z funkce,
- c) odvoláním z funkce,
- d) zbavením nebo omezením způsobilosti k právním úkonům,
- e) úmrtím.

(2) Česká národní rada člena Rady z funkce odvolá:

- a) zaniknou-li předpoklady pro výkon funkce uvedené v § 5 tohoto zákona,
- b) byl-li pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin,
- c) nevykonává-li řádně po dobu více než šesti měsíců svou funkci.

(3) Česká národní rada může odvolat Radu, neplní-li Rada opakovaně své působnosti podle § 8 odst. 1 písm. a), b) a c), § 8 odst. 2 tohoto zákona, a nebo konstatuje-li Česká národní rada v průběhu šesti měsíců svými usneseními opakovaně, že tisková kancelář neplní své poslání podle § 2 tohoto zákona.

§ 7

(1) Činnost Rady se řídí jednacím řádem, který Rada přijme do 30 dnů od začátku funkčního období.

(2) Rada přijímá rozhodnutí nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů.

§ 8

(1) Do působnosti Rady náleží:

a) dbát na důsledné plnění poslání tiskové kanceláře,

b) jmenovat a odvolávat generálního ředitele (dále jen „ředitel“),

c) schvalovat rozpočet a závěrečný účet tiskové kanceláře,

d) schvalovat na návrh ředitele Statut tiskové kanceláře, který zejména upraví organizační členění,

e) rozhodovat o stížnostech týkajících se ředitele,

f) rozhodovat o stížnostech týkajících se činnosti tiskové kanceláře,

g) dohlížet na využití účelových dotací dle § 10 odst. 2 tohoto zákona.

(2) Rada předkládá České národní radě výroční zprávu o činnosti a hospodaření tiskové kanceláře. Rada hospodaří podle vlastního rozpočtu.

(3) Náklady na činnost Rady a odměny jejích členů se hradí z prostředků tiskové kanceláře.

§ 9

(1) Statutárním orgánem tiskové kanceláře je ředitel. Jeho funkce je neslučitelná s funkcemi uvedenými v § 5 tohoto zákona. Ředitel nemůže být členem Rady. Ze své činnosti je odpovědný Radě a má právo se zúčastňovat jejího zasedání.

(2) Ředitel je jmenován Radou na funkční období šesti let.

(3) Ředitel může být Radou odvolán tajným hlasováním před uplynutím funkčního období, vysloví-li se pro jeho odvolání alespoň pět členů Rady. Odvolání vstoupí v platnost jmenováním nového ředitele.

§ 10

(1) Finančními zdroji tiskové kanceláře jsou příjmy z úplatného poskytování svých služeb, vyplývajících z hlavního předmětu činnosti, a dále příjmy z další podnikatelské činnosti.

(2) Tisková kancelář může dostat účelovou dotaci ze státního rozpočtu České republiky, která však nemůže být poskytnuta na krytí ztráty z hospodaření.

§ 11

Pro účely tohoto zákona se rozumí Československou tiskovou kanceláří České republiky dle zákona č. 123/1965 Sb., o Československé tiskové kanceláři, ve znění pozdějších předpisů, tisková kancelář dle tohoto zákona.

§ 12

(1) Ode dne účinnosti tohoto zákona do zvolení prozatímního ředitele je statutárním orgánem tiskové kanceláře ministr kultury České republiky.

(2) Do doby jmenování ředitele je statutárním orgánem tiskové kanceláře prozatímní ředitel, kterého zvolí Česká národní rada nejpozději do 30 dnů od nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Členy Rady zvolí Česká národní rada nejpozději do 90 dnů od nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 13

(1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem 15. listopadu 1992.

(2) Ustanovení § 3 odst. 4 nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993.

(3) Tento zákon pozbývá účinnosti dnem zániku tiskové kanceláře podle § 1 odst. 1 tohoto zákona.

Uhde v. r.

Klaus v. r.

Poznámky pod čarou:

1) § 4 zákona č. 136/1991 Sb., o rozdělení působnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Českou republikou a Slovenskou republikou ve věcech tisku a jiných informačních prostředků.

2) § 6 a 61 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

3) § 124 odst. 1 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 451/1992 Sb.).

4) § 116 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 47/1992 Sb.).

Příloha č. 5: Příklad agenturní zprávy ČTK

Titulek: Britská policie znovu vyšetřuje novinářské odposlechy
Datum vydání: 27.1.2011
Čas vydání: 11:43
Klíčová slova: Británie; vláda; kriminalita; média
ID: T201101270396901
Servis: mes
Priorita: 4
Kategorie: for; pol; zak; med

Britská policie znovu vyšetřuje novinářské odposlechy

Londýn 27. ledna (zpravodaj ČTK) - Britská policie znovu otevírá vyšetřování telefonních odposlechů řady britských celebrit redaktory bulvárního nedělníku News of the World poté, co získala "důležitou novou informaci". Aféra se dotýká nejen barvitého světa britských bulvárů, ale vrhla také nepříznivé světlo na Scotland Yard, poškodila premiéra Davida Camerona a ohrožuje obchodní plány majitele News of the World Ruperta Murdocha.

Nedělník je součástí Murdochovy skupiny News International (NI), do níž patří také deníky The Sun a The Times, stejně jako část úspěšné satelitní televize BSkyB. Vedení NI ve středu propustilo po interním vyšetřování zástupce šéfredaktora News of the World pro zpravodajství Iana Edmondsona a předalo policii nové materiály.

"Policie dnes dostala důležitou novou informaci o telefonních odposleších v News of the World v letech 2005 a 2006. V důsledku toho zahajuje nové vyšetřování," oznámil Scotland Yard.

Celá aféra začala v roce 2007, kdy byl odsouzen ke čtyřem měsícům vězení reportér News of the World Clive Goodman za to, že nechával odposlouchávat hlasové schránky zaměstnanců královské rodiny. Tehdejší šéfredaktor Andy Coulson tvrdil, že šlo o izolovaný incident, o kterém nikdo jiný v redakci nevěděl. Přesto za něj přijal odpovědnost a odstoupil.

Pak ho najal šéf konzervativní opozice David Cameron a Coulson se po volbách loni v květnu stal šéfem tiskového oddělení na Downing Street.

V roce 2009 deník The Guardian napsal, že odposlechy se týkaly stovek celebrit v showbyznysu a politice a že s některými se News International vyrovnal mimosoudně vysokými částkami. Policie znovu začala případ šetřit, ale brzy toho nechala. Podle kritiků se dostatečně nesnažila citlivý případ objasnit.

Koncem loňského roku se ale objevily zprávy o dalších žalobách kvůli odposlechům v době, kdy byl Coulson

šéfredaktorem nedělníku. Coulson nakonec minulý týden rezignoval z funkce Cameronova mluvčího.

Když nyní NI, která dosud zdůrazňovala, že Goodmanův případ byl izolovaným incidentem, začala s policií spolupracovat, znamená to obrat v jejím postoji. "Rozhodli jsme se dopadnout každého, kdo měl s touto praxí něco společného. Jsme odhodláni to ukončit," řekl stanici BBC zdroj v NI.

Britská média obrat dávají do souvislosti se záměrem Ruperta Murdocha převzít celou BSkyB, ve které má nyní menšinový podíl. Tento záměr, o kterém by vláda měla rozhodnout v nejbližší době, vyvolává kontroverze kvůli obavám, že Murdochova skupina bude mít na britském mediálním trhu příliš dominantní postavení. Australský magnát proto tento týden namísto na setkání prominentů v Davosu zamířil do Londýna, kde řešil BSkyB a aféru kolem odposlechů.

Z aféry nevyšel dobře ani premiér Cameron, když kritici zpochybnili jeho úsudek, když si Coulsona najal. Stejně tak ho některá média kritizovala za to, že během Vánoc - tedy v době, kdy se rozhoduje o BSkyB - poobědval s vedoucími představiteli NI.

Odposlechy se zabýval loni i mediální výbor parlamentu, který nenašel důkazy, že by Coulson o odposlouchávání věděl. Výbor ale loni v únoru uvedl, že je "nepředstavitelné", že by o ilegálních odposleších nikdo v redakci nevěděl. S tímto názorem souhlasí i většina novinářů s tím, že News of the World sotva byly jediným bulvárem, který by se snažil získat informace ilegálním způsobem.

Podle Maxe Clifforda, který má jednu z největších PR firem v Británii a NI se s ním kvůli údajným odposlechům finančně vyrovnala, uvedl, že vyhození Edmondsona a Coulsonova rezignace jsou jako "začátek sopečné erupce". "Pokud se policie dostane k pravdě, budou ohromné výbuchy po celé Fleet Street," řekl Clifford. Fleet Street je tradiční souhrnné označení pro britské listy - podle ulice, kde bývala většina redakcí.

Stanice BBC dnes také informovala o dokumentech, které podle ní ukazují, že redaktoři v News of the World se do telefonů celebrit dostávali ještě loni. Dokumenty se týkají nevlastní matky herečky Sienny Millerové, která nedělník kvůli údajným odposlechům své hlasové schránky loni zažalovala.

Stanislav Mundil hej